

การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรก

การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรกมุ่งตอบปัญหาวรรณกรรมประเภทเดียวกัน ชุคสมัยเดียวกัน แต่ผู้ประพันธ์ต่างเชื้อชาติกัน จะมีความเหมือนหรือความแตกต่างทางความคิดอย่างไร การศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบในลักษณะดังกล่าวนี้ มุ่งพิจารณาลักษณะเด่นทางวรรณกรรมของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเปรียบเทียบกับลักษณะเด่นทางวรรณกรรมของวรรณกรรมกอธิคอเมริกัน โดยเน้นในเรื่องความเหมือนและความต่างในวรรณกรรมทั้ง 2 ชาติจากโครงส่วางทางวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง จินตภาพและภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติ

โครงเรื่อง

ลักษณะโครงเรื่องของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เหมือนและต่างกัน การดำเนินเรื่องของนักเขียนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันเป็นการดำเนินเรื่องเรียงลำดับเหตุการณ์ตามกาลเวลาที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง วรรณกรรมทั้งสองยังเน้นแก่นเรื่อง (Theme) สำคัญที่กล่าวถึงความชั่วร้ายของมนุษย์ ความแตกต่างของโครงเรื่อง (Structure) ระหว่างวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันมีประเด็นสำคัญ คือ การให้ความสำคัญกับปมปัญหา (Conflict) ที่สัมพันธ์กับตัวละครในเรื่องมีประเด็นที่ต่างกันออกไป วรรณกรรมกอธิคอังกฤษแสดงความปรารถนาของตัวละครในการครอบครองสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเอง การครอบครองของพวกเขาเป็นสิ่งที่ขัดกับศีลธรรมและความถูกต้อง ส่วนวรรณกรรมกอธิคอเมริกันแสดงปมปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับความคิดของตัวละครที่ขัดแย้งกับความดีงาม และพฤติกรรมของมนุษย์ที่ถูกกำหนดจากสถานการณ์รอบล้อมตัวพวกเขา วรรณกรรมกอธิคอังกฤษแสดงให้เห็นความเป็นมนุษย์ที่ชั่วร้ายโดยไม่ปิดบังและซ่อนเร้นความโลภของตนเอง ในขณะที่วรรณกรรมกอธิคอเมริกันแสดงให้เห็นความฉลาดกล้าวของมนุษย์ในการเผชิญหน้ากับคนที่ชั่วร้าย และความชั่วร้ายที่อยู่ในใจของมนุษย์ทุกคน จุดสูงสุด (Climax) ของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษ คือ ความหายนะของ

ตัวละครเอกที่ชั่วร้าย หรือการตายของตัวละครเอกที่ชั่วร้าย ในขณะที่วรรณกรรมกอธิคอเมริกัน แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญที่แท้จริงของมนุษย์ในการเผชิญหน้ากับความเป็นจริง ซึ่งถือว่าเป็น การคลี่คลายปมปัญหาของวรรณกรรมกอธิค การจบของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษมักจะจบลงด้วยการ แต่งงาน ในขณะที่วรรณกรรมกอธิคอเมริกันไม่ได้เน้นเรื่องของความสุสและความสมหวังในเรื่อง ของคู่ครอง แต่จะนำเสนอเรื่องของการตายในหลายรูปแบบ

วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกเล่มแรก คือ The Castle of Otranto มีลักษณะ เหมือนบทละคร ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น 5 บท (Chapter) คล้ายกับการแบ่งฉากบทละครออกเป็น 5 องก์ (Act) วอลโพลพยายามจะทำให้เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ แต่จากการ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในเรื่องของการกำหนดเวลาในวรรณกรรมกอธิคเรื่องนี้ เหตุการณ์ ทั้งหมดไม่สามารถจะเกิดขึ้นภายในเวลา 24 ชั่วโมง แม้ว่าวอลโพลจะพยายามเปิดเรื่องโดย คำเนินเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและให้ตัวละครแมนเฟรดรำพึงถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ ที่คอนราดเสด็จวิเศษจนกระทั่งเขาสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างในปราสาทออเตรนโต ก็ใช้เวลาทั้งหมดนาน ถึง 2 วัน

. . . by all the events of these two last ominous days, that Heaven purposes the sceptre of Otranto should pass from Manfred's into those of the Marquis Frederic. p.88-89

อีกทั้งการหนีของตัวละครในเรื่องแต่ละครั้งและอุปสรรคที่พวกเขาพบจะต้องใช้เวลานานในการแก้ ไขปัญหา นอกจากนี้การสืบหาความจริงของตัวละครแต่ละคนน่าจะใช้เวลามากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะในฉากที่ตัวละครวินเซนต์ต้องต่อสู้กับเทโอดอร์จนได้รับอาการบาดเจ็บอย่างสาหัสและ รับประทานกระทั่งอาการดีขึ้นอย่างน่าใจหายควรจะใช้เวลามากกว่า 2 วันด้วยซ้ำ ความสมจริง ในเรื่องเวลาไม่ใช่ประเด็นที่เข้มงวดมากนักทั้งนี้เพราะวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Castle of Otranto ยังคงมีรูปแบบเป็นนวนิยาย แต่นวนิยายเล่มนี้เหมาะสมสำหรับการสร้างให้เป็นละคร เวทีมากกว่า แต่ก็ไม่ใช่ละครเวทีที่เหตุการณ์ทั้งหมดจะต้องเกิดภายใน 24 ชั่วโมง แนวทางการ ประพันธ์ของวอลโพลคงได้รับอิทธิพลของบทละครมากเช่นกันทั้งนี้เพราะเหตุการณ์ในเรื่องคล้ายกับ เรื่องโศกนาฏกรรมในแนวเดียวกับบทละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์ แต่ความรุนแรงและ ความสูญเสียยิ่งน้อยกว่าบทละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์เท่านั้นเอง

ลักษณะวรรณกรรมกอธิคของวอลโพลถูกเรียกว่า ("Walpolesque Gothic")¹ ที่ไม่ได้เน้นความเป็นจริงเป็นจึงทางวรรณกรรมเท่าใดนัก วรรณกรรมกอธิคของวอลโพลมุ่งที่จะนำเสนอสิ่งแปลก ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นสิ่งโบราณ เช่น การสร้างฉากแบบยุคกลาง การสร้างตัวละครที่มีลักษณะคล้ายกับหุ่นกระบอก กล่าวคือ เป็นตัวละครที่อ ๆ ที่ไม่มีความซับซ้อน อีกทั้งเป็นตัวละครที่ถูกชักโงงจากการลิดิตของพระเจ้าในแบบละครของกรีก เหตุการณ์ในเรื่องของวอลโพลเน้นการสร้างความน่ากลัว ซึ่งกลายเป็นต้นแบบทางวรรณกรรมแบบใหม่ที่กระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางวรรณกรรมกอธิคในลำดับต่อมา วอลโพลไม่ได้สร้างเรื่องให้ส่ายหู แต่จะเน้นความง่ายในการสร้างให้เกิดความคิดหรือบทเรียนทางศีลธรรม ส่วนวรรณกรรมของแรดคลิฟท์มีลักษณะที่เรียกว่า ("Radcliffian") ซึ่งมีลักษณะทางกอธิคคล้ายกับลักษณะทางกอธิคของวอลโพลมาก เพียงแต่วรรณกรรมของแรดคลิฟท์มีเนื้อหาที่กว้างขวางมากขึ้นในแง่ของฉาก และการผจญภัยของตัวละครไปตามที่ต่าง ๆ ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี แต่ลักษณะเด่นของงานแบบแรดคลิฟท์เดียน คือเธอได้แสดงให้เห็นความเชื่อมงายมากมายในวรรณกรรมของเธอตามแบบของวอลโพล แต่ความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติเหล่านั้นเป็นความเชื่อที่เธออาจจะไม่เห็นด้วยเท่าใดนัก เพราะเธอไม่ได้ใช้เหตุผลในการอธิบายการเกิดขึ้นของสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นเลย แต่เธอมีเหตุผลในการอธิบายความไม่มีจริงของเหตุการณ์เหนือธรรมชาติเหล่านั้น ประเด็นที่ทำให้วรรณกรรมกอธิคของแรดคลิฟท์ต่างจากวรรณกรรมกอธิคของวอลโพลจึงอยู่ที่ว่าแรดคลิฟท์ได้สร้างรูปแบบของการอธิบายลักษณะเหนือธรรมชาติในรูปแบบเฉพาะของเธอเอง ส่วนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษของลูอิสในเรื่อง The Monk มีลักษณะการสร้างรูปแบบทางวรรณกรรมกอธิคที่มีความรุนแรงกว่านักเขียนกอธิคคนก่อน ๆ ที่เคยมีมา ลักษณะทางกอธิคในงานวรรณกรรมของลูอิส คือ เขาเพิ่มความน่ากลัวของเรื่องด้วยภูติผีในรูปแบบต่าง ๆ มากมายเช่น ภูติผีบรรพบุรุษซึ่งปรากฏในรูปร่างของแม่ชีที่ร่างกายเต็มไปด้วยเลือด แม่มดมาทิลดา และปีศาจจากนรกที่ชื่อลูซีเฟอร์ เป็นต้น เนื้อหาทางวรรณกรรมของลูอิสเต็มไปด้วยอารมณ์และเป็นเนื้อหาที่เสนอความคิดที่รุนแรง กล่าวคือ ลูอิสทำให้เห็นว่าโศกนาฏกรรมที่ร้ายที่สุดของมนุษย์เกิดขึ้นได้โดยที่มนุษย์ไม่คาดฝันมาก่อน เช่น การร่วมรักในตระกูล (Incest) ของตัวละครซึ่งมีสถานะภาพเป็นพระ เหตุการณ์ในเรื่องนี้จึงเปรียบเป็นฝันร้ายที่สร้างความน่าตกใจให้กับผู้อ่านมากที่สุดเรื่องหนึ่ง

วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกที่ต่อมาจากวรรณกรรมกอธิคเรื่องแรกมีลักษณะเป็นนวนิยายที่มีความยาวเกือบพันหน้า และแบ่งเนื้อหาของเรื่องเป็นเล่ม ๆ เพื่อสะดวกในการพิมพ์ ซึ่งเป็นเรื่องทางการค้าของนักประพันธ์แต่ละคน อย่างไรก็ตามแล้วแต่สิ่งเหล่านี้มีผลต่อโครงเรื่องที่

¹ Howard Phillip Lovecraft, Supernatural Horror in Literature, (New York: Dover Publication, 1975), p. 36.

นักประพันธ์ต้องขยายเรื่องให้มีเนื้อหาที่มากขึ้น รายละเอียดในทุกด้านของเรื่องจึงต้องมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเรื่องอื่น ๆ ที่ต่อจาก The Castle of Otranto จึงมีพัฒนาการเฉพาะตนมากกว่าวรรณกรรมต้นแบบ แม้วรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II ของนเรศคลิฟท์และวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk ของลูอิสจะมีรายละเอียดที่บรรยายมากขึ้น แต่ลักษณะของเรื่องก็ยังคงความเป็นเรื่องเหลือเชื่อในแนวเดียวกับเรื่องของวอลโพล อีกทั้งเนื้อหายังมีลักษณะคล้ายกับละครประโลมโลก (Melodrama) ในแง่ที่กล่าวถึงความชั่วร้าย ซึ่งเป็นสิ่งที่จะพยายามทำลายตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง แต่สิ่งชั่วร้ายเหล่านี้ก็ไม่ประสบความสำเร็จในตอนจบ วรรณกรรมกอธิคอังกฤษมุ่งให้เห็นศีลธรรมในลักษณะที่คล้ายกับวรรณกรรมแนวสั่งสอนศีลธรรม นักเขียนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษมักจะใช้ศีลธรรมในการเดินเรื่อง และกำหนดปมปัญหาเกี่ยวกับความต้องการครอบครองสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเอง และกำหนดการลงโทษโดยตัวละครจะต้องได้รับผลกรรมจากสิ่งที่ตนก่อเอาไว้ เช่น ตัวละครแมนเฟรดจากเรื่อง The Castle of Otranto เขาพยายามครอบครองสมบัติที่ไม่ใช่ของเขาเอง โดยใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง แมนเฟรดจึงไม่สามารถที่จะหลุดพ้นจากบาปกรรมที่ตนก่อไว้ได้ เขาถูกวิญญานของอัลฟอนโซที่ยังคงวนเวียนอยู่ตามมาแก้แค้น ตัวละครมนโตนีในเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II ครอบครองปราสาทอย่างผิดศีลธรรม และกระทำความผิดอันชั่วร้ายโดยใช้ปราสาทแห่งนี้เป็นที่ซ่อนสมันักฆ่าเพื่อปล้นสดมภ์ และฆ่าผู้อื่นเพื่อชิงทรัพย์ บาปกรรมที่เขากระทำเอาไว้ทำให้เขาต้องพบจุดจบในชีวิตด้วยความตาย ตัวละครพระในเรื่อง The Monk คือ อัมโบรซีโอกระทำความผิดโดยการฆ่าแม่ ช่มชู้พี่น้องสาว และฆาตกรรมให้กับชาตาน ซึ่งทำให้อโอกาสในการสำนึกผิดและการไถ่บาปของเขาหมดไป ร่างกายและวิญญานของเขาจึงต้องรับใช้ผลกรรมในนรก วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกไม่ได้สร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติ การเสนอคุณค่าทางศีลธรรมเป็นแบบคติน ๆ และตรงตามตัวอักษรโดยใช้เรื่องเหนือธรรมชาติมาสร้างให้เกิดความกลัว เพื่อไม่ให้คนกระทำความชั่ว

วรรณกรรมกอธิคอเมริกันแสดงให้เห็นปมปัญหาเกี่ยวกับความคิดและการแสดงออกของตัวละครที่ขัดแย้งกับความดีงาม วรรณกรรมกอธิคอเมริกันแสดงให้เห็นสาเหตุและผลของความชั่วร้ายซึ่งเป็นมมมีคในชีวิตของมนุษย์ทุกคน การดำเนินเรื่องอยู่บนหลักการ เหตุผล และความเป็นไปได้ตามศาสตร์ที่มีความใกล้เคียงกับวิทยาศาสตร์² นักเขียนวรรณกรรมกอธิคอเมริกันส่วนใหญ่สนใจในเรื่องทางจิตวิทยา วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจึงแสดงให้เห็นพลังแห่งอารมณ์ที่มีความเป็น

² แม้นักเขียนวรรณกรรมกอธิคอเมริกันจะสนใจในเรื่องจิตวิทยา และนำเอาจิตวิทยา ซึ่งถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งมาใช้ในงานวรรณกรรม แต่ผู้วิจัยคิดว่าการนำเอาจิตวิทยา มาใช้ในวรรณกรรมกอธิคของนักเขียนอเมริกันส่วนใหญ่ยังนำมาใช้เพียงบางส่วนเท่านั้น

ไปได้ตามหลักจิตวิทยา บราวน์รับแนวความคิดทางกอธิคในลักษณะที่ใกล้เคียงกับแนวทางของ แรดคลิฟท์ ที่ได้อธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของเขาตอนจบ Wieland เป็นวรรณกรรมแนว กอธิคที่มีชื่อเสียงที่สุดของบราวน์ บราวน์ได้อธิบายลักษณะตัวละครและอารมณ์ของตัวละครใน วรรณกรรมเรื่องนี้ได้ละเอียดมากขึ้นและมีมุมมองใหม่ ๆ ในการอธิบายเรื่องเหนือธรรมชาติ โดย โยงเรื่องให้เข้ากับการฆาตกรรมที่ใช้วิธีการเลือนเลียงผู้อื่น บราวน์สนใจในจิตวิทยาเกี่ยวกับ ความน่ากลัวซึ่งเขาตีความว่าความน่ากลัว (Horror) เกิดมาจากความกลัว (Fear) และความ ไม่ชอบใจ (Dislike) ในสิ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องพบเจอ การสร้างความน่ากลัวในลักษณะของความ เกือบกลัวมีอิทธิพลต่อนักเขียนในวันต่อมา คือ ฮอร์ธอร์น และโป แต่นักเขียนทั้ง 2 คนมีความ สามารถในการใช้หลักการทางจิตวิทยามาบรรยายจิตใจที่ซับซ้อนและพฤติกรรมที่เหี้ยมโหดของตัวละคร ได้อย่างเหมาะสม และดูเหมือนว่าพวกเขาทั้ง 2 คนจะสามารถบรรยายความเหี้ยมโหดของมนุษย์ ได้ดีกว่าบราวน์ด้วยซ้ำ

ความชั่วร้ายสำหรับฮอร์ธอร์น เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่อยู่ในใจของมนุษย์ซึ่งพยายามจะเอา ชนะความดีงามของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ฮอร์ธอร์นไม่ได้เห็นความน่ากลัวแบบเหนือธรรมชาติเป็น เป้าหมายแรก แต่เขานำเรื่องกฤติมามาใช้ในลักษณะของการสั่งสอนศีลธรรม ศีลธรรมที่กล่าวถึง การทำความผิดจากคนในตระกูลหนึ่งในศตวรรษที่ 17 มีผลตกทอดไปสู่คนในตระกูลเดียวกันใน ศตวรรษที่ 19 ฮอร์ธอร์นเล่าเรื่องการสั่งสอนศีลธรรมแบบตรง ๆ เขาใช้วิธีการบอกเป็นนัยใน ลักษณะแบบนิทานเชิงเปรียบเทียบ (Allegory) เช่น การสร้างเรื่องราวของตระกูลมอลในแบบ ตำนาน และ การสร้างเรื่องบ่อน้ำอาถรรพ์ของตระกูลมอล เป็นต้น วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจึง มีลักษณะของการสร้างภาพ (Image) มากกว่าจะสร้างให้เหมือนละครอย่างเช่นวรรณกรรมกอธิค อังกฤษ สำหรับวรรณกรรมกอธิคอเมริกันของโปเสนอให้เห็นสิ่งชั่วร้ายในจิตใจของมนุษย์อย่าง ชัดเจน ตัวละครในวรรณกรรมกอธิคของโปแทบทุกเรื่องจะเป็นตัวละครที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ความชั่วร้ายในใจของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการ ฆาตกรรมผู้อื่น และในที่สุดพวกเขาต้องได้รับโทษจากสิ่งที่ตนทำเอาไว้ ตัวละครในวรรณกรรม กอธิคอเมริกันแสดงให้เห็นการตัดสินใจในการกระทำฆาตกรรมด้วยตนเอง และได้รับการลงโทษ ตามกฎหมาย พวกเขามีความพยายามจะหาทางออกให้กับชีวิตตนเองมากกว่าที่จะยึดมั่นและเชื่อมั่น ในพระเจ้าอย่างเดียว ตัวละครในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันจึงแสดงการคั่นร่นหรือหนีออกจาก ความเชื่อตามศาสนาคริสต์ ซึ่งต่างกับวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเล่มแรก ๆ ที่ยังคงให้ความสำคัญกับ พระเจ้ามาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเหล่านั้นยังคงได้รับอิทธิพลจาก บทละครที่มักจะเน้นชะตากรรมของมนุษย์ซึ่งถูกลิขิตมาจากฟ้า หรืออาจจะได้รับวิธีการคิดแบบ สโตอิกที่เชื่อว่าโชคชะตาเป็นผู้บันดาลให้ทุกอย่างเกิดขึ้น

การคลี่คลายปมปัญหา (Falling Action) ในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษมีลักษณะคล้าย

กับเรื่องแบบเทพนิยาย ที่เหมาะสำหรับสร้างกำลังใจให้แก่ผู้อ่าน หลังจากการอ่านเรื่องจบแล้ว เพราะจุดสูงสุดของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษ คือ การตายของตัวละครที่ชั่วร้าย ซึ่งผลจากการตายของตัวละครที่ชั่วร้ายทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ตัวละครเอกฝ่ายหญิงและฝ่ายชายมักจะแต่งงานและมีความสุขร่วมกันในตอนจบ ภาพรวมของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษจึงมีลักษณะที่ไม่เหมือนกับเรื่องจริง เพราะวรรณกรรมกอธิคอังกฤษจะคงความเป็นละครค่อนข้างสูง วรรณกรรมกอธิคอังกฤษทั้ง 3 เรื่อง คือ The Castle of Otranto, The Mysteries of Udolpho I and II, The Monk จบลงด้วยการแต่งงานของตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ได้แก่ เทโอดอร์ กับ อีซาเบลลา วาลองกูร์ดกับเอมมีลี เซอวาเลียร์ เดอ แซงต์ ฟีวซ์กับบลองซ์ เรมอนด์กับแอ็กเนส โลเรนโซกับวีร์จีเนีย การจบในลักษณะนี้แทบจะเป็นกฎเกณฑ์ที่นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิควางไว้เป็นแบบแผนเดียวกัน เป็นการให้รางวัลแก่ผู้ชมนะด้วยการแต่งงาน

วรรณกรรมกอธิคอเมริกันมักจะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความตาย และเป็นความตายที่ยังคงสร้างคามมืดมนให้กับมนุษย์ต่อไป วรรณกรรมกอธิคอเมริกันมักจะจบลงด้วยการให้ผู้อ่านได้คิดและตีความเอาเอง การจบเรื่องไม่สมบูรณ์กระจ่างขัดเช่นวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและเรื่องไม่จำเป็นต้องจบลงด้วยการแต่งงานในลักษณะที่ถือว่า การแต่งงานเป็นรางวัลของการกระทำความดีตลอดทั้งเรื่องของตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิง วรรณกรรมกอธิคอเมริกันเน้นการคลี่คลายปัญหาในทางที่จะมีความเป็นไปได้ตามความเป็นจริง เช่น ตัวละครวิลันด์ในวรรณกรรมกอธิคเรื่อง Wieland ฆ่าตัวตายเพราะความเชื่อของตนเอง ส่วนคาร์วินก็ต้องอพยพไปอยู่ในสถานที่ที่ไกลจากผู้คนออกไป ส่วนกลาร่าต้องอยู่กับลุงของเธอ และเริ่มต้นชีวิตกับเฮนรี่อีกครั้งหลังจากที่เหตุการณ์ผ่านพ้นไปช่วงเวลาหนึ่ง ในวรรณกรรมเรื่อง The House of Seven Gables แทบจะไม่ได้เน้นความสัมพันธ์อันที่ชั่วระหว่างโพบีกับโฮคราฟ เลส ฮอร์ธอร์น เน้นความคิดที่เป็นอิสระตามนิสัยศิลปินจากตัวละครโฮคราฟ ซึ่งมีส่วนทำให้โพบีมีความคิดอ่านที่กว้างขวางขึ้น เรื่องนี้จบลงด้วยการเริ่มต้นชีวิตใหม่ของสองคนพี่น้องตระกูลพินช็อน คือ เฮปซิบัทและคลิฟฟอร์ดในบ้านหลังใหม่ที่ไม่ใช่บ้าน 7 จั่ว สำหรับวรรณกรรมกอธิคของโพบีทั้ง 6 เรื่องเป็นเรื่องสั้นที่เน้นความแปลกในการสร้างสรรค์ การจบเรื่อง The Fall of the House of Usher คือ การพังทลายของบ้านที่มีความเก่าแก่หลายร้อยปี การจบเรื่อง Ligeia, The Black Cat, The Tell-Tale Heart แสดงให้เห็นการทาบทสรุปให้กับตัวละครของโพบีโดยการใช้เรื่องลึกลับเหลือเชื่อเป็นทางออกในการจบเรื่อง กล่าวคือ ในเรื่องสั้น Ligeia แสดงให้เห็นการปรากฏของสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยการให้วิญญาณของภรรยาคนแรกเข้ามาสิงสู่ร่างกายของภรรยาคนที่สอง ก่อนที่เธอจะเสียชีวิตในเรื่อง The Black Cat และ The Tell-Tale Heart โพบีใช้เรื่องเหนือธรรมชาติในการทำให้ตัวละครสารภาพความผิดที่เขาได้กระทำการฆ่าคนตาย เสียงลึกลับสามารถตีความว่าเป็นกลไกการทำงานของมโนธรรมในจิตใจของมนุษย์ในส่วนของซูเปอร์อีโก้ ซึ่งมีผลทำให้ตัวละครใน

เรื่องสำนึกบาปและสารภาพความผิดออกมาอย่างฉับพลัน การจบของเรื่องสั้น 2 เรื่องนี้ถือว่าเป็นส่วนจบที่ถูกสร้างอย่างสมบูรณ์แบบที่สุดในจำนวนวรรณกรรมกอธิคเรื่องสั้นทั้งหมดของโป โปได้กล่าวไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า ตัวละครทั้งคู่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุม และถูกกฎหมายลงโทษในเวลาต่อมา ตรงกันข้ามกับการจบเรื่องในเรื่อง A Descent of the Maelström และ The Pit and the Pendulum ของเขา ซึ่งเป็นตัวอย่างของเรื่องที่เสนอแนวเรื่องเกี่ยวกับความตายในลักษณะที่คล้ายกัน การจบเรื่องก็มีลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือ การจบเรื่องมีลักษณะกำกวม และสามารถตีความได้หลายประการ เรื่องสั้นทั้ง 2 เรื่องจบลงที่ว่าตัวละครทั้ง 2 เรื่องสามารถรอดพ้นจากความตายอย่างหวุดหวิด ตัวละครชายแก่ในเรื่อง A Descent of the Maelström พบกับความน่ากลัวของธรรมชาติกลางทะเลที่สามารถคร่าชีวิตของเขาได้ทุกวินาที แต่เขาก็รอดตายราวปาฏิหาริย์ ในกรณีนี้ผู้อ่านจะต้องตีความเอาเองว่า การที่เขารอดพ้นจากความตายเป็นเพราะการช่วยเหลือจากพระเจ้า หรือเป็นข้อยกเว้นตามหลักการแบบวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก ส่วนนักโทษประหารในเรื่อง The Pit and the Pendulum ต้องเผชิญหน้ากับความตายจากการประหารชีวิต ซึ่งเป็นความน่ากลัวที่เขาต้องพบกับมันอย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง แต่ในที่สุดเขาก็สามารถผ่านพ้นกับความน่ากลัวเหล่านั้นไปได้ [การผ่านพ้น] ของโปมีความหมายที่สามารถตีความได้ว่า เขาอาจจะถูกประหารชีวิตจริง ๆ หรือ อาจจะรอดพ้นจากความตายอย่างหวุดหวิดเพราะมีทหารมาช่วยเขาได้ทันท่วงที

แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันเป็นประเด็นของความชั่วร้าย (Evil) ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความรัก (Love) ของมนุษย์ และการกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความตาย (Death) ที่น่ากลัว แก่นเรื่องในวรรณกรรมกอธิคทั้งของอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรกสัมพันธ์กับการกำหนดหลักการประพันธ์ที่เน้นความน่ากลัวและการนำเสนอศีลธรรมแก่ผู้อ่าน แม้นักเขียนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรกจะพูดถึงประเด็นของความชั่วร้ายในเรื่องเกี่ยวกับความรัก และกล่าวถึงความตายหลากหลายรูปแบบ ในลักษณะที่เป็นจุดร่วมเดียวกัน แต่ความคิดและการแสดงออกทางวรรณกรรมของนักเขียนแต่ละชาติก็มีความแตกต่างกันที่พอจะสรุปได้ดังนี้

ความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นเพราะความรักในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกเป็นความชั่วร้ายที่เกิดจากความรักแบบกิเลสตัณหา (Erotic Love) ที่แสดงออกโดยการครอบครองผู้หญิงอย่างผิดศีลธรรม ตัวละครแมนเฟรดในเรื่อง The Castle of Otranto พยายามจะแต่งงานกับอิช่าเบลลาซึ่งเป็นผู้หญิงที่จะมาเป็นลูกสะใภ้ของเขาเองเพื่อครอบครองปราสาทออเตรนโต ในเรื่องถือว่าแมนเฟรดคงใจที่จะทำให้เกิดการร่วมรักในตระกูล เพราะอิช่าเบลลาที่กำลังจะเข้าพิธี

แต่งงานกับคนแรกถือได้ว่าเธอถูกสะกิดใจของเขาและเป็นคนของตระกูลเดียวกับเขาแล้ว เรื่องของการร่วมรักในตระกูลเป็นเรื่องที่วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกกล่าวถึงบ่อยครั้งทั้งในเรื่อง The Castle of Otranto และ The Monk การร่วมรักในตระกูลถือเป็นบาปที่ร้ายแรงของมนุษย์ซึ่งมักจะถูกพูดถึงในวรรณกรรมประเภทอื่น เรื่องอื่น ๆ ในยุคสมัยใกล้เคียงกันเป็นอย่างมากในรูปแบบทางจิตวิทยาที่เรียกว่าเป็นปมออดิปุส คอมเพลกซ์ (Oedipus Complex) อันที่จริงเรื่องราวเช่นนี้ปรากฏในตำนานของกรีกก่อนหน้านั้นแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าการร่วมรักในตระกูลที่ปรากฏในวรรณกรรม The Castle of Otranto ไม่มีความรุนแรงเท่าใดนักเพราะอย่างน้อยฮิซาเบลลา ก็ไม่ใช่สายเลือดเดียวกับแมนเฟรดแท้ ๆ การที่วอลโพลคิดว่าเป็นความผิดเชิงศีลธรรมในลักษณะการร่วมรักในตระกูล สิ่งนี้ได้สะท้อนให้เห็นความเข้มงวดในเชิงศีลธรรมของวอลโพล หรือมันก็อาจจะเป็นความพยายามของผู้เขียนที่ต้องการจะฟื้นฟูศีลธรรมของมนุษย์ขึ้นมาใหม่ โดยการกำหนดความคิดเชิงศีลธรรมที่ค่อนข้างจะเข้มงวด เพื่อยกมาตรฐานทางศีลธรรมของคนในศตวรรษที่ 18 ซึ่งมีที่ท่าว่าจะเสื่อมถอยลงตามลำดับ ในวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk ของลูอิสนำประเด็นเรื่องการร่วมรักในตระกูลมากกล่าวถึงอีกครั้ง ตัวละครอิมโบรซีโอได้ครอบครองตัวอันโตเนียโดยที่ไม่ทราบมาก่อนว่าเธอคือน้องสาวของเธอเอง วรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk เป็นวรรณกรรมที่ออกฉาวในเรื่องของบทรักระหว่างพระกับผู้หญิงที่เป็นน้องสาวของเธอ

. . . Even his caresses terrified her from their fury, and created no other sentiment than fear. On the contrary, her alarm, her evident disgust, and incessant opposition, seemed only to inflame the Monk's desires, and supply his brutality with additional strength. Antonia's shrieks were unheard: Yet She continued them, nor abandoned her endeavours to escape, till exhausted and out of breath. She sank from his arms upon her knees, and once more recoures to prayers and supplications. This attempt had no better success than the former. On the contrary, taking advantages of her situation, the Ravisher threw himself by her side: He clasped her to his bosom almost lifeless with terror, and faint with struggling. He stifled her cries with kisses, treated her with the rudeness of an unprincipled Barbarian, proceeded from freedom to freedom, and brusied her tender limbs. Heedless of her tears, cries and entreaties, He gradually made himself Master of her person, and desisted not from his prey, till He had accomplished

his crime and the dishonour of Antonia." p.383-384

ฉากรักที่เต็มไปด้วยราคะตัณหาดังนั้นบ่งบอกลักษณะของความต้องการทางเพศของสัตว์ป่าที่อยู่ในสถานภาพของพระ ซึ่งทำให้ผู้อ่านในสมัยนั้นเกิดอาการตกใจในพฤติกรรมของพระในเรื่องเป็นอย่างมาก วรรณกรรมกอธิคเรื่องนี้จึงถูกมองว่าเป็นวรรณกรรมที่ต่อต้านศาสนา และเป็นวรรณกรรมต้องห้ามสำหรับเยาวชนในสมัยนั้น ความรักในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกแสดงให้เห็นกิเลสตัณหาดังกล่าว การแต่งงานของตัวละครมนโตนีในเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II เป็นวิธีการหนึ่งที่เขาใช้เพื่อครอบครองสมบัติ เขาแต่งงานครั้งแรกกับเลาเรนตีน่าเพื่อเป็นเจ้าของปราสาทอูดอล์ฟ และแต่งงานกับเชอรอนเป็นครั้งที่สองเพื่อสมบัติของบ้าน ลา วาเลียร์ วรรณกรรมกอธิคเรื่องนี้คล้ายกับเรื่อง The Castle of Otranto ในแง่ที่ว่าตัวละครเอกผู้ร้ายทั้งสองเรื่องมีเจตนาร้ายที่ใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการครอบครองสมบัติ และต้องการที่จะครอบครองร่างกายผู้หญิงเหล่านั้นในขณะเดียวกัน แต่ความต้องการทางเพศของตัวละครเอกผู้ร้ายทั้ง 2 เรื่องไม่ได้ถูกบรรยายออกมาเป็นฉากรักที่รุนแรงและชัดเจนเช่นวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk ตัวละครแมนเฟรด มนโตนี และอัมโบรซีโอจึงเป็นตัวละครเอกผู้ร้ายในแบบฉบับของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกที่เป็นผู้กระทำทารุณกรรมทางเพศตัวละครฝ่ายหญิงในเรื่อง ในทางตรงกันข้าม ความรักในลักษณะที่แสดงถึงกิเลสตัณหาดังนั้นแทบจะไม่ปรากฏให้เห็นในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรก

ความรักในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกมีลักษณะที่คล้ายกับความรักในแบบอุดมคติ (Ideal Love) ซึ่งเน้นในเรื่องของความดีงามที่ยังอยู่ในขอบเขตศีลธรรม การครอบครองผู้หญิงเป็นความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือกว่าเท่านั้น วรรณกรรมกอธิคอเมริกันในยุคเริ่มแรกแทบจะไม่ปรากฏฉากรัก (Love Scene) ในลักษณะของการร่วมรัก แม้แต่การแสดงความรักปรารถนาของตัวละครยังไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างเต็มที่ การเก็บกอดอารมณ์ความรู้สึกทางเพศอาจจะเป็นเหตุผลข้อหนึ่งที่ทำให้ภาพรวมของวรรณกรรมกอธิคอเมริกันแสดงออกถึงด้านมืดบอดของจิตใจ ที่มักจะแปลกประหลาดไปจากปกติ การเลิชนิสัยของตัวละครเอกผู้ร้ายของบราวน์ คือ คาร์วินจากเรื่อง Wieland ต้องการเพียงแค่ให้คนอื่นเข้าใจว่ากลาร่าอยู่กับเขาเพียงลำพังเพื่อทำให้กลาร่าเสื่อมเสียชื่อเสียงและทำให้คู่รักของเธอคือ เฮนรี่ กับ พี่ชายของเธอคือ วิลสัน เกิดความเข้าใจผิดในตัวเธอ และการที่วิลสันต้องการชีวิตภรรยาและคนในครอบครัวสังเวชพระเจ้าเกิดขึ้นจากการที่เขาได้ยินเสียงบัญชาการ ซึ่งเขาคิดว่าเป็นเสียงของพระเจ้า แต่ที่จริงอาจจะเป็นเสียงของ คาร์วินเพราะคาร์วินมีความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของบ้านของวิลสัน และเมื่อทราบว่าวิลสันต้องการพระเจ้าองค์ใหม่ให้กับชีวิตของเขา คาร์วินจึงสร้างเสียงของพระเจ้าขึ้นมาให้กับวิลสัน เราสามารถตีความได้ว่าการกระทำทั้งหมดของคาร์วินเป็นเพราะลักษณะน้อย (Minority) ทาง

บุคลิกภาพของตัวละครคาร์วิน การที่คาร์วินมีรูปร่างไม่สมประกอบ จึงทำให้เขาพยายามที่จะทำตัว เป็นคนที่สังคมยอมรับ

. . . His form was ungainly and disproportionate. Shoulders broad and square, breast sunken, his head drooping, his body of uniform breadth, supported by long and lank legs, were the ingredients of his frame. p.57

เมื่อเขาอยากเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของวิลันด์และครอบครัว เขาจึงพยายามใช้เสียงและความรู้ เรื่องการตัดแปลงเสียงที่เขาถือมาไว้ เพื่อให้คนในครอบครัวรู้สึกถึงและชื่นชมในความสามารถ ของเขา โดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามเขาไม่สามารถจะควบคุมสิ่งชั่วร้ายที่เขามีอยู่ในตัวเองได้ ในที่สุดสิ่งที่เขาประพฤตินั้นเป็นสิ่งชั่วร้ายก็กลายมาเป็นสิ่งที่ทำลายเขาในที่สุด ปมด้อยเรื่องบุคลิกภาพ และความพยายามที่จะเป็นที่ยอมรับในสังคมทำให้คาร์วินใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง กลไกของความปรารถนาที่อยู่ในส่วนลึกภายในใจของเขาเมื่อทำงานควบคู่กับวิธีการชั่วร้ายทำให้เขากระทำในสิ่ง ที่เลวร้ายโดยที่เขาไม่รู้ตัว วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกได้นำเรื่องของลักษณะด้อยค่า บางอย่างในตัวมนุษย์ออกมาตีแผ่ แม้แต่ตัวละครเจฟฟรีย์ในเรื่อง The House of Seven Gables ที่ทำการเปลี่ยนพันธกรรมของลุงเจฟฟรีย์เป็นเพราะความอิจฉาในตัวของคลิฟฟอร์ด ที่จะต้องได้สมบัติของลุงเจฟฟรีย์แทนที่จะเป็นของตนเอง การกระทำของเจฟฟรีย์เป็นสาเหตุให้ลุงของเขาเส้นโลหิตแตกตาย และเขายังทำร้ายศพลุงเจฟฟรีย์โดยการทำให้ศพอยู่ในสภาพถูกฆาตกรรม โดยนำมือของคลิฟฟอร์ด วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกทั้ง 2 เรื่องนี้แทบจะไม่นำประเด็น เรื่องของความรักมาเป็นประเด็นหลักของเรื่อง แต่ได้เน้นความละเอียดอ่อนที่ตัวละครฝ่ายหญิงให้ กับคนรอบข้าง เช่น กลาร่าจะเป็นตัวละครที่ให้ความเข้าใจและความจริงใจต่อคนรอบข้าง แม้ เธอจะอ่อนหวานตามแบบของผู้หญิงที่มีอารมณ์อ่อนไหว แต่เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงเข้ามาในชีวิต ของเธอ เธอก็ใช้ความกล้าหาญในการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยว เธอปกป้องความรู้สึกรักของเธอกับ คอเฮนรี่มาโดยตลอด และเมื่อเฮนรี่ต้องเลือกชีวิตสมรสกับคนรักเก่าของเธอเธอเป็นฝ่ายตัดใจ และเสียสละเพื่อคนที่เธอรัก เมื่อเปรียบเทียบตัวละครกลาร่ากับตัวละครโพบีในเรื่อง The House of Seven Gables ตัวละครโพบีคล้ายกับตัวละครกลาร่าในเรื่องของความอ่อน หวานและอารมณ์ที่ละเอียดอ่อน แต่โพบีมีลักษณะบอบบางและอ่อนต่อโลกกว่ากลาร่ามาก แต่ถึง- กระนั้นความอ่อนหวานของโพบีก็ทำให้ตัวคลิฟฟอร์ดรู้สึกถึงกลิ่นอายของความเป็นผู้หญิงที่นุ่มนวลตาม แบบอย่างของผู้หญิงที่อยู่ในความคิดของเขา ซึ่งทำให้คลิฟฟอร์ดรู้สึกหลงรักโพบีมาก แต่พฤติกรรม ที่คลิฟฟอร์ดแสดงต่อโพบีเป็นพฤติกรรมของเด็กที่ต้องการผู้ปกป้องและเพื่อนเล่นมากกว่าที่จะเป็น

พฤติกรรมที่แสดงออกมาในท่านองฉันทู้อ่าว แม้แต่ความสัมพันธ์ฉันทู้อ่าวที่โศคราพมีต่อโพบีเองก็ไม่ได้แสดงความรักที่ลือออกมาทางร่างกาช แต่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ให้แก่กัน ความรักสำหรับตัวละครทั้งสองคือการให้โอกาสแสดงความคิดเห็นและความเข้าใจกันมากกว่า อย่างไรก็ตามทั้งตัวละครลาราและโพบีทำให้ผู้อ่านเห็นลักษณะผู้หญิงในแบบอุดมคติของวรรณกรรมกอธอเมริกันที่แทบจะไม่มีจุดต่างพร้อชในเรื่องของความประพฤติ และพฤติกรรมทางเพศก็ไม่เหมาะสม วรรณกรรมกอธเรื่องสั้นของโพบีแทบจะไม่ปรากฏความรักในแบบฉันทู้อ่าวเลย วรรณกรรมกอธของเขาพูดถึงผู้หญิงน้อยมาก วรรณกรรมกอธบางเรื่องของเขาไม่มีตัวละครฝ่ายหญิงในเรื่องเลยก็มี เช่น The Pit and the Pendulum, A Descent into the Maelström และ The Tell-Tale Heart เป็นต้น วรรณกรรมกอธของโพบีเน้นประเด็นของความตายมากกว่า การกล่าวถึงความตายในวรรณกรรมกอธบางเรื่อง เช่น The Fall of the House of Usher สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงที่มีความผูกพันอย่างลึกซึ้ง ในเรื่อง The Fall of the House of Usher ตัวละครอาชเชอร์และตัวละครมาเดอลีนมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้งในฐานะพี่น้องฝาแฝดกัน ความตายของมาเดอลีนมีผลกระทบต่ออาชเชอร์ และทำให้เขาเกิดความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตร่วมกับเธอหลังจากที่เธอเสียชีวิตไปแล้ว ความสัมพันธ์ที่บริสุทธิ์ของเขาและเธอเป็นความรักในแบบอุดมคติตามรูปแบบของวรรณกรรมของอเมริกันโดยทั่วไป นักประพันธ์วรรณกรรมกอธอเมริกันในยุคเริ่มแรกสร้างเรื่องให้มีรูปแบบและเนื้อหาที่ซับซ้อนมากขึ้น เมื่อผู้อ่านอ่านวรรณกรรมจึงจำเป็นต้องการจะตีความวรรณกรรมกอธอเมริกันยุคเริ่มแรกเหล่านั้น พวกเขาจะต้องอาศัยหลักการทางจิตวิทยาพื้นฐานของพร้อดที่กล่าวเอาไว้ว่าพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาเกิดจากสัญชาตญาณทางเพศของมนุษย์มาใช้ในการตีความวรรณกรรมซึ่งจะทำให้เข้าใจวรรณกรรมกอธอเมริกันได้ไม่ยาก และจะทำให้เข้าใจว่าเหตุใดตัวละครของวรรณกรรมกอธอเมริกันจึงไม่แสดงความต้องการทางเพศ แต่แสดงพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยนจากพฤติกรรมของคนกลุ่มใหญ่

นอกจากประเด็นของความรักที่เกี่ยวพันกับความชั่วร้ายของมนุษย์แล้ว วรรณกรรมกอธอังกฤษและอเมริกันเน้นความตายเป็นสิ่งที่น่ากลัวในลักษณะเดียวกัน แต่การแสดงออกทางวรรณกรรมโดยใช้ภาพเหนือธรรมชาติเป็นตัวลือออกมากระทำในระเบียบวิธีต่างกัน กล่าวคือความตายในวรรณกรรมกอธอังกฤษที่ลือมาทางภาพเหนือธรรมชาติมักจะเน้นความน่ากลัวในลักษณะของความชะแธงโดยสร้างภาพที่บรรยายออกมาอย่างชัดเจน การบรรยายจากเหนือธรรมชาติซึ่งนำความตายเป็นคนในตระกูลของแมนเฟรดเป็นความตายที่อัลฟอนโซเป็นผู้นำมาให้แก่บ้านของแมนเฟรด เช่น หมวกยักษ์ของอัลฟอนโซที่ร่างของคอนราดจนเขาเสียชีวิต แมนเฟรดเห็นชนบทที่ประดับบนหมวกของอัลฟอนโซโพบีไปมาและเห็นภาพของปู่ของเขาหายใจ และบอกอะไรบางอย่างทางสีหน้ากับสาชตา และในฉากคลี่คลายปมปัญหาของเรื่องอัลฟอนโซได้ปรากฏกาชให้ทุกคน

เห็นเพื่อประกาศว่าปราสาทแห่งนี้เป็นผู้สืบทอดสมบัติที่แท้จริง คือ เทโอดอร์ ในวรรณกรรม กอธิกเรื่อง The Monk ของลูอิส เขาได้บรรยายลักษณะที่น่ากลัวและน่าขยะแขยงของภูติผีในร่าง ของแม่มิ ซึ่งแท้จริงเธอเป็นบรรพบุรุษของเรมอนด์ที่ตามมาหลอกหลอนเพื่อจะให้เรมอนด์เก็บ กระดูกของเธอไปฝังยังบ้านเกิด

. . .I beheld before me an animated Corse.Her countenance was long and haggard; Her cheeks and lips were bloodless; The paleness of death was spread over her features, and her eye-balls fixed stedfastly upon me were lustreless and hollow. p.160

ส่วนวรรณกรรมกอธิกเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II ของแรดคลิฟท์ เธอให้ ภาพของภูติผีในลักษณะของการสัมผัสโดยการได้ยินเสียงดนตรีลึกลับ และมีความชัดเจนมากขึ้นตามลำดับในรูปของการปรากฏกายของสิ่งที่เธอสมมุติให้เป็นร่างของภูติผีในลักษณะของภาพฝัน (Dream Vision) เช่นวิญญานของพ่อของเอมมีลีที่มาปรากฏกายต่อหน้าลูกสาวหลังจากที่เขาตายไปแล้วในความฝัน เป็นต้น แต่แรดคลิฟท์ก็ได้สร้างภูติผีในลักษณะที่ปรากฏกายให้เอมมีลีและแอนเน็ตเห็นอย่างชัดเจนในปราสาทอูโดลโฟร์ ภูติผีที่กล่าวถึงเป็นร่างที่คล้ายกับคนคลุมผ้าสีดำซึ่งเห็นแต่ตา 2 ข้างหลบอยู่ด้านหลังของม่าน แท้ทั้ง 2 ข้างลอยขึ้นจากพื้น ในความคิดของเอมมีลี ปราสาทอูโดลโฟร์เป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยความชั่วร้ายและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมือนจะเป็นเหตุการณ์ในจินตนาการมากกว่าในเรื่องจริง

. . . in the remote castle surrounded by vice and violence seemed more like the visions of a distempered imagination, than the circumstances of truth. p. 335

แรดคลิฟท์ต้องการเสนอความคิดที่ว่า แท้ที่จริงแล้วความเจ็บปวดของมนุษย์ทำให้จิตใจของเขาอ่อนไหวต่อความกลัวโดยง่ายตาย และความอ่อนแอของจิตใจนี้เองที่ทำให้พวกเขามองเห็นภาพเหนือธรรมชาติต่าง ๆ อย่างไรก็ตามการใช้ภาพเหนือธรรมชาติแสดงให้เห็นความน่ากลัวในประเด็นเกี่ยวกับความตาย การปรากฏร่างของคนที่ยังมีชีวิตในวรรณกรรมกอธิกยังคงถูกยุคเริ่มแรกมักจะบรรยายอย่างชัดเจน และสร้างความน่ากลัวให้กับตัวละครในเรื่องเป็นอย่างมาก

วรรณกรรมกอธิกอเมริกันยุคเริ่มแรกเน้นความตายในแง่ของความตายเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นนักประพันธ์จึงไม่ได้สร้างภาพความตายโดยการใช้อยู่เหนือธรรมชาติบรรยายอย่าง

ตรงไปตรงมา แต่ปล่อยให้ผู้อ่านเกิดความกลัวจากการใช้จินตนาการของตนเอง การไม่ได้บรรยายอย่างชัดเจน หรือ การบอกเพียงครั้งเดียว โดยให้ผู้อ่านต้องจินตนาการตามสิ่งที่นักประพันธ์ได้ทิ้งค้างเอาไว้ทำให้เกิดการจินตนาการที่น่ากลัวมากกว่าการเห็นภาพทั้งหมดโดยชัดเจน

วรรณกรรมกอธิคอเมริกันน่าจะได้รับแนวความคิดความตายที่แสดงออกโดยใช้ภาพเหนือธรรมชาติจากแรตคลิฟท์ไม่มากนักน้อย ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมกอธิคอเมริกันมักจะให้ภาพของภูติผีในลักษณะของภาพฝัน³ และพยายามจะอธิบายเรื่องเหนือธรรมชาติอย่างมีเหตุผล แม้ว่าเรื่องของนักประพันธ์ทั้งแรตคลิฟท์และนักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจะยังคงเน้นความน่ากลัวของเรื่องเหนือธรรมชาติตลอดทั้งเรื่องก็ตาม

วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกเรื่อง Wieland สร้างความน่ากลัวโดยประสาธสัมพันธ์ทางการได้ยินเสียง ซึ่งเป็นเสียงที่มีลักษณะเป็นแหล่งเสียงลึกลับเหนือธรรมชาติ โดยที่ตัวละครไม่สามารถจะทราบตำแหน่งที่มาของต้นเสียงได้เลย (. . . . There was no face which lowered at my approach, and no lips which uttered imprecation in my hearing.") p. 75

ลักษณะเด่นของลักษณะเหนือธรรมชาติในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกอยู่ที่ความน่ากลัวก่อให้เกิดภาพเหนือธรรมชาติ ตัวละครลาราอธิบายว่าสิ่งที่เขาเห็นในลักษณะกึ่งความฝันและความจริงเป็นเพราะความกลัวที่ทำให้เกิดภาพเหล่านั้น (" . . . My fear had pictured to themselves no precise object. It would be difficult to depict, in words, the ingredients and hues of that phantom which haunted me.")

เสียงลึกลับได้รับความนิมออย่างมากในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันเรื่องอื่น ๆ เช่น The Fall of the House of Usher, The Black Cat และ The Tell-Tale Heart ซึ่งเป็นวรรณกรรมกอธิคเรื่องสั้นของโป ที่มักจะสร้างภาพก้ำกึ่งระหว่างความฝันและความจริง

ในเรื่อง The Fall of the House of Usher ตัวละครราชเซอร์ได้ยินเสียงเคลื่อนไหวจากห้องใต้ดินด้านล่าง ซึ่งเขาคาดการณ์ว่าเป็นเสียงที่ตั้งมาจากคานในโรงศพที่เขาเก็บศพของน้องสาวฝาแฝดของเขาเป็นเวลาหลายวันมาแล้ว และในคืนที่บ้านของอาชเซอร์จะล่มสลาย ทั้งตัวละครผู้เล่าเรื่องและอาชเซอร์ได้ยินเสียงกระซอกฝาโลงของเขา เสียงแหลมของประตูบานใหญ่ซึ่งทำมาจากเหล็กกล้าที่กั้นห้องฝังศพกับห้องใต้ดินเหมือนจะถูกเลื่อนออกจากกัน และเสียงฝีเท้าซึ่งอาชเซอร์แน่ใจว่าเป็นเสียงฝีเท้าของมาเดอลีนเดินขึ้นมาทางบันได อาชเซอร์ขึ้นไปยังไม้ประกับซึ่งเป็นผนังลวดลายซึ่งอยู่ตรงด้านหลังของตัวละคร

³ การกล่าวถึงภาพเหนือธรรมชาติในลักษณะของภาพฝันปรากฏในวรรณกรรมยุคกลางและวรรณกรรมของเชคสเปียร์ก่อนหน้าที่จะมาปรากฏในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก ลักษณะภาพฝันน่าจะเป็นความคิดที่มีลักษณะร่วมกันของชาติต่าง ๆ (Universal Idea) เพราะลักษณะภาพฝันเป็นเทคนิคทางการประพันธ์ที่อาศัยกันมา

ผู้เล่า มีลมพัดเข้ามาทางนั้น ถ้าไม่มีประตูกัน เขาก็จะเห็นร่างของเมเดอลีนได้อย่างชัดเจน ตามความคิดของอาชเชอร์ เขาคิดว่าน้องสาวของเขาถูกฝังทั้งเป็น เธอพยายามที่จะออกมาจากห้องที่ฝังเธอไว้ ภาพของมาเดอลีนในจินตนาการของอาชเชอร์จึงเป็นร่างของผู้หญิงที่ห่อหุ้มด้วยชุดสีขาวเนียนเลือด เขายังไม่ตายและกลับมาหาเขาอีกครั้งหนึ่ง แต่ยังไม่ทันที่จะพิสูจน์ความจริง ตัวละครผู้เล่าเกิดความกลัวอย่างถึงที่สุดจึงหนีออกมาจากที่แห่งนั้น และปราสาทของอาชเชอร์ก็พังทลายลงไป ในเรื่องนี้ไปไม่ได้สร้างภาพของภูติผีอย่างชัดเจน เขาให้ตัวละครอาชเชอร์กับตัวละครผู้เล่าตีความเอาเอง ไปใช้วิธีการประพันธ์ในรูปแบบเดียวกันกับตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Black Cat กล่าวคือ ตัวละครผู้เล่ากล่าวถึงการได้ยินเสียงของความตายที่มาจากหลุมศพของภรรยาที่เขาฆ่าด้วยน้ำมือของตนเอง เสียงที่เขาได้ยินเป็นทั้งเสียงโหยหวนของมนุษย์และสัตว์ป่า ซึ่งเป็นเสียงจากนรกที่ตามมาหลอกหลอนเขาและทำให้เขาสารภาพผิดในที่สุด ("... I was answered by a voice from within the tomb! - by a cry, at first muffled and broken, like the sobbing of a child, and then quickly swelling in to one long, loud and continuous scream, utterly anomalous and inhuman. - a howl - a wailing shriek, half of horror and half of triumph, such as might have arisen only out of hell, conjointly from the throats of the damned in their agony and of the demons.") เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงในลักษณะลึกลับเหนือธรรมชาติในเรื่อง The Tell-Tale Heart พรรณนาก่อคิดเรื่อง The Tell-Tale Heart ให้บทสรุปที่ชัดเจนกว่าเรื่อง The Black Cat มาก เพราะไปบอกอย่างชัดเจนว่าเสียงที่ตัวละครในเรื่องนี้ได้ยินเป็นเสียงจากความรู้สึกกลัวบาปกรรมที่ตนได้กระทำลงไป ("... It was a low, dull, quick sound. . .") เสียงที่ไปบรรยายเป็นเสียงธรรมดา ๆ แต่เป็นเสียงที่ตัวละครผู้เล่าได้ยินเพียงคนเดียว การที่ตัวละครผู้เล่าได้ใช้เวลาใกล้ชิดกับความตายทำให้เขาเกิดจินตนาการเกี่ยวกับความตายได้เช่นกัน ในเรื่อง Ligeia ตัวละครผู้เล่าสังเกตความเปลี่ยนแปลงในตัวภรรยาของเขาหลังจากที่เธอทานไวน์ที่ผสมน้ำหยดสีแดงหยดลงไป เขาเห็นว่าอาการของเธอแย่งตามลำดับ เขาจึงสั่งการให้คนรับใช้ในบ้านเตรียมโรงศพไว้ให้เธอ ผู้เล่าซึ่งอยู่ในอาการเคลิ้มฝันจากการสูบฝิ่นได้นั่งมองเธอก่อนที่เธอจะเสียชีวิต เขาได้เห็นร่างภรรยาคนที่ใกล้จะตายเป็นร่างของภรรยาคนแรกที่เป็นเช่นนี้เพราะการตายของภรรยาคนที่สองคล้ายกับการตายของภรรยาคนแรกมาก การที่เขานึกถึงภาพของภรรยาคนแรกตลอดเวลาทำให้เขานำภาพการตายของคนทั้งสองมารวมกัน อีกทั้งเขายังอยู่ในสภาพของการเมาฝิ่นทำให้เขาเห็นภาพเหนือธรรมชาติในลักษณะที่น่ากลัว

. . . I gazed with unquiet eye upon the sarcophagi in the angels

of the room, upon the varying of drapery, and upon the writhing of the parti-colored fires in the cencer overhead. My eyes then fall, as I called to mind the circumstances of a former night, to the spot beneath the glare of the cencer where I had seen the faint traces of the shadow. . . . I turned my glances to the pallid and rigid figure upon the bed. . . . Then rushed upon me a thousand memories of Ligeia. . . . The night waned; and still, with a bosom full of bitter thought of the one only and supremely beloved, I remained gazing upon the body of Rowena.

ความตายยังคงลักษณะลึกลับในความรู้สึกของมนุษย์ทุกคน มนุษย์เกิดความไม่แน่ใจว่าการตายจะทำให้เป็นอิสระจากความทุกข์ทั้งปวงหรือไม่ การที่มนุษย์ยังไม่ทราบชีวิตหลังการตายทำให้มนุษย์เกิดจินตนาการเกี่ยวกับความตายขึ้นอย่างมากมาโดยเฉพาะในเรื่องของภูติผี การจินตนาการในเรื่องน่ากลัวอาจเกิดขึ้นมาจากการที่ตัวละครได้เห็นภาพที่น่ากลัวก็ได้ เช่น ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Pit and the Pendulum ที่ต้องเผชิญหน้ากับความตายในคุกเพียงลำพัง เมื่อเขาเห็นภาพปีศาจที่เขียนบนผนังคุกทำให้เขารู้สึกสั่นด้วยความกลัวมากขึ้น

. . . These colors had now assumed, and were momentarily assuming, a startling and most intense brilliancy, that gave to the spectral and findish portraitures an aspect that might have thrilled even firmer nerves than my own.

การที่เขาอยู่กับภาพวาดบนผนังตามลำพังทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าปีศาจเหล่านั้นกำลังจ้องมองมาที่เขา

. . . Demon eyes, of a wild and ghastly vivacity, glared upon me in a thousand directions, where none had been visible before, and gleamed with the lurid lustre of a fire that I could not force my imagination to regard as unreal.

การที่ตัวละครจะมองเห็นภาพเหนือธรรมชาติเหล่านั้น นอกจากไปจะทำให้ตัวละครเสพฝันแล้ว เขา

ยังเน้นการสร้างจินตนาการของตัวละครจากการที่ตัวละครเหล่านั้นได้สัมผัสกับสิ่งที่อยู่รอบกาย ได้แก่ การได้กลิ่นไอของเหล็กร้อน ๆ การได้เห็นภาพปีศาจสีเลือดบนผนัง การได้สัมผัสกับความเย็นของผนัง และการได้รับแสงจากด้านบนที่ส่องเข้ามาทางเดินข้างใน เป็นต้น บรรยายภาพโดยรอบเป็นวัตถุดิบสำคัญในการสร้างจินตนาการที่น่ากลัวของตัวละครในวรรณกรรมกอธิคของโป

ความตาสในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกมีความสัมพันธ์กับเรื่องภูติผ้อย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ 2 สิ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคที่มุ่งประเด็นของความน่ากลัว เพื่อให้คนประพฤติกปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งงามซึ่งเป็นหลักการประพันธ์ของวรรณกรรมกอธิค นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคแสดงความฉลาดและความสามารถของเขาในการนำเอากลไกของสิ่งลึกลับที่มนุษย์ไม่สามารถจะหาคำตอบได้อย่างชัดเจนมาสร้างเป็นรูปแบบวรรณกรรมที่มีลักษณะเฉพาะประเภทหนึ่ง วรรณกรรมกอธิคจึงเป็นวรรณกรรมเชิงสิ่งสอน โดยให้ความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติมาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างงาน ความน่ากลัวและความสมจริงที่ผู้อ่านจะได้รับขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านและยุคสมัยของการสร้างงาน กล่าวคือ ผู้อ่านในสมัยหนึ่งอาจจะทำความเข้าใจกับสิ่งที่สื่ออย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมาได้ดี ในขณะที่ผู้อ่านอีกสมัยหนึ่งต้องการที่จะใช้จินตนาการส่วนตนเข้าไปทำความเข้าใจกับงานมากกว่า ซึ่งประการหลังมักจะเป็นผู้อ่านที่อยู่ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้น ผู้คนเชื่อมั่นความสามารถของตนเองมากกว่าที่จะฝากความเชื่อมั่นไว้กับพระเจ้า

ตัวละคร

ถ้าพิจารณาบทบาทของตัวละครสำคัญ (Main Character) ในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก เราสามารถจะแบ่งตัวละครออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวละครเอกผู้ร้าย (Antagonist) ตัวละครพระเอก (Hero) และตัวละครนางเอก (Heroine) วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกเป็นเรื่องแนวเพื่อฝันที่ให้ความสำคัญกับตัวละครเอกผู้ร้ายในฐานะเป็นตัวละครแกนกลาง ที่นำเข้าสู่แก่นเรื่องคือ ความชั่วร้ายของมนุษย์ ในขณะที่วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกเป็นเรื่องที่เน้นการสร้างจินตนาการที่แสดงให้เห็นความชั่วร้ายในจิตใจของมนุษย์ วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจึงให้ความสำคัญกับตัวละครในฐานะเป็นมนุษย์ที่อาจจะกระทำความชั่วร้ายได้ตลอดเวลา

นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอังกฤษสร้างตัวละครเอกผู้ร้ายให้มีลักษณะเป็นตัวละครที่แสดงพฤติกรรมรุนแรง โดยที่พวกเขาไม่ค่อยใช้กลไกใดๆ อธิบายพื้นฐานของพฤติกรรมที่รุนแรงว่าเกิดมาจากอารมณ์อันรุนแรง (Passion) ของตัวละครเหล่านั้นอย่างไร ซึ่งต่างกับนักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันที่เน้นเรื่องอารมณ์ของตัวละครค่อนข้างมาก วรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Castle of Otranto ของวอลโพลแทบจะไม่แสดงให้เห็นการคิด และความคิดของตัวละครใน

เรื่องเลข ตัวละครเหมือนถูกจัดให้มาพูดคุยกันโดยผ่านมุมมองของนักเขียนที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงบทสนทนาเหล่านั้นให้ต่อกันเป็นเรื่องราว ตัวละครแมนเฟรดเป็นตัวละครที่แสดงความสามารถทางโลกเพียงอย่างเดียว ตลอดทั้งเรื่องเขาจะใช้วิถีทุกอย่างเพื่อทำให้ความตั้งใจของเขาสำเร็จ เริ่มตั้งแต่ การตัดสินใจที่จะแต่งงานกับอิช่าเบลลาแทนคอนราดที่เพิ่งเสียชีวิตลงไป การขอหย่ากับภรรยาของตนเอง ความปรารถนาที่จะประหารชีวิตเทโอดอร์ การตัดสินใจบนวินเซ็นชาด้วยการมอบมัทิลดาซึ่งเป็นลูกสาวของตนให้เป็นคู่ครองของวินเซ็นชาและความปรารถนาจะฆ่าอิช่าเบลลา โดยไม่ทราบมาก่อนว่าคน ๆ นั้นเป็นมัทิลดา พฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ของแมนเฟรดถูกทำให้ลดลงอย่างทันทีในตอนจบเรื่อง กล่าวคือ แมนเฟรดยอมรับความปราชัยทั้งหมดในการแข่งยิงปราสาทออเดรอนโตอย่างรวดเร็วเพราะคำพูดจากวิญญาณของอัลฟอนโซเพียงไม่กี่ประโยค การยอมรับของแมนเฟรดทำให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นการให้ความสำคัญต่อลักษณะเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวรรณกรรมกอธิค ถ้าหากเรื่องจบลงด้วยการตายของแมนเฟรดและครอบครัวโดยการกระทำจากน้ำมือของมนุษย์ วรรณกรรมเรื่องนี้ก็จะเป็นเรื่องที่สมจริงในแนวโศกนาฏกรรมทำนองที่ใกล้เคียงกับโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์ ที่กล่าวถึงความหายนะของตัวละครชั้นชั้นสูง (Tragic Hero) ถ้าเป็นเช่นนั้นความเป็นวรรณกรรมกอธิคก็จะสูญเสียสถานภาพของตนไปเช่นกัน วรรณกรรมกอธิคของวอลโพลจึงขาดรายละเอียดเกี่ยวกับอารมณ์ส่วนตัวของตัวละคร ลักษณะตัวละครของเขาจึงเหมือนกับเป็นตัวละครหุ่นเชิดที่ไม่ค่อยเหมือนมนุษย์จริง ๆ สักเท่าใด แต่ในวรรณกรรมกอธิคลำดับต่อมาตัวละครเริ่มมีพัฒนาการที่เหมือนจริงมากขึ้น

แรดคลิฟท์ภรรยาพฤติกรรมของตัวละครของเธอมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นการบรรยายการแสดงออกของตัวละครอย่างง่าย ๆ แต่ก็ทำให้เห็นพฤติกรรมที่สามารถตีความไปถึงอารมณ์ของตัวละครตัวนั้น เช่น ในฉากที่ตัวละครเอมมีลีแอบเห็นเชอรอนร้องไห้ตามลำพังบ่อยครั้งที่เธอมาอาศัยอยู่ที่ปราสาทโอดิโพรรวมทั้งมนโตนี่ เป็นต้น แรดคลิฟท์ให้ตัวละครเอมมีลีทำหน้าที่เป็นผู้เล่าโดยบรรยายการแสดงออกของเชอรอน คือ การร้องไห้ โดยที่เอมมีลีไม่ได้ตีความอะไรเลย ผู้อ่านก็สามารถที่จะตีความได้ว่าตัวละครมนโตนี่ได้สร้างความเจ็บปวดให้กับเชอรอน ตัวละครมนโตนี่พัฒนามาจากตัวละครเอกผู้ร้ายแมนเฟรด ตัวละครทั้งคู่เป็นตัวละครชั้นชั้นสูงของอังกฤษเหมือนกัน แต่ทั้งคู่ต่างกันตรงที่ตัวละครมนโตนี่ไม่ได้สูงศักดิ์เท่ากับตัวละครแมนเฟรดซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าชายแห่งปราสาทออเดรอนโต ตัวละครมนโตนี่เป็นตัวละครที่เริ่มจะมีความเป็นสามัญชนมากขึ้น เขาเป็นทหารม้าเสเพลที่มีนิสัยติดการพนันและอบายมุขต่าง ๆ การที่เขาเป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งเกิดมาจากความเหลวแหลกของสังคมที่บูชาเงินเป็นพระเจ้า อีกส่วนหนึ่งเกิดมาจากความปรารถนาทางด้านวัตถุที่มากเกินไปของเขาเอง เขาจึงต้องเป็นทาสของเงินตราและกระทำความชั่วในรูปแบบต่างๆ เริ่มตั้งแต่การทรมาณเชอรอนเพื่อครอบครองทรัพย์สินของเธอจนทำให้เธอตายในคุกอย่าง

นำสมเพช การหลอกลวงเอมมีลีให้ลงนามมอบทรัพย์สินให้กับเขา การปล้นสะดม และการฆ่าชิงทรัพย์ เป็นต้น เขากลายเป็นหัวหน้าโจรที่เหี้ยมโหดและพบจุดจบด้วยการถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลฆ่าตาย ในที่สุด เหตุที่แรดคลิฟฟ์ให้ตัวละครผู้เล่าบรรยายการแสดงออกของตัวละครในเรื่องในรูปแบบต่างๆ โดยไม่ได้อธิบายในทันที เป็นเพราะแรดคลิฟฟ์ต้องการให้แนวโน้มทางวรรณกรรมของตนเป็นเรื่องแนวพลิกกลับที่ผู้คนคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปเอาเอง การแสดงออกของตัวละครเป็นปมปัญหาที่คลี่คลายภายหลัง การร้องไห้ของเชอรอนกระจำงั้นภายหลังว่าเกิดมาจากการที่มันโตนีบังคับให้เชอรอนทรัพย์สินสมบัติให้กับเขา ซึ่งเชอรอนได้ระบายความในใจเรื่องนี้กับเอมมีลีในฉากตอนหลัง ๆ การอธิบายพฤติกรรมของตัวละครของแรดคลิฟฟ์ถือว่าการอธิบายอย่างไม่ซับซ้อน แต่ก็เป็นการดำเนินเรื่องที่มีประสิทธิภาพในการสร้างจุดสนใจให้เพิ่มขึ้นทีละเล็กทีละน้อย เพื่อให้ผู้อ่านสนใจเรื่องที่ยาวอย่างมากรวมของเข

สำหรับวรรณกรรมเรื่อง The Monk ของลูอิส ตัวละครเอกผู้ร้ายต้องใช้ความคิดของตนเองในการตัดสินใจอย่างเห็นได้ชัด ลูอิสสร้างให้ตัวละครอัมโบรซีโอตระหนักถึงความขัดแย้งที่เขาได้สร้างให้ตัวละครในเรื่อง กล่าวคือ ลูอิสสร้างความขัดแย้งให้กับตัวละครมากขึ้นทั้งในแง่ของความขัดแย้งจากภายนอก คือ สภาพภาพของความเป็นพระและการยกย่องจากสังคม กับความขัดแย้งจากภายในที่เกิดจาก 2 สิ่งคือ พฤติกรรมอันชั่วร้าย และ มโนธรรมในจิตใจ ซึ่งทำให้ตัวละครอัมโบรซีโอเกิดอาการลังเลและต้องใช้ความคิดอย่างหนักในการกระทำตามความต้องการของตนเอง ในขณะที่ตัวละครอัมโบรซีโอแสดงอาการลังเล ลูอิสได้แสดงให้เห็นขบวนการของความคิดที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครอัมโบรซีโอ และอารมณ์ความต้องการของเขาก็เป็นฝ่ายชนะเขาได้ทุกครั้งไป ตัวอย่างเช่น ในฉากที่มากิลดาตัดสินใจให้ลูซีเฟอร์ใช้เวทมนตร์ช่วยเปิดทางให้อัมโบรซีโอได้ครอบครองอันโตเนียได้สะดวกยิ่งขึ้น อัมโบรซีโอยังคงลังเลใจที่จะใช้ลูซีเฟอร์ทำงานในครั้งนี้ แต่เมื่อมากิลดาสร้างภาพอันโตเนียกำลังเปลือยกายอาบน้ำให้อัมโบรซีโอได้เห็น เขาจึงตัดสินใจยอมใช้เวทมนตร์คาถาของลูซีเฟอร์ การที่อัมโบรซีโอกลายเป็นพระที่ชั่วร้ายทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสิ่งเร้าจากภายนอก ได้แก่ การยั่วยวนของมากิลดาและคำท้าทายของมากิลดาซึ่งชี้ให้เห็นจุดอ่อนของอัมโบรซีโออย่างรุนแรงในเรื่องการลังเล ไม่กล้าตัดสินใจ และความขี้ลาดซึ่งเป็นจุดอ่อนที่อัมโบรซีโอพยายามจะปกปิดไว้ เมื่อมากิลดาตอกย้ำจุดอ่อนของเขาอย่างรุนแรงทำให้เขาจำเป็นต้องเอาชนะเธอโดยไม่มีทางได้ใคร่ครองอย่างรอบคอบ อย่างไรก็ตามแล้วแต่สิ่งที่อยู่ในใจของอัมโบรซีโอไม่ว่าจะเป็นความปรารถนาทางราคะตัณหาดและสัญชาตญาณที่ชั่วร้ายของอัมโบรซีโอก็ทำให้เขาล่าลึก และไม่สามารถจะสำนึกตัวได้อีกเลย เขาเริ่มจากการได้ครอบครองมากิลดา และต้องการครอบครองอันโตเนียอีกคน เขาได้ฆ่าแม่ของเธอเพื่อลักพาตัวเธอไปกักขังไว้เป็นของเธอคนเดียว เมื่อคนพยายามจะค้นหาตัวอันโตเนีย เขาฆ่าเธอตามคำสั่งของมากิลดา และคิดจะฆ่ามากิลดาเพื่อกลับเกลื่อนการกระทำอันชั่วร้ายทั้งหมด แต่เขาก็ถูกจับกุม

เสียก่อน เขาถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็นจากการตัดสินของศาลพระแห่งสเปน ความซัดเซบทำให้เขากลับความตาย และตัดสินใจขายวิญญาณให้ซาตาน การตัดสินใจครั้งนี้เป็นการขายศักดิ์ศรีของความเป็นพระเพื่อให้ตนรอดชีวิต แต่ในที่สุดเขาก็จบชีวิตลงโดยได้รับความทุกข์และความทรมาณอย่างแสนสาหัสในนรก

ส่วนตัวละครเอกผู้ร้ายในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันมีลักษณะของความเป็นมนุษย์มากขึ้น นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันสร้างให้ตัวละครเอกผู้ร้ายมีการแสดงอารมณ์อย่างรุนแรงในลักษณะเป็นตัวละครที่มีความรัก โลก โกรธและหลงค่อนข้างรุนแรง ตัวละครเอกผู้ร้ายของบราวน์ในเรื่อง Wieland คือ ตัวละครคาร์วิน แต่แนวโน้มของการสร้างตัวร้ายน่าจะเกิดมาจากตัวละครวิลันด์เองด้วย ตัวละครเอกผู้ร้ายในเรื่องนี้ควรจะพิจารณาทั้งตัวละครคาร์วินและตัวละครวิลันด์ ตัวละครเอกผู้ร้ายของบราวน์มีพัฒนาการจากตัวละครแมนเฟรดและตัวละครมอนโธนีในวรรณกรรมกอธิคช่วงต้น บราวน์ใช้การอธิบายความคิดของตัวละคร และเน้นลักษณะอารมณ์อันลึกลับของตัวละครโดยใช้กลไกของความลึกลับเหนือธรรมชาติ เช่น เรื่องของพระเจ้าและการได้ยินเสียงลึกลับ สื่อออกมาให้เห็นความลึก และความซับซ้อนของอารมณ์มนุษย์ ในวรรณกรรมเรื่อง Wieland มีบางเรื่องเท่านั้นที่บราวน์ได้ให้คำตอบ แต่ส่วนใหญ่แล้วเรื่องของบราวน์ก็ยังคงทิ้งเงื่อนงำเอาไว้มาก ตัวละครคาร์วินก็ยังคงเป็นเพียงตัวละครที่อยู่ในข่ายน่าจะสงสัยว่าเขาจะเป็นผู้ที่ใช้เสียงในการฆาตกรรมคนในตระกูลของวิลันด์เพราะบราวน์เสนอประเด็นในอีกแง่หนึ่งด้วยว่าวิลันด์อาจจะได้ยินเสียงเพราะการจินตนาการของเขาเอง ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงวิลันด์ก็เป็นฆาตกรตัวจริง แรงผลักดันที่ทำให้ตัวละครเอกผู้ร้ายทั้งสองคนแสดงพฤติกรรมที่ชั่วร้ายมีลักษณะเป็นแรงผลักดันที่ต่างกันไป สำหรับตัวละครคาร์วินเป็นเพราะสภาพความกดดันจากภายนอก ส่วนตัวละครวิลันด์เกิดมาจากสภาพความกดดันจากภายในใจ ตัวละครคาร์วินมีรูปร่างภายนอกที่ไม่สมประกอบ ความแปลกประหลาดในด้านของรูปร่างที่ต่างจากผู้อื่นเป็นปมด้อยที่ทำให้เขาต้องการหาสิ่งทดแทนให้กับตนเองด้วยการสร้างความสามารถพิเศษที่น่าทึ่งให้กับตนเอง ในขณะที่ตัวละครวิลันด์เป็นผู้ล้มเหลวในด้านความรู้สึกมาโดยตลอด เขาจึงพยายามหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ให้ตัวเขาเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นมากขึ้น การกระทำที่เกินขอบเขตของความพอดีมีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ตัวละครเอกผู้ร้ายทั้งสองคนไม่สามารถควบคุมตนเองและเป็นเหตุที่ทำให้ผู้อื่นถูกฆ่า ทั้งตัวละครคาร์วินและตัวละครวิลันด์เป็นตัวละครเอกผู้ร้ายที่น่าสงสารเพราะทั้งคู่ไม่ตั้งใจที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น โดยเฉพาะตัวละครวิลันด์เขาต้องฆ่าภรรยาและลูก ๆ ของเขา เพราะความเชื่อมั่นในพระเจ้าที่มากเกินไป แม้ว่าเขาจะไม่อยากทำเช่นนั้น แต่เขาต้องทำเพราะเขาจะทรยศต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้ เขาจึงเป็นตัวละครที่มีความหมั่นมากที่สุดในส่วนของตัวละครคาร์วิน เขาต้องกลายเป็นคนที่โหดเหี้ยมเพราะไม่สามารถจะคบหาสมาคมกับผู้อื่นได้ ซึ่งเท่ากับว่าความพยายามตลอดชีวิตของเขาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็ต้องจบลงในที่สุดเพราะการใช้เสียงที่

กลายเป็นผลกระทบให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นโดยที่เขาเองก็ไม่ตั้งใจจะทำให้เกิดผลร้ายเช่นนั้น ส่วนในวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The House of Seven Gables เน้นความชั่วร้ายซึ่งเป็นบาปกรรมในอดีต แก่นเรื่องซึ่งเป็นความชั่วร้ายเหล่านี้ปรากฏในรูปแบบของตำนานประจำตระกูล โดยมีตัวละครเอกผู้ร้าย คือ เจฟฟรีย์เป็นตัวแทนของความชั่วร้ายในอดีตที่ตกทอดมาสู่ปัจจุบันกาลของตัวละครคลิฟฟอร์ด และ ตัวละครเฮปซิบัท การปรากฏตัวในวรรณกรรมของเจฟฟรีย์มีเพียงไม่กี่ฉากเท่านั้น แต่เจฟฟรีย์จะมีบทบาทเป็นเงาแฝงที่สร้างความกลัวให้กับคลิฟฟอร์ดเป็นอย่างมาก บทบาทของเจฟฟรีย์ที่มีอิทธิพลต่อตัวละครตัวอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง ความกลัวให้กับผู้อื่น และ ความชั่วร้ายที่ครอบงำจิตใจผู้อื่น สามารถพิจารณาได้ว่าตัวละครเจฟฟรีย์มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ตัวละครเจฟฟรีย์เป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายที่สร้างความน่าสะพรึงกลัวให้กับจิตใจของมนุษย์ ตัวละครเจฟฟรีย์เป็นตัวละครเอกผู้ร้ายที่กระทำความผิดทั้งหมดเพราะความโกลในทรัพย์สินของลุงเจฟฟรีย์ การที่เจฟฟรีย์กระทำการฆ่าลุงเจฟฟรีย์อาจจะเกิดมาจากความรู้สึกด้อยค่าในสายตาของลุงเจฟฟรีย์ และในขณะที่เดียวกันเขาเกิดความอิจฉาริษยาผู้ที่จะได้ครอบครองสมบัติของลุงด้วย ตัวละครเอกผู้ร้ายในวรรณกรรมกอธิคคืออเมริกันนับตั้งแต่ในงานของบราวน์ แสดงให้เห็นความเจ็บป่วยทางจิตใจที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ความคิดเช่นนี้พบมากขึ้นในวรรณกรรมกอธิคของโป ตัวละครของโปมีลักษณะเป็นมนุษย์มากที่สุดบรรดาตัวละครทั้งหมดของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก โปไม่ได้เน้นการสร้างตัวละครพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมกอธิคของเขามากนัก ยกเว้นในเรื่อง The Fall of the House of Usher ที่ตัวละครมีลักษณะของพระเอกและนางเอกบ้าง ส่วนใหญ่แล้วโปจะเน้นตัวละครมนุษย์ที่มีปัญหาทางจิตและแสดงออกในแง่พฤติกรรมที่ผิดปกติ โปสร้างภาพของมนุษย์เหมือนงานศิลปะที่แปลกประหลาด กล่าวคือ มนุษย์มีส่วนผสมของสัตว์ป่าซึ่งอยู่ในส่วนของสัญชาตญาณในการกระทำสิ่งที่ชั่วร้าย ในขณะที่มนุษย์ก็จะมี ความมดงามที่อยู่ในส่วนของซูเปอร์อีโก้อีกด้านหนึ่งด้วย ดังนั้นมนุษย์ของโปจึงเป็นมนุษย์ที่มีผิดรูปร่างหรือมีส่วนผสมที่ผิดสัดส่วนไปจากเดิมในลักษณะคล้ายคลึงกับการเสนอลักษณะโกรเทสในงานศิลปะ แต่ต่างกันในแง่ที่ว่าลักษณะโกรเทสในงานศิลปะเป็นการเสนอความแปลกประหลาดที่มีส่วนผสมของคนและสัตว์ในทางวัตถุที่เป็นภาพอย่างชัดเจน แต่ลักษณะโกรเทสในงานของโปเป็นเรื่องของการเปรียบเทียบความหมายของคำว่าโกรเทสในแง่ของจิตใจที่ผิดปกติของมนุษย์ เช่นตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Black Cat แสดงความรักซึ่งเป็นความมดงามในส่วนของซูเปอร์อีโก้ และ ความโกรธซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ที่อยู่ในสัญชาตญาณของเขา ค่อมแมวที่ชื่อปลูโตในลักษณะที่สุดชั่วอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เขารักปลูโตมากที่สุด แต่เมื่อเขาเกิดอารมณ์โกรธ เขาก็ฆ่าปลูโตได้อย่างเลือดเย็น ตัวละครที่เต็มไปด้วยอารมณ์รุนแรงเช่นนี้คล้ายกับตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Tell-Tale Heart แม้ว่าตัวละครผู้เล่าบรรยายว่าเขา รักคนชรามากที่สุด แต่เขาก็อยากจะฆ่าคนชราทุกคน พฤติกรรมของมนุษย์ทั้ง 2 คนทำให้เห็นสัญชาตญาณของสัตว์ป่าในร่างของมนุษย์ จิตใจ

ของมนุษย์จึงประกอบด้วยมโนธรรมอันสูงส่งและความโหดร้ายป่าเถื่อนของสัตว์ป่า ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะจิตใจในเชิงนามธรรมของคนในศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นรูปแบบที่โกธเรส เรามักจะตีความว่ามนุษย์เป็นผู้ที่ถูกสร้างสรรคมาจากพระเจ้า การสร้างสรรคมนุษย์ของพระเจ้าที่คนในศตวรรษที่ 19 เช่นโปตีความ คือ การสร้างมนุษย์ให้มีลักษณะที่ต่างกันอย่างสุดขั้วในคน ๆ เดียวกัน มนุษย์จึงมีลักษณะแปลกประหลาด ไม่มีความกลมกลืนตามธรรมชาติ นอกจากนี้ไปยังตีความหมายของความตายว่าเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายที่แอบแฝงความสุขทางโลกของมนุษย์ และมนุษย์เองก็มีจิตใจที่อ่อนแอจึงทำให้เขากลัวความตาย พวกเขาจึงพยายามจะปรับตัวให้ชินชากับความตายโดยการหาประสบการณ์จากการฆ่าผู้อื่น ซึ่งเป็นการหนีกับความตายให้แก่ผู้อื่น ในประเด็นนี้อาจแสดงให้เห็นได้ทั้งปัญหาความล้มเหลวทางจิตใจของมนุษย์และความเชื่อมั่นในตัวมนุษย์ที่พวกเขาสามารถทำหน้าที่บางส่วนคล้ายคลึงกับพระเจ้า กล่าวคือ เป็นผู้หนีจากความตายให้กับผู้อื่นนั่นเอง ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Pit and the Pendulum เปรียบความตายเป็นซาตานที่ค่อส ๆ ฆ่าเขาให้ตายภายใต้เงื่อนไชของเวลาบนโลกที่เขาเหลืออยู่ การต่อสู้กับความตายของเขาจึงเป็นความต้องการจะเอาชนะพระเจ้าที่ให้เวลาสำหรับการมีชีวิตอยู่บนโลก ในขณะที่เดียวกันพระเจาก็เป็นผู้หนีจนจุดสิ้นสุดของเวลาบนโลกให้กับเขานั้นเอง โปแสดงให้เห็นความปรารถนาของมนุษย์ที่จะเอาชนะความตายและความน่าสะพรึงกลัวของความตายที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ด้วยกัน ตัวละครผู้เล่าซึ่งเป็นสามีของลิเจอาในเรื่อง Ligeia ต้องเผชิญหน้ากับความตาย ซึ่งเขาไม่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับภรรยาที่เขารัก หรือแม้แต่ภรรยาคนที่สองที่เขาไม่ได้รักมากนักก็ตาม ความตายเป็นความเจ็บปวด เป็นสิ่งที่เขาต้องเผชิญอย่างใกล้ชิด ความตายจึงสร้างความทรมานทางจิตใจให้กับคนที่กลัวตายอย่างเขามาก

ถ้าพิจารณาตัวละครพระเอก(Hero) และตัวละครนางเอก(Heroine) ในวรรณกรรม กอธิคยุคเริ่มแรก บทบาทของตัวละครพระเอกและนางเอกทำให้เรื่องมีเค้าโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับนิทานอัศวินสำหรับเด็ก อีกทั้งตัวละครพระเอกและนางเอกมีพัฒนาการมาจากเจ้าชายและเจ้าหญิงในนิทาน ลักษณะของความเป็นพระเอกและนางเอกตามแบบนิทานเหล่านั้นค่อนข้าง ๆ กลายเป็นตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในตอนท้ายของยุคเริ่มแรก

ตัวละครพระเอกเทโอดอร์ในเรื่อง The Castle of Otranto เป็นคนชนชั้นสูงที่ถูกปิดบังชาติกำเนิดที่แท้จริงของตนเอง เขาต้องอยู่ในสภาพของชวานาผู้ยากจนและไม่รู้ชาติกำเนิดที่แท้จริงของตนเอง วันหนึ่งเขาได้มีโอกาสช่วยเหลือหญิงสาว คือ อีซาเบลลาที่จะถูกแมนเฟรด ซึ่งเป็นเจ้าชายที่ชั่วร้ายคิดจะครอบครอง เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เขาเข้าไปเกี่ยวข้องกับปราสาทออกเรนโตและทำให้เขารู้ชาติกำเนิดที่แท้จริงของตนเองในเวลาต่อมา การสร้างจุดกำเนิดของตัวละครเทโอดอร์มีลักษณะคล้ายกับนิทานสำหรับเด็ก เป็นเรื่องเหลือเชื่อที่ถูกปรุงแต่งขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัด บทบาทของเทโอดอร์ในเรื่องยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะพระเอกเจ้าชายที่มีความเป็น

หนุ่มรูปงามจนทำให้เจ้าหญิงของปราสาทออเดรอนโดหลงรักเขาเมื่อแรกเห็น ตัวละครเทโอดอร์ยังปฏิบัติตามระเบียบพิธีของสุภาพบุรุษในสมัยกลาง ที่ยอมอุทิศชีวิตให้กับหญิงสาวซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอ กว่าไม่ว่าจะเป็นเจ้าหญิงมาทิลดาและอิซาเบลลา เขาปฏิบัติต่อมาทิลดาตามแบบของอัศวินในสมัยกลาง

. . . Theodore flung himself at her feet, and seizing her lily hand, which with struggles she suffered him to kiss, he vowed, on the earliest opportunity, to get himself knighted, and fervently entreated her permission to swear himself eternally her knight.

ตัวละครนางเอกของเรื่อง 2 คนคือตัวละครมาทิลดาและอิซาเบลลาเป็นตัวแทนของลักษณะ 2 ประการที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ มาทิลดาเป็นผู้หญิงสูงศักดิ์ที่เข้มแข็งและเป็นผู้ที่ให้กำลังใจแก่เทโอดอร์ เธอเป็นผู้หญิงที่สามารถช่วยเหลือตนเองในระดับหนึ่ง มีเมตตา มีศีลธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ส่วนอิซาเบลลาเป็นผู้หญิงจากตระกูลสูงที่มีความเป็นผู้หญิงที่นุ่มนวลและอ่อนหวาน เธอจึงถูกผู้ชายหมายปองเป็นพิเศษ ลักษณะที่ค้ำผู้หญิงบอบบางทำให้เธอถูกข่มเหงรังแกตลอดเวลา เธอกลายเป็นคนอ่อนแอ และต้องการคนปกป้องและคุ้มครอง ตัวละครนางเอกทั้ง 2 คนเป็นตัวละครที่พัฒนาจากตัวละครนางเอกที่คงความบริสุทธิ์ตามแบบนางเอกในนิทานสวดใส่สำหรับเด็ก ซึ่งมุ่งรักษาภาพพจน์ของนางเอกอยู่มาก ความเป็นพระเอกของเทโอดอร์ยังเกี่ยวเนื่องกับการลิขิตของพระเจ้าที่ให้เขากลายเป็นทาสของปราสาทออเดรอนโด ซึ่งเปรียบได้กับการได้เป็นเจ้าของที่ดินที่สืบทอดปราสาทออเดรอนโดโดยได้แต่งงานกับอิซาเบลลาหรือเจ้าหญิงของพระองค์ในตอนจบเรื่อง ลักษณะของความเป็นพระเอกอีกอย่างหนึ่งของเทโอดอร์ คือ การที่เขามีชัยชนะเหนือทุกสิ่ง แม้ว่าเขาจะต้องพบกับอุปสรรคต่าง ๆ นานา สิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ เช่น วิญญาณของอัลฟอนโซและพระเจ้ายิ่งจะช่วยเหลือเขาตลอดเวลา ความเป็นพระเอกของเทโอดอร์เรียกได้ว่าแทบจะไม่ต้องออกแรงมากนักเขาก็สามารถเป็นผู้มีชัยชนะอย่างสมบูรณ์แบบที่สุด

ในวรรณกรรมของแรดคลิฟท์และลูอิส นอกจากจะมีตัวละครพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมกอธิคของพวกเขาแล้ว นักประพันธ์ทั้ง 2 ยังสร้างคู่เหมือนของพระเอกและนางเอกอีกคู่หนึ่งที่มืบทบาทไม่แพ้กัน ตัวละครพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมกอธิคของแรดคลิฟท์และลูอิสเริ่มมีพัฒนาการห่างจากความเป็นพระเอกและนางเอกมากขึ้น แต่ตัวละครพระเอกก็ยังคงเป็นคนชั้นชั้นสูง กล่าวคือ เป็นทหารที่มีลักษณะคล้ายกับอัศวินในยุคกลาง ในวรรณกรรมกอธิคของแรดคลิฟท์เรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II ถ้าแรดคลิฟท์ไม่บอกเอาไว้ว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 16 เราอาจจะคิดว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นสมัยหลังศตวรรษที่ 17 ด้วยซ้ำ ทั้งนี้

เพราะความเป็นอดีตในวรรณกรรมกอธิคเรื่องนี้มีลักษณะร่วมสมัยมากเหลือเกินโดยเฉพาะประเด็นของความสำเร็จของการศึกษา ความจำเป็นของเงินตราในสังคม และความโลกในทฤษฎีสัมบัติของผู้อื่น แต่แรดคลิฟก็ยังคงความเป็นยุคกลางไม่ว่าจะเป็นเค้าโครงเรื่องผจญภัยในปราสาท และบทบาทของตัวละครวาลองกูร์ตที่ให้ความรู้สึกของการเป็นพระเอกอัศวินในสมัยเก่า ที่ผสมผสานกับความทันสมัยในประเด็นของเนื้อหาทางวรรณกรรมที่แสดงให้เห็นสังคมที่นิยมวัตถุ และอบายมุขต่างๆ ซึ่งเริ่มจะมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ เหล่านี้ทำให้ความเป็นพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมเรื่องนี้มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างความเป็นพระเอกและนางเอก กับการเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงอย่างละครึ่ง ตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือเอมมีลีมีบทบาทมากกว่าตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ วาลองกูร์ต ความเป็นพระเอกในรูปของอัศวินในแบบของวอลโพลกลายมาเป็นทหารม้าสังกัดกองทหารของรัฐบาลที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ประเด็นที่ยังคงความเป็นพระเอกและนางเอกเป็นเรื่องของรักแรกพบที่สร้างความประทับใจให้กับตัวละครทั้งสองฝ่ายอย่างแนบแน่น อีกทั้งตัวละครเอมมีลียังมีลักษณะของตัวละครต้นแบบที่มีความบริสุทธิ์ผุดผ่อง แต่ตัวละครเอมมีลีพัฒนาความสามารถไปมากกว่านั้น เธอเป็นคนมีความรู้ทางภาษา วรรณคดี การเขียนภาพและดนตรี มาตรฐานของผู้หญิงถูกสร้างให้สูงขึ้นด้วยมาตรฐานของการศึกษา และการฝึกฝนให้รู้จักกับชีวิต เช่น การเผชิญหน้ากับความตายที่โอแบร์ตพยายามจะสอนว่าเป็นเรื่องตามธรรมชาติ อีกทั้งเธอยังเป็นคนอดทน สุจริต และการรู้จักพิจารณาไตร่ตรอง จนบางครั้งทำให้เอมมีลีกลายเป็นคนหนักแน่นจนเกินไป ซึ่งกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้เธอไม่ยอมฟังคำเตือนอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเธอจากข่าวเกี่ยวกับมนโตนีที่วาลองกูร์ตได้ยินและนำมาเล่าให้เธอฟัง ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นจุดอ่อน (Weak Point) ของตัวละครเอมมีลีที่ทำให้เธอต้องพบกับความรู้สึกเสียใจและคาดไม่ถึงในความชั่วร้ายของมนโตนี เมื่อเธอได้เข้าไปอยู่ในปราสาทอูโตลโพร จุดอ่อนของเอมมีลีที่มีความคือดิ่งและความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไปทำให้ความเป็นตัวละครนางเอกกลายมาเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น เช่นเดียวกับตัวละครพระเอกก็ถูกทำให้เป็นมนุษย์และลดบทบาทลงแค่เป็นตัวเอกฝ่ายชาย แม้ว่าตัวละครวาลองกูร์ตเป็นตัวแทนพระเอกในแบบอัศวิน เขาก็เป็นอัศวินเพียงแค่อครั้งเดียว เพราะหลังจากนั้นเราจะได้เห็นการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดของวาลองกูร์ตตลอดเวลา เริ่มจากการชวนเอมมีลีหนีจากการปกครองของเซอร์อนและมนโตนีไปพร้อมกับเขา การเข้าสังคมชั้นสูงซึ่งวาลองกูร์ตถูกมองว่าเขาเป็นคนแสวงหาความสุขจากเงินตราของผู้หญิงชั้นสูงเหล่านั้น การประชดชีวิตที่ผลิตหวังจากเอมมีลีด้วยการเปลี่ยนคู่คงที่หลากหลายของเขาในช่วงเวลาหนึ่ง และการหาเงินด้วยการเล่นการพนันซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เขาติดคุก เป็นต้น นอกจากตัวละครวาลองกูร์ตยังดำเนินชีวิตตามความรู้สึกของตนเอง และพบความผิดพลาดบ่อยครั้ง ความหยิ่งทะนง และความรู้สึกว่าเขาไม่เป็นที่ต้องการของใครทำให้เขากลายเป็นคนที่มีทฐิในทางที่ไม่ถูกต้องจนทำให้ความรักของเขาและเอมมีลีเกือบจะไม่สมหวัง ถ้าหากเมอสิเออร์บอนนิกไม่ได้เผอิญออกมาจาก

คุณ และไม่ได้เผชิญเหตุถึงวาลองกูร์ต์ในฐานะผู้มีพระคุณกับเขา ความจริงทั้งหมดคงไม่กระจ่างขึ้น
 ส่วนตัวละครพระเอกและนางเอกอีกคู่หนึ่งในเรื่องนี้ถือว่าเป็นตัวละครพระรองนางรอง เพราะทั้ง
 คู่ถูกสร้างขึ้นตอนกลางเรื่องทีค่อนข้างจะใกล้จุดคลี่คลายเรื่องเข้าไปเต็มที่ ตัวละครทั้งสองคนนี้คือ
 เชอวาลิเออร์ เดอ แซงต์ ฟีวซ์และคู่หมั้นของเธอคือ บลองซ์ ซึ่งเป็นความรักที่เกิดขึ้นใน ซาโตร์
 เลอ บลองก์ ตัวละครทั้งคู่ถือว่าเป็นตัวละครที่คงความเป็นพระเอกและนางเอกในสมัยกลางเอาไว้
 ไว้มาก เราจะเห็นได้จากบทบาทของเชอวาลิเออร์ เดอ แซงต์ ฟีวซ์ ในฐานะที่เป็นทหารม้าที่คอย
 ปกป้องและคุ้มครองบลองซ์ในขณะที่เผชิญหน้ากับพวกโจรในปราสาทร้าง เพราะบลองซ์เป็นผู้หญิงที่
 บริสุทธิ์ อ่อนหวาน ไม่เข้มแข็งพอที่จะช่วยตัวเอง ซึ่งคล้ายกับตัวละครอิซาเบลลาในเรื่อง
The Castle of Otranto แต่เชอวาลิเออร์ เดอ แซงต์ ฟีวซ์เป็นพระเอกที่ไม่เก่งกาจอะไร
 มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับตัวละครเทโอคอร์ เพราะเขาต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทหารรับใช้
 และพ่อของเขาเองด้วย การสร้างตัวละครพระเอกและนางเอก 2 คู่ให้ต่างกันและเน้นความ
 สำคัญไม่เท่ากันของแรดคลิฟต์ต่างจากการสร้างสรรค์ของลูอิสที่สร้างตัวละครพระเอกและนางเอก
 2 คู่ของเขาในลักษณะร่วมกัน กล่าวคือ บทบาทของตัวละครทั้งคู่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากันเลย
 อีกทั้งยังมีการเกอกลูกกันอยู่มาตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง ตัวละครที่เป็นคู่กันสองคู่คือ โอลเรนโซ
 กับอันโตเนีย และเรมอนด์กับเอ็กเนสประสบความสำเร็จในฐานะของตัวละครเอกที่ต้องฝ่าฟัน
 อุปสรรคและความทุกข์ยากตลอดทั้งเรื่องถึงได้พบกับความสุขในที่สุด ลูอิสแสดงให้เห็นว่าชีวิตคือ
 ความทุกข์ยาก ความทรมานและความเสียใจที่มนุษย์ทุกคนจะต้องฝ่าฟันไปให้ได้ แม้ลูอิสจะเขียน
 วรรณกรรมเรื่อง The Monk ในสมัยพระเจ้าฮอว์กที่ 3 ในศตวรรษที่ 18 แต่เขาก็ยังคงลักษณะ
 บางส่วนของพระเอกแบบวรรณกรรมโศกนาฏกรรมที่ตัวละครมาจากชนชั้นสูงในสังคมศักดินา เช่น
 เดียวกับตัวละครเอกผู้ร้ายของวอลโพลในเรื่อง The Castle of Otranto การวางตัวละครใน
 ฐานะเช่นนี้ทำให้วรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk มีกลิ่นอายของยุคกลาง นอกเหนือจากนี้
 วรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Monk ยังให้ความสำคัญกับพระและนางชีที่แสดงให้เห็นว่าทั้งพระและ
 แม่ชีเป็นชนชั้นอภิสิทธิ์ชนที่ตะต้องได้ยาก ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ย่อมเป็นเหตุการณ์ในสมัยกลางที่มี
 ความเข้มงวดทางศาสนามากกว่าศตวรรษที่ 17-18 วรรณกรรมเรื่องนี้ยังกล่าวถึงลัทธิทางศาสนา
 ที่นิยมใช้ความรุนแรงในการลงโทษผู้กระทำความผิด ความชั่วร้ายที่แฝงทางศาสนาเป็นอุปสรรค
 สำคัญที่ทำให้ตัวละครเอกฝ่ายชายคือ เรมอนด์และตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือเอ็กเนสเกือบจะไม่สมหวัง
 ในรัก ส่วนตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงอีกคู่หนึ่งคือโอลเรนโซนั้น เขาต้องสูญเสียอันโตเนีย
 เพราะความชั่วร้ายของพระอัมโบรซีโอ ลูอิสไม่ได้เน้นการต่อสู้เพื่อความรักของเรมอนด์และ
 โอลเรนโซมากเท่ากับการกระทำอันชั่วร้ายของพระอัมโบรซีโอ กับ มาทิลดา นอกจากนี้วรรณกรรม
 เรื่องนี้ยังชี้ให้เห็นถึงผลเสียของความลุ่มหลงในเรื่องของความรักที่เกิดขึ้นกับตัวละครทั้งหมดในเรื่อง
 ตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ เรมอนด์และโอลเรนโซเป็นตัวละครที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกใน

เรื่องของการรัก และเมื่อพวกเขาผิดหวังในรักพวกเขาจึงเจ็บปวดกับความรู้สึกผิดหวังของตนเองค่อนข้างมาก โดยเฉพาะตัวละครเรมอนด์ที่ไม่สามารถยับยั้งความต้องการทางเพศของตนเอง จึงทำให้เกิดสิ่งผิดพลาดต่อชีวิตของเอ็กเนส เรมอนด์เป็นเหตุที่ทำให้เอ็กเนสถูกลงโทษจากโบสถ์คาปูชินเพราะเอ็กเนสตั้งครกกับเรมอนด์ในขณะที่เธอเป็นนางชู้ เธอจึงถูกลงโทษจากโรงเจ้าคณะนางชู้อย่างรุนแรง วรรณกรรมเรื่องนี้มักจะแสดงให้เห็นความมั่งง่ายและความมั่งมากทางกามรมณ์ของตัวละครในเรื่อง ตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องเป็นเป้าหมายหลักที่ถูกข่มเหงทางร่างกายและจิตใจ คุณค่าของความเป็นนางเอกที่บริสุทธิ์ในวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกจึงเริ่มเปลี่ยนไปในวรรณกรรมกอธิกเรื่อง The Monk ของลูอิส แม้ลูอิสจะสร้างภาพผู้หญิงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการตอบสนองอารมณ์ทางเพศของผู้ชาย แต่การนำเสนอสิ่งเหล่านี้ก็เพื่อต้องการที่จะทำให้เห็นมุมมืดด้านหนึ่งของชีวิตเท่านั้น การกระทำของอัมโบรซีโอทำให้เกิดความหายนะ ความหายนะที่เกิดขึ้นในเรื่องเป็นเพราะความต้องการทางเพศที่มากกว่าปกติ และแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เกินความพอดี จนทำให้เกิดการจากไปของคนรัก น้องสาวและแม่ ความเสียหายของสาธารณสถาน การลงโทษจากกฎหมายและการลงโทษที่น่ากลัวจากเจ้าแห่งความชั่วร้าย คือ ลูซีเฟอร์ แม้แต่เรมอนด์เองก็ต้องเสียลูกไปเพราะการไม่รู้จักระวังอารมณ์ความต้องการของตน และต้องทำให้เอ็กเนสทรมาณจนเกือบจะเสียชีวิตในคุกศาสนา

การพัฒนาของตัวละครพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมกอธิกอังกฤษเริ่มนำไปสู่ความเป็นสามัญของตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมากขึ้นในวรรณกรรมกอธิกอเมริกัน จากตัวละครพระเอกนางเอกกลายเป็นตัวละครตัวเอกที่ไม่จำเป็นต้องเป็นหนุ่มสาว และคู่รักกันเท่านั้น ตัวละครกลาร่าซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงจากวรรณกรรมกอธิกของบราวน์เรื่อง Wieland ก็เป็นน้องสาวของตัวละครเอกผู้ร้าย บราวน์ได้ชื่อว่าเป็นนักประพันธ์ที่สร้างความเป็นหญิงที่สู้ชีวิตและยกย่องความเป็นสตรีของผู้หญิงในประเด็นของ ("สตรีนิยม Feminist")⁴ ค่อนข้างมากคนหนึ่ง ตัวละครกลาร่าจึงเป็นตัวละครที่คงความเก่งกาจตามแบบสตรีที่นุ่มนวลแต่เข้มแข็ง แต่ตัวละครกลาร่าก็ยังคงมีภาพของนางเอกที่เสียสละ และอดทนต่อความทุกข์ยากลำบาก โดยไม่รู้ถึง การที่ต้องต่อสู้ชีวิตตามลำพังมากเท่าใด สำหรับตัวละครกลาร่าแล้ว บราวน์ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกในด้านร้ายแก่เธอเพียงบางด้านเท่านั้น กล่าวคือ ในเรื่องนี้ตัวละครกลาร่าได้แสดงอารมณ์เสียใจต่อการสูญเสียครอบครัวของเธอเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นแม้ว่าบราวน์จะต่อต้าน

⁴ สุวพงศ์ จันผิงเพชร, "สาระ รงคสุวรรณ สามเณรคนแรกของไทย," มติชน (13 สิงหาคม 2536): พิเศษ 1. สุวพงศ์ อ้างถึงคำว่า ("สตรีนิยม") ที่มีความหมาย ("Feminist") ในภาษาอังกฤษจาก ผศ. ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ผู้วิจัยจึงนำคำว่า ("สตรีนิยม") มาใช้อ้างถึง การศึกษาสตรีนิยมของบราวน์

ปรัชญาการมองโลกในแง่ดีของเจฟเฟอร์สัน แต่การแสดงออกในวรรณกรรมของเขาก็ไม่ได้เป็นการมองโลกในแง่ร้ายโดยสิ้นเชิง ในส่วนของตัวละครกลาราได้แสดงให้เห็นโลกทัศน์การมองโลกในแง่ดีเสียด้วยซ้ำ ตัวละครกลารายังคงพบกับความสับสนในตอนจบเรื่อง อีกทั้งตัวละครเฮนรี่เองก็ให้โอกาสกับกลาราในการพิสูจน์ความเป็นจริงของสิ่งที่เขาเชื่อมั่นว่าเขาได้เห็นมาแล้ว การที่เฮนรี่เป็นคนมีเหตุผลและยึดหลักการของการพิสูจน์ความจริงให้เห็นกับตา เขาจึงดูเหมือนจะเป็นคนที่ขาดความละเอียดอ่อนในการเข้าใจความรู้สึกของกลารา แต่นั่นก็เป็นโลกทัศน์ของตัวละคร 2 คนที่มีความแตกต่างกันเท่านั้นเอง การที่เฮนรี่ให้โอกาสกับกลาราเท่ากับว่าเขายังคงเชื่อมั่นในตัวเธออยู่บ้าง ความเชื่อมั่นเป็นเรื่องของความรู้สึกที่ดีที่เขามีต่อกลารา อันที่จริงแล้วบราวน์ก็หนีไม่พ้นที่จะให้ตัวละครมอบความรู้สึกที่ดีให้แก่กัน ตัวละครในวรรณกรรมของเขาจึงไม่ได้แสดงให้เห็นทัศนคติที่เลวร้ายจนเกินไป วรรณกรรมของบราวน์จึงเป็นงานที่ยังคงมุ่งคำจูนจิตใจของคนในแบบทั้งดงาม โดยผู้ประพันธ์พยายามที่จะหลีกเลี่ยงให้ตัวละครแสดงความรู้สึกด้านร้ายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความโศกเศร้า ความผิดหวังในความรักและชีวิต เป็นต้น เขาเน้นเพียงความรู้สึกเสียใจจากเหตุการณ์เลวร้ายทั้งหมดที่ทำให้ตัวละครเกิดอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากการทำงานอันพื้นฐานของจิตใจและร่างกายที่ต้องทำงานสัมพันธ์กัน แต่เมื่อด้านใดด้านหนึ่งปรับสภาพไม่ทันทำให้การทำงานไม่สัมพันธ์กัน จึงมีผลทำให้การทำงานของร่างกายล้มเหลวตามกันไป แต่ในที่สุดทุกอย่างก็คลี่คลายไปในทางที่ดี ตัวละครเอกผู้ร้ายคาร์วินก็ยังได้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวละครเอกฝ่ายชายและหญิงของบราวน์ในเรื่อง Wieland กับตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงของฮอว์ธอร์นในเรื่อง The House of Seven Gables ฮอว์ธอร์นพัฒนาความซับซ้อนด้านอารมณ์ของตัวละครมากขึ้น ประเด็นของตัวละครพระเอกและนางเอกในลักษณะของตัวละครที่เป็นคู่ครองกันเปลี่ยนไปเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในสถานภาพของพี่น้องในวรรณกรรมเรื่องนี้ ตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ คลิฟฟอร์ดเป็นชายวัยกลางคนที่มีการแสดงพฤติกรรมแบบเด็ก ส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิง คือ เฮปซิบาร์ตเป็นหญิงวัยกลางคนซึ่งเป็นน้องสาวแท้ ๆ ของคลิฟฟอร์ดเอง ส่วนตัวละครเอกในลักษณะตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงรุ่นหนุ่มสาว คือ โธคราฟ และโพบี กลายเป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ที่จะมีพัฒนาการต่อไปในภายหน้า ทั้งคู่เป็นตัวแทนของสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในบ้าน 7 จั่ว เป็นตัวละครเอกที่เป็นตัวแทนของโลกยุคใหม่ ตัวละครเอกฝ่ายชายและหญิงของฮอว์ธอร์นแสดงให้เห็นความเจ็บป่วยทางจิตใจมากกว่าตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงของบราวน์ โพบีจึงถูกเปรียบเหมือนนักรักษาโรคของผู้พิการทางจิตใจในบ้าน 7 จั่ว ทั้งนี้เพราะโพบีเป็นหญิงสาวที่บริสุทธิ์สดใส หลายสิ่งในตัวเธอทำให้บรรยากาศของบ้าน 7 จั่วเปลี่ยนไปในทางที่มีสีสันสดใสขึ้น เพราะแม้ว่าตัวละครคลิฟฟอร์ดและเฮปซิบาร์ตแสดงให้เห็นความโศกเศร้า เป่าเป่ลิวและฉลาดกลัวต่อสิ่งรอบข้าง พวกเขาถึงโธคราฟที่มีโพบีและโธคราฟมาช่วยทำให้สภาพจิตใจดีขึ้นและสามารถ

เผชิญกับความจริงได้ในที่สุด นักวิจารณ์มักจะกล่าวเสมอว่าวรรณกรรมของฮอร์ซอร์นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์นิยม ในวรรณกรรมของเขาหลายเรื่องมักจะกล่าวถึง ("รถไฟ") ที่เป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของการติดต่อกับพระเจ้า ประเด็นนี้สอดคล้องกับการหนีของคลิฟฟอร์ดและเฮปธิบาทท์ที่ใช้รถไฟเป็นพาหนะในการหนีออกจากบ้านเพื่อที่จะไปหยุดการเดินทางของพวกเขาถึงโบสถ์แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดหักเหที่ทำให้ตัวละครทั้งสองเกิดความเข้มแข็งและเชื่อมั่นตนเอง และเกิดความเข้าใจในชีวิตที่เป็นการลิขิตมาจากพระเจ้า พวกเขาจึงตัดสินใจกลับมาเผชิญหน้ากับเจฟฟรีย์ โดยที่เขาเองก็ไม่ทราบว่าเจฟฟรีย์ได้เสียชีวิตไปแล้ว ในประเด็นนี้เท่ากับว่าฮอร์ซอร์นได้หาทางออกให้กับมนุษย์ที่โดดเดี่ยวและฉลาดกลัวต่อสิ่งรอบตัวโดยสื่อมาทางตัวละครของเขา ฮอร์ซอร์นกำลังสอนให้มนุษย์ยอมรับชะตาชีวิตของตนและกล้าเผชิญกับความจริง การสร้างตัวละครของฮอร์ซอร์นจึงมีลักษณะสมบูรณ์แบบในแง่ของการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้อ่านที่สามารถยึดเป็นแนวปฏิบัติได้มาก

สำหรับตัวละครของโปเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนและสามารถยืนยันได้ว่าโปไม่นิยมสร้างตัวละครพระเอกและนางเอกในวรรณกรรมกอธิคของเขาเท่าใดนัก ตัวละครของโปเป็นตัวละครเอกฝ่ายชายที่มีความเป็นตัวละครเอกโศกนาฏกรรมสมัยใหม่ (Modern Tragic Hero) ตัวละครของเขามาจากคนธรรมดา ๆ เขาไม่สนใจที่จะตั้งชื่อตัวละครของเขาด้วยซ้ำ แม้ว่าจะมีชื่อเรียกแต่เขาก็ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก บางเรื่องผู้อ่านต้องสังเกตชื่อของตัวละครเหล่านั้นเอาเอง เหตุผลของเขาคงต้องการจะให้ตัวละครเหล่านั้นเป็นตัวแทนของมนุษย์ทุกคนที่มีความอ่อนแอและความผิดพลาดทางจิตใจมากมาย ตัวละครชายแก่ผู้เล่าเรื่อง A Descent into the Meadström ดูเหมือนจะเป็นชายแก่ที่มีความสมบูรณ์ทางความคิด และการแสดงออกที่สุดในจำนวนตัวละครในวรรณกรรมกอธิคของโปที่นำมาศึกษา แต่การบรรยายเหตุการณ์ของชายชราผู้นี้ก็ยังคงความเป็นตัวละครของโปที่มักจะเป็นจินตนาการที่กว้างไกล ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Fall of the House of Usher แต่ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Fall of the House of Usher เป็นคนมีจินตนาการและความรู้สึกที่ลึกซึ้งมากมายและเขาสามารถจะวาดภาพจินตนาการให้ผู้อ่านเกิดความสะพรึงกลัวในช่วงเวลาที่มาเคลื่อนไหวจะปรากฏกายเบื้องหน้าของเขา ตัวละครผู้เล่าในเรื่องนี้เริ่มจะเป็นตัวละครเสพนิ่มตามตัวละครที่มีรูปแบบเฉพาะของโป ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง Ligeia เป็นทาสของสิ่งเสพนิดเพียงแต่ต้องการจะลืมความเจ็บปวดจากความตายที่พรากคนรัก 2 คนไปจากเขา ตัวละครของโปนับว่าเป็นตัวละครที่อ่อนแอและเป็นตัวละครที่กล้าเผชิญหน้ากับความเป็นจริงน้อยที่สุด ตัวละครของเขามีลักษณะเป็นมนุษย์ที่ฉลาดและไม่กล้ายอมรับความเป็นจริง แต่โปก็ยังสร้างตัวละครที่คลั่งจะต่อสู้กับความตายซึ่งเป็นข้อจำกัดทางธรรมชาติ ทั้ง ๆ ที่หมดหนทางที่จะเอาชนะความตาย เช่น ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Pit and the Pendulum เป็นนักโทษประหารที่พยายามจะต่อสู้กับความตายทั้ง ๆ ที่เขาทราบว่าความตายเป็นสิ่งแน่นอน แต่เวลาของชีวิตที่เหลืออยู่เป็นสิ่งไม่แน่นอน เขาก็ไม่สามารถจะว่างเฉยและทำใจให้

สงบกับสิ่งที่ปรากฏตรงหน้า การเอาชนะความตายโดยที่ตนเองไม่มีหนทางที่จะต่อสู้ ทำให้เขาเป็นคนที่มีความร้อนรุ่ม และยิ่งแสดงให้เห็นความฉลาดกลัวที่จะยอมรับความตายหรือความจริงของชีวิตมากขึ้น ความฉลาดกลัวความตายในเรื่องนี้ยังแสดงออกตามแบบของคนอารมณ์ปกติ ในขณะที่ตัวละครผู้เล่าอีก 2 คนจาก 2 เรื่องแสดงความกลัวในประเด็นเกี่ยวกับความตายที่เกิดมาจากความวิตกกังวลในทางจิตวิทยา ตัวละครเรื่อง The Black Cat แสดงให้เห็นความวิตกกังวลในสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป กล่าวคือ ตัวละครผู้เล่าฆ่าแมวที่เขารักอย่างเลือดเย็น การกระทำที่ผิดพลาดครั้งนี้เกิดมาจากอารมณ์และความโมโหเพียงชั่ววูบ และกลายเป็นความผิดพลาดซ้ำสองที่ทำให้ภรรยาของเขาต้องเสียชีวิต แต่แทนที่เขาจะยอมรับความจริง เขาเริ่มจากการปิดบังความผิดโดยการอำพรางศพภรรยา จนกระทั่งมโนธรรมในใจของเขาตามมาหลอกหลอนให้เขาต้องสำนึกผิดและรับโทษจากการกระทำของตนเอง ตั้งแต่ต้นเรื่องเราจะเห็นพัฒนาการของมนุษย์ธรรมดา ๆ ที่มีอารมณ์สุนทรีย์ในสัตว์เลี้ยงของตนเอง และเริ่มมีการแสดงออกที่โหดเหี้ยมเหมือนสัตว์ป่า เขามาฆ่าสัตว์เลี้ยงและแสดงพฤติกรรมประหลาด กล่าวคือ เขานำซากแมวที่ตายแล้วมาแขวนไว้ใต้ต้นไม้เพื่อถ่ายโทษจากแมวที่ตนได้ฆ่า พฤติกรรมประหลาดนี้เป็นผลมาจากการที่เขาไม่สามารถจะระบายความทุกข์ใจและความผิดให้ผู้อื่นรับรู้ได้ จนกระทั่งเมื่อเขาเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เขาจึงสำราญความผิดออกมาจากความกดดันของตนเอง ตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Black Cat นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Tell-Tale Heart มากเพียงแต่ว่าตัวละครผู้เล่าในเรื่อง The Tell-Tale Heart มีลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพแฝงที่น่ากลัว ภายนอกเขาเป็นคนเหมือนคนปกติทุกอย่าง แต่ภายในใจเขาเป็นคนมีความคิดที่ก้าวร้าว เขาปรารถนาจะฆ่าชายแก่มาโดยตลอด ในที่สุดเขาก็ไม่สามารถจะระงับความปรารถนาในการฆ่าผู้อื่นได้ เขาจึงได้กระทำการฆาตกรรมชายแก่ เมื่อชายแก่เสียชีวิตลง เขาเกิดความวิตกกังวลมากจึงนำศพมาหั้นเป็นก้อน ๆ ซ่อนเอาไว้ในกำแพง จนกระทั่งมีผู้สงสัยและแจ้งให้เจ้าหน้าที่มาตรวจค้น และเขาก็รับสำราญเพราะความวิตกกังวลในความผิดเหล่านั้น

การศึกษาตัวละครในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกทำให้เห็นพัฒนาการของความเป็นตัวละครในแบบนิทานสำหรับเด็ก จนมาถึงมนุษย์ธรรมดาทั่วไป และยิ่งไปกว่านั้นก็คือ วรรณกรรมยังได้แสดงให้เห็นถึงมนุษย์ที่มีสภาพจิตผิดปกติอีกด้วย พัฒนาการของตัวละครในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกเริ่มจากการสร้างตัวละครให้มีลักษณะเป็นตัวละครชั้นสูงที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงบทบาทของตัวละครได้ยากเพราะเป็นเรื่องฮอสนุค และบุคคลในเรื่องก็มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับผู้อ่านมาก ในภายหลังนักประพันธ์เริ่มสร้างตัวละครที่มีพัฒนาการที่ใกล้เคียงกับมนุษย์สามัญธรรมดา ตัวละครเป็นมนุษย์ที่มีความดีและความชั่วปนเปกันไป เป็นคนธรรมดา ๆ ที่มีสภาพเหมือนกับผู้อ่าน ตัวละครในลักษณะเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและรู้สึกมีส่วนร่วมไปกับตัวละครที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตนเองมากขึ้น

ความขัดแย้ง

นอกจากวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกจะเสนอสารทางวรรณกรรมในแนวทางของวรรณกรรมบันเทิง วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกยังได้เสนอประเด็นของความขัดแย้งซึ่งเป็นสารที่ซ่อนเร้นอยู่ในวรรณกรรมกอธิคและเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกมักจะเป็นเรื่องของชนชั้นสูงในสังคมศักดินาแบบยุคกลาง ความขัดแย้งในเรื่องมักจะเป็นเรื่อง การต่อสู้ระหว่างตัวละครเอก (Protagonist) ที่เป็นชนชั้นระดับต่ำกว่ากับตัวละครที่ชั่วร้าย (Antagonist) ที่เป็นชนชั้นสูง

นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกจะกำหนดให้ตัวละครเอกเป็นคนในชนชั้นที่ต่างระดับกับตัวละครที่ชั่วร้าย วอลโพลกำหนดให้ตัวละครเทโอดอร์เป็นตัวแทนของชวานาคนหนึ่ง ที่ต่อสู้กับแมนเฟรดซึ่งเป็นผู้ที่มีพลังอำนาจสูงสุดคนหนึ่ง การต่อสู้ระหว่างชวานากับเจ้าของที่ดินเป็นนิยสำคัญที่ซ่อนไว้ในวรรณกรรมเรื่องนี้ การข่มเหงรังแกและการเอาวัดเอาเปรียบผู้ด้อยโอกาสในสังคมเป็นความขัดแย้งระหว่างคนในสังคมที่เกิดขึ้นแทบทุกยุคทุกสมัย แนวโน้มของการต่อสู้ระหว่างผู้มีอำนาจกับสามัญชนในสังคมมักจะปรากฏผลออกมาเสมอว่าผู้มีพลังอำนาจเป็นฝ่ายชนะ แต่ในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเรื่องนี้เปิดโอกาสให้ชวานาเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะเพราะการกระทำที่ดีงามของเธอเอง วรรณกรรมกอธิคจึงมีความเหมาะสมในการสร้างกำลังใจให้กับคนในอีกระดับหนึ่งที่มีอาจจะไม่มีพลังอำนาจที่จะต่อสู้และได้รับชัยชนะในโลกของความเป็นจริง ตัวละครเอกในวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II เป็นทหารที่ต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ วาลองกูร์ดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลส่วนกลางที่ต้องปราบปรามกลุ่มโจรที่ทำลายความมั่นคงของชาติ แม้ว่าวาลองกูร์ดจะไม่ใช้ทหารที่ทำการปราบปรามกลุ่มโจรในปราสาทอูโดลโฟโดยตรง แต่หน้าที่การทำงานของเขาในการทำงานของมอนโธนี่เป็นการทำงานที่อยู่กันคนละฝ่าย เป็นการทำงานที่ต้องต่อสู้กันในฐานะที่ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปราบปราม อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายกระทำความผิด วาลองกูร์ดทำหน้าที่สร้างความยุติธรรมและความถูกต้องให้แก่สังคม นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอังกฤษพยายามจะสร้างศักดิ์ศรีหรือคุณค่าของการเป็นมนุษย์ในแง่ของการสร้างความดีงาม ไม่ใช่การใช้พลังอำนาจในการข่มเหงและรังแกผู้อื่นอีกต่อไป การต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมของตัวละครเอกในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษประสบความสำเร็จอย่างงดงามในวรรณกรรมกอธิคของลูอิสในเรื่อง The Monk ตัวละครเอกของเรื่องแสดงให้เห็นความอดทนต่อสิ่งเลวร้ายที่เข้ามาในชีวิตจากการกระทำที่ชั่วร้ายของพระ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงในสังคมศักดินา ตัวละครเรมอนด์และโลเรนโซใช้กฎหมายศาลพระแห่งสเปนทำการลงโทษอัมโบรซีโอ พวกเขาทำตามขั้นตอนการสอบสวนและแสดงหลักฐานต่อศาล เพื่อให้ศาลชี้ชัดว่าอัมโบรซีโอเป็นผู้กระทำความผิดจริง และในที่สุดหลังจากการสอบสวนโดยใช้วิธีการทรมานร่างกายผู้ต้องหาทั้งสองคน คือ

อัมโบรซีโอและมาทิลดา พวกเขาจึงยอมรับสารภาพ นักโทษทั้งสองคนเป็นผู้กระทำความผิดจริงและถูกตัดสินให้ประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็น และแม้ว่าอัมโบรซีโอจะหนีการลงโทษจากศาลพระแห่งสเปนได้ เขาก็ไม่สามารถจะหนีพ้นผลกรรมที่เขาได้กระทำเอาไว้ในรก

ในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกทั้ง 3 เรื่อง คือ The Castle of Otranto The Mysteries of Udolpho I and II และ The Monk ตัวละครที่ชั่วร้ายเป็นคนชั้นชั้นสูงตามโครงสร้างทางสังคมแบบศักดินา ตัวละครแมนเฟรดเป็นเจ้าชายแห่งปราสาทออเตรนโต เช่นเดียวกับตัวละครมอดิน เขาก็เป็นเจ้าของปราสาทอูดอล์ฟ ส่วนตัวละครอัมโบรซีโอเป็นสาวกของพระเจ้าได้รับการยกย่องและนับถือจากสังคม ตัวละครเอกผู้ร้ายทั้ง 3 คนถูกกำหนดให้เป็นคนชั้นชั้นสูงตามโครงสร้างทางสังคมศักดินาเพื่อแสดงให้เห็นความมีอำนาจและความยิ่งใหญ่ของตัวละครที่พัฒนามาจากตัวละครเอกในละครโศกนาฏกรรมแบบเชคสเปียร์ แท้ที่จริงแล้วละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์มาจากละครโศกนาฏกรรมของกรีกที่มีมาก่อนหน้านี้ ตัวละครเอกผู้ร้ายมีส่วนคล้ายคลึงกับตัวละครในงานโศกนาฏกรรมของวรรณกรรมที่มีอยู่ในอดีต คือตัวละครเอกผู้ร้ายเป็นผู้ที่มีความยิ่งใหญ่จากชาติกำเนิดอันสูงส่ง แต่ตัวละครเหล่านั้นก็มีจุดอ่อน (Weak Point) ที่ทำให้เขาต้องพบกับความหายนะ และมีชีวิตที่ตกต่ำในที่สุด ชีวิตของเขาสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่าชีวิตเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโชคชะตาจากพระเจ้า ในวรรณกรรมประเภทละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์ สิ่งที่ควบคุมมนุษย์นอกจากจะมีส่วนหนึ่งมาจากประเด็นของพระเจ้า มนุษย์เองก็มีส่วนอย่างมากในการกระทำความผิดและนำความหายนะมาสู่ตนเอง ในประเด็นนี้เป็นส่วนที่วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกรับเข้ามาใช้ในวรรณกรรมของตนเอง ตัวละครเอกผู้ร้ายในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกเป็นตัวละครแนวโศกนาฏกรรมที่กระทำในสิ่งที่ชั่วร้ายเพราะความปรารถนาส่วนตน เรื่องของพระเจ้าและสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติเป็นส่วนที่นำมาลงโทษตัวละครเหล่านั้นมากกว่า การที่นักประพันธ์กำหนดให้ตัวละครที่ชั่วร้ายอยู่ในสังคมชั้นสูงนอกเหนือจากการรับอิทธิพลความคิดจากตัวละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์แล้ว เป็นเพราะนักประพันธ์ต้องการปูพื้นตัวละครที่ชั่วร้ายให้มีความหรืออิทธิพลทางสังคมอย่างมากเพื่อจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของความชั่วร้ายที่สูงกว่าคนในชนชั้นที่ลดระดับลงมาซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง อีกทั้งวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกมุ่งสะท้อนสังคมศักดินาในอดีต ผู้มีอำนาจย่อมเป็นผู้ยิ่งใหญ่ พระมหากษัตริย์จะให้ขุนนางปกครองในท้องถิ่นใดก็ให้ขุนนางคนนั้นถือบรรดาศักดิ์เป็นที่ดิน ขุนนางที่รับอำนาจมาจากพระมหากษัตริย์ต้องปกครองคนในเขตพื้นที่ของตนเอง เท่ากับว่าเขาทำหน้าที่คล้ายกับประมุขของเขตพื้นที่นั้น ซึ่งพวกเขาจะต้องขึ้นตรงกับพระมหากษัตริย์จากส่วนกลางอีกทีหนึ่ง การมีอำนาจและมีอิสระในการใช้อำนาจอย่างเต็มที่ทำให้คนเหล่านั้นมักจะใช้อำนาจของตนไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกเสนอประเด็นของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นสูงกับชนชั้นที่ต่างระดับกันลงมาเพื่อให้ความหวังแก่ผู้คนในชนชั้นล่างเหล่านั้นในการต่อสู้กับชีวิต เพราะแม้ว่าขุนนางจะกระทำในสิ่งที่

ชั่ววูบ แต่ในที่สุดพระเจ้าหรือสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติก็จะลงโทษเขาเอง นอกจากนี้วรรณกรรม กอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกยังสะท้อนให้เห็นสาเหตุข้อหนึ่งที่ทำให้ระบบโครงสร้างทางสังคมแบบศักดินา ไม่สามารถคงอยู่ได้เพราะการครอบครองอำนาจและความต้องการของขุนนางเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ ยากในทางปฏิบัติ

วรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกแสดงให้เห็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในโครงสร้าง สังคมแบบศักดินาในสมัยกลาง การต่อสู้ระหว่างชนชั้นสูงกับชนชั้นที่อยู่ในระดับต่ำกว่าทำให้ วรรณกรรมกอธิคของอังกฤษเสนอการต่อต้านชนชั้นสูงของพวกชนชั้นกลางซึ่งก็คือนักประพันธ์วรรณ- กรรมกอธิค กล่าวคือ นักประพันธ์นำเอาประเด็นของการเอาตัวเอาเปรียบระหว่างชนชั้นมาเป็น ประเด็นสำคัญในการโจมตีชนชั้นสูงที่ใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ในการกระทำคามผิด การต่อสู้ระหว่าง ชนชั้นในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเป็นลักษณะร่วมที่สำคัญของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรก ผู้วิจัยจึงคิดว่าวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรกเป็นการต่อต้านชนชั้นสูงในรูปแบบของวรรณกรรม ที่เกิดมาจากความคิดเห็นของชนชั้นกลางกลุ่มหนึ่งซึ่งก็คือนักประพันธ์วรรณกรรมกอธิค เหตุที่ วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกกลับไปใช้บริบทของสังคมสมัยกลางเสียเป็นส่วนใหญ่อาจจะ เป็นเพราะว่านักประพันธ์เหล่านั้นต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการกระทบกับชนชั้นสูงในกรณีที่เสนอความเป็นจริง อย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งการสร้างวรรณกรรมย้อนยุคยังมีคุณค่าในแง่ของการสร้างจินตนาการและ เป็นรูปแบบที่ไม่มีนักประพันธ์คนอื่น ๆ นำมาสร้างอย่างจริงจัง นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอังกฤษ จึงยึดถือเป็นรูปแบบการประพันธ์ที่สร้างสรรค์และเป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่าด้วยเช่นกัน

ความขัดแย้งในประเด็นหลักที่เกิดมาจากปัญหาเรื่องชนชั้นที่ปรากฏในวรรณกรรมกอธิค อังกฤษไม่ปรากฏในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันเลย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากอเมริกาไม่ได้ถูก ปกครองในระบอบกษัตริย์โดยตรง วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจึงไม่มีเรื่องของอัศวิน ความขัดแย้ง ในวรรณกรรมจึงเป็นความขัดแย้งจากตัวละครในสังคมระดับเดียวกัน ทั้งในแง่ของความขัดแย้ง ทางความคิดเห็นเรื่องศาสนา และความขัดแย้งในเรื่องการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม เป็นต้น วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกได้นำเสนอความคิดในเรื่องความฝันแบบชาวอเมริกัน⁵

⁵ ความคิดฝันแบบชาวอเมริกัน (American Dream) เกิดตั้งแต่การค้นหาค้นหาอาณานิคม อเมริกา โดยความเชื่อทางศาสนาคริสต์ในเรื่องของดินแดนแห่งพันธสัญญา (Promise Land) ซึ่งเป็นดินแดนที่คริสต์ศาสนิกชนเชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์และความสุขอย่างแท้จริง ที่ พระเจ้าจะมอบให้กับมนุษย์ พวกเขาจึงได้ค้นหาดินแดนแห่งนี้ ความคิดฝันแบบชาวอเมริกันเปลี่ยน ไปตามยุคสมัยตามสภาพแวดล้อมของชาวอเมริกัน ในยุคหลัง ๆ ความฝันแบบชาวอเมริกันมีลักษณะ ที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ความฝันแบบชาวอเมริกันจึงเป็นเรื่องของการยกระดับฐานะ ของคนโดยมุ่งแสวงหาเครื่องอำนวยความสะดวกด้านวัตถุให้กับชีวิตของพวกเขาเป็นส่วนใหญ่

(American Dream) ในการยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการบีบคั้นทางจิตใจจากกฎเกณฑ์ของสังคม ที่อาจจะมีสาเหตุมาจากความฝันแบบชาวอเมริกันเองก็ได้

ชาวอเมริกันที่อพยพมาจากชาติต่าง ๆ ในยุโรปเป็นคนชั้นชั้นกลางในสังคมที่ต้องการมาแสวงหาโชคกลาง ชีวิตที่สุขสบาย อีสร์ภาพในด้านความคิดและการเลือกนับถือศาสนาที่ต่ำกว่าการอยู่ในประเทศเดิม เหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาโลกใหม่และพวกเขา ก็คิดว่าพวกเขาได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในอเมริกา แม้ว่าความฝันแบบชาวอเมริกันจะสัมฤทธิ์ผลในเบื้องต้น แต่วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งของมนุษย์กับการเจริญเติบโตของสังคมศตวรรษที่ 18 ในวรรณกรรมเรื่อง Wieland สะท้อนให้เห็นความฝันของชาวอเมริกันคนหนึ่งที่อพยพจากเยอรมันมายังประเทศอเมริกา เพื่อแสวงหาความเชื่อทางศาสนาในแบบที่ตนพอใจ เขาสามารถทำตามความฝันของเขาโดยกลายเป็นเจ้าลัทธิลึกลับที่ได้ยินเสียงการติดต่อกับพระเจ้า และกลายเป็นพ่อค้าผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจมากคนหนึ่ง แต่เขาก็ชื่นชมความสำเร็จได้ไม่นาน เพราะเขาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ประหลาดในเวลาต่อมา ลูกชายของเขาคือวิลันด์จึงเป็นผู้รับช่วงทางศาสนาต่อไป ในวรรณกรรมเรื่อง The House of Seven Gables ของฮิวส์ธอร์น สะท้อนให้เห็นความคิดฝันของชาวอเมริกันในการหนีโลกในอดีตของตนเพื่อตั้งต้นชีวิตใหม่ ทั้งวรรณกรรมเรื่อง Wieland และเรื่องนี้นำเอาประเด็นความสำคัญทางเศรษฐกิจมาเข้าบ่อขัง อีกทั้งยังมีการพูดถึงชนชั้นใหม่ในสังคม คือ พวกพ่อค้าที่เริ่มมีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ การต่อสู้ชีวิตในสภาพเศรษฐกิจแร้นแค้นทำให้ครอบครัวของคลิฟฟอร์ดกับเฮปซิบ่าที่มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าคนในตระกูลพื้นชั้นอื่น ๆ สิ่งนี้เป็นผลกระทบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มีผลต่อตัวละครทั้งสองคน ความฝันแบบชาวอเมริกันของเฮปซิบ่าที่กล่าวไว้ในวรรณกรรมเรื่องนี้ คือ การยกระดับฐานะทางครอบครัว เฮปซิบ่าคิดว่าเธอจะต้องร่ำรวยในวันหนึ่งข้างหน้าเช่นเดียวกับบรรพบุรุษของเธอที่เคยทำการค้ารุ่งเรืองมาก่อน ความซับซ้อนทางเศรษฐกิจในโลกศตวรรษที่ 18 เป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกเริ่มสร้างตัวละครที่มีอาชีพ และหน้าที่การงาน เป็นคนในสังคมยุคใหม่ที่เริ่มต่างจากคนในสังคมเดิมที่ไม่ต้องดิ้นรนในการทำงาน วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกยังสะท้อนให้เห็นความล้มเหลวของความฝันแบบอเมริกัน โดยการแสดงให้เห็นถึงการไม่สามารถปรับสภาวะทางจิตใจให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางสังคม ตัวละครในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันของโปแสดงให้เห็นจิตใจของชาวอเมริกันในยุคใหม่ กับการบีบคั้นโดยกฎเกณฑ์ของสังคมที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ตัวละครถูกโดดเดี่ยวในโลก เป็นคนสิ้นหวัง ท้อแท้และไม่ยอมรับความเจ็บปวดของชีวิตตน นอกจากนี้พวกเขายังหันไปพึ่งพาศาสนาเสียดิตและก่อบัญชาอาชญากรรมให้กับสังคม จากวรรณกรรมกอธิคของโปได้สะท้อนให้เห็นแนวโน้มของสังคมอเมริกันในอนาคตที่ต้องเผชิญปัญหาอาชญากรรมและคนที่มีสภาพจิตใจผิดปกติมากขึ้น

วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกแสดงให้เห็นความขัดแย้งทางสังคมที่มีลักษณะร่วม-

สมัยมากขึ้น นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกได้แทรกเนื้อหาสาระในประเด็นความขัดแย้งของมนุษย์กับการปฏิบัติตนในสังคมมากขึ้น นับว่านักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรกสร้างวรรณกรรมกอธิคของตนให้มีลักษณะที่ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง

จินตภาพและภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติ

วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความกลัว นักเขียนวรรณกรรมกอธิคจึงต้องสร้างจินตภาพในวรรณกรรมของตน โดยสื่อความน่ากลัวจากภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติ การสร้างจินตภาพของนักเขียนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษมักจะถูกจำกัดอยู่ภายใต้การควบคุมของนักเขียน การนำเสนอจินตภาพที่น่ากลัวจึงเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติในกรอบอย่างตรงไปตรงมา การปรากฏกายของภูติผีถูกกำหนดให้ปรากฏกายอย่างชัดเจน การสร้างภาพลักษณ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติจากนักเขียนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษมักจะมีรูปร่างน่าสะพรึงน่าสยดสยองมากกว่าน่ากลัว การสร้างจินตภาพให้ผู้อ่านเห็นสัดส่วนทุกอย่างอย่างชัดเจนเป็นการทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความกลัวต่อจินตภาพที่ผู้เขียนเสนอออกไป ทั้งนี้เป็นเพราะการแสดงภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติอย่างครบถ้วนทำให้ผู้อ่านขาดการใช้จินตนาการส่วนตนในการช่วยสร้างรูปร่างของสิ่งเหนือธรรมชาติเหล่านั้น วรรณกรรมกอธิคอังกฤษจึงไม่ค่อยได้รับความรู้สึกน่ากลัวจากผู้อ่านมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับวรรณกรรมกอธิคอเมริกัน นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอเมริกันจะสร้างภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติโดยมุ่งให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของมนุษย์โดยตรง โดยหลีกเลี่ยงที่จะทำให้ภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติเป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในแบบที่ปรากฏในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษ การปรากฏกายของภูติผีที่มีความน่าเกลียดมากกว่าน่ากลัวในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษ เป็นลักษณะร่วมที่สำคัญของวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรก จากการศึกษาวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรก ผู้วิจัยคิดว่าเราไม่สามารถประเมินได้ว่านักประพันธ์มีความเชื่อในสิ่งเหล่านี้หรือไม่ ทั้งนี้เพราะรูปแบบของการประพันธ์เน้นการนำเสนอเรื่องเหนือธรรมชาติ การสร้างภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติจึงถูกกำหนดด้วยกฎเกณฑ์ของการประพันธ์ในขั้นหนึ่ง นอกจากนี้การสร้างภาพเหนือธรรมชาติของนักประพันธ์อาจจะเกิดมาจากจินตนาการที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดความกลัว โดยไม่จำเป็นว่านักประพันธ์จะต้องเชื่อในสิ่งที่ตนเองสร้างขึ้นก็ได้

วรรณกรรมกอธิคอังกฤษเรื่อง The Castle of Otranto ของวอลโพลนำเสนอภาพลักษณ์ของภูติผีจากจื๊อปลาในร่างของมนุษย์ที่สามารถเคลื่อนไหว และติดต่อทางวาทากับมนุษย์ แต่ร่างกายของเขาเหลือแต่โครงกระดูกและกะโหลกศีรษะ ส่วนวิญญาณซึ่งเป็นเจ้าของปราสาทออกเรนโตคนเดิม คือ อัลฟอนโซ ปรากฏร่างในรูปแบบของนักรบและใช้หมวกของนักรบขนาดใหญ่

กับร่างของคอนราดจนเสียชีวิต ส่วนวรรณกรรมกอธิคอังกฤษเรื่อง The Monk ของลูอิสเป็นวรรณกรรมที่รวมความลึกลับเหนือธรรมชาติ ซึ่งเสนอเป็นจินตภาพที่ชัดเจนเอาไว้ค่อนข้างหลากหลายรูปแบบ

ตัวอย่างแรกเป็นกวีนิพนธ์ที่ปรากฏภาพเป็นฉากของสัตว์ที่น่าขยะแขยง ในเรื่องมีกวีนิพนธ์คนหนึ่งสวมเครื่องแต่งกายของแม่ชี เธอเป็นแม่ชี รูปร่างสูง และร่างกายของเธอเต็มไปด้วยเลือด (Bleeding Nun) เธอมีท่าทางเหนื่ออ่อน หน้าและริมฝีปากของเธอซีด ไม่มีสีของเลือดอยู่บนใบหน้า เลือดของเธอเหลือเพียงลูกตาที่อยู่ลึกเข้าไปในเบ้าตา ตาของเธอมองเรมอนด์อย่างแน่นและเป็นประกายเหมือนกับมีเป้าหมายอะไรบางอย่างในตัวเรมอนด์

ตัวอย่างที่สองเป็นหมอมือชื่อโมกุล (Mogul) เขามาจากดินแดนตะวันออก โมกุลเป็นตัวละครอมตะที่ไม่เคยรู้จักกับความตาย เขารู้จักคนที่อยู่ในศตวรรษต่าง ๆ และค้นเคยบุคคลเหล่านั้นเป็นอย่างดี ชีวิตของเขาไม่เคยบ่งชี้ถึงโชคชะตา เขาต้องเร่ร่อนปรายปีศาจตามที่ต่างๆ เขาไม่เคยมีเพื่อน จึงไม่มีคนเข้าใจความทุกข์ในชีวิตอมตะของเขา ความปรารถนาของเขาประการเดียว คือ ความตาย แต่เขาก็ไม่เคยได้สัมผัสกับมันมาก่อน โมกุลเป็นผู้มีเวทมนตร์คาถา ไม่มีใครรู้ที่มาของเขา บางคนบอกว่าโมกุลเป็นโหราจารย์ของพวกอาราบเบียน บางคนว่าเขาเป็นค็อกเตอร์ เฟาสตัส (Doctor Faustus)⁶ ตัวละครเด็กรับใช้ (Page) ของเรมอนด์ที่ชื่อเทโอดอร์ไปพบโมกุลในขณะที่โมกุลเดินทางเสาะหาตัวเรมอนด์อยู่พอดี โมกุลแต่งตัวเหมือนพวกแบกเปอร์เซีย เขาโพลีศีรษะของเขาด้วยผ้า โมกุลมาทำพิธีขับไล่ผู้ที่ตามมาหลอกหลอนเรมอนด์ พิธีกรรมเริ่มเวลาเที่ยงคืน โมกุลเริ่มพิธีกรรมด้วยการนั่งคุกเข่า เขาเอาไม้กางเขนจุ่มเลือดจากขวดที่เขาเตรียมมา ต่อจากนั้นเขาก็ขีตวงกลม เขาระดุดวงรอบตัวเรมอนด์และวางพระคัมภีร์เอาไว้ในวงกลม ขณะทำพิธีเขาห้ามไม่ให้เรมอนด์พูดแม้แต่คำเดียว และห้ามออกมาจากวงกลมโดยเด็ดขาด

ตัวอย่างที่สามเป็นภาพของปีศาจลูซีเฟอร์ที่มาจากนรก ลูซีเฟอร์เป็นปีศาจที่น่ากลัวน้อยที่สุด เขาเป็นปีศาจเพศชาย อายุประมาณ 18 ปี มีผมสีทองและมีตาอยู่ตรงหน้าผาก ลูซีเฟอร์สวมเครื่องประดับ และเนื้อตัวของเขาไม่มีกลิ่นของคนตาย แต่เป็นกลิ่นที่หอมฟุ้งทั่วห้อง การที่ลูซีเฟอร์ปรากฏกายมากเท่าใด รูปร่างและหน้าตาของเขาก็จะเปลี่ยนไปมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการปรากฏกายบ่อยครั้ง ทำให้เขาไม่สามารถจะรวมร่างได้อย่างครบถ้วนเหมือนครั้งแรก ๆ ที่เขามีพลังงานมากพอที่จะรวมร่างได้ครบถ้วน

⁶ ค็อกเตอร์ เฟาสตัส ของลูอิสน่าจะหมายถึง ตัวละครของนักประพันธ์ที่ชื่อมาร์โลว์ (Marlowe) ที่ชายวิญญูณให้กับซาตาน และภายหลังเขามารวมร่างกับค็อกเตอร์ เฟาสตัส และกลายเป็นผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องของการเล่นแร่แปรธาตุ

การสร้างจินตภาพที่น่ากลัวเหล่านี้มีลักษณะเป็นการเสนอภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติให้ผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมา นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคไม่ได้เห็นความเชื่อของตนลงไปในงานวรรณกรรม การนำเสนอจินตภาพเป็นความต้องการของนักประพันธ์ที่ต้องการให้ผู้อ่านตระหนักถึงความลึกลับเหนือธรรมชาติในด้านที่สนองผลกรรมต่อผู้กระทำความชั่ว ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์เชิงศีลธรรมในการสร้างลักษณะกอธิคในวรรณกรรมกอธิคของพวกเขา

การเสนอภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติของนักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคอังกฤษเช่น แรดคลิฟท์เป็นการภาพลักษณ์ที่สามารถตีความในเชิงสัญลักษณ์ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ แรดคลิฟท์สร้างภูติผีในปราสาทอุโดรโพลโดยให้มนุษย์คลุมร่างกายทั้งหมดด้วยผ้าคลุมสีดำ บริเวณตาทั้งสองข้างจะมีช่องว่างให้มนุษย์ที่ปลอมตัวเป็นภูติผีสามารถมองเห็นได้ ส่วนรอบ ๆ ขอบตาของพวกเขาก็จะถูกเขียนด้วยสีแดงเพื่อให้คนที่พบเห็นเกิดความกลัว พวกเขาจะพยายามทำตนให้เหมือนภูติผีจริง ๆ โดยพยายามทำให้เท้าของพวกเขาลอยอยู่เหนือพื้นเล็กน้อย แม้ภูติผีของแรดคลิฟท์จะเป็นภาพลักษณ์ของภูติผีที่ปรากฏร่างให้ ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดเจน แต่การใช้ผ้าคลุมผ้าสีดำมีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายที่ครอบงำร่างกายและจิตวิญญาณของมนุษย์ แรดคลิฟท์ต้องการจะเสนอให้เห็นว่ามนุษย์ที่ชั่วร้ายเป็นสิ่งที่น่ากลัวมากกว่าภูติผีปีศาจคนใด

ในส่วนของวรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรก นักประพันธ์สร้างจินตภาพให้ผู้อ่านใช้จินตนาการนึกตามสิ่งที่นักประพันธ์เสนอ ภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติที่เสนอจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจกับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งสร้างให้พวกเขาเกิดความกลัว กล่าวคือ นักประพันธ์มักจะนำเสนอสิ่งที่สร้างบรรยากาศให้คนรู้สึกกลัวก่อนที่จะเสนอภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติในลักษณะนี้จึงไม่ก่อให้เกิดความกลัวอย่างทันทีทันใด แต่เมื่อผู้อ่านได้ใช้จินตนาการตามสิ่งที่ผู้ประพันธ์เสนอ พวกเขาจะเริ่มรู้สึกถึงความน่ากลัวจากการใช้จินตนาการของพวกเขาในภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติในเรื่อง Wieland คือ เสียงลึกลับที่ตัวละครในเรื่องได้ยินโดยไม่ทราบแหล่งที่มาของเสียงนั้น วรรณกรรมกอธิคอเมริกันมักจะสร้างงานที่เต็มไปด้วยจินตภาพภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติไม่จำเป็นจะเป็นภูติผีเท่านั้น นอกจากนี้การที่ตัวละครในเรื่องนึกถึงเรื่องที่น่ากลัวก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตัวละครเหล่านั้นเกิดความกลัวในเรื่องเหนือธรรมชาติ ในฉากที่กลาราได้ยินเสียงนาฬิกาตีบอกเวลาที่ขงคืนทำให้เธอนึกถึงช่วงเวลาที่ผ่านมาที่เธอทำพิธีติดต่อกับพระเจ้า และนึกถึงการตายของพ่อซึ่งพ่อของเธอได้เสียชีวิตในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ด้วยการนึกถึงแต่เรื่องน่ากลัวทำให้กลารารู้สึกว่าเธอเริ่มได้ยินเสียงกระซิบที่ข้างหู

I sought refuge, but ineffectually, in sleep. My mind was thronged by vivid, but confused images, and no effect that I made was sufficient to drive them away. In this situation I heard the clock, which hung in

the room, give the signal for twelve. It was not allowed to pursue them; for scarcely had the vibrations ceased, when my attention was attracted by a whisper, which, at first, appeared to proceed from lips that were laid close to my ears.

ในประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าจินตนาการหรือการนึกฝันของตัวละครได้ก่อให้เกิดความกลัวโดยที่พวกเขายังไม่เคยเห็นสิ่งเหนือธรรมชาติเหล่านั้นด้วยซ้ำ ในวรรณกรรมกอธิคเรื่อง The House of Seven Gables ของฮาร์ธอร์นแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับภูติผี โดยเน้นเรื่องของการเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติของตัวละครมากกว่าการปรากฏกายของภูติผีเหล่านั้น เช่น ในฉากที่เฮปซิบัทมีสภาพร่างกายอ่อนแอมาก เธอมักจะแสดงพฤติกรรมประหลาด ๆ จากการที่เธอได้ยินเสียงโหยหวนของอลิส ฟินช็อน ซึ่งเธอแยกไม่ออกว่าได้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นความฝันหรือเป็นความจริง เธอจึงกลายเป็นผู้สื่อข่าวของบางคนได้ในช่วงที่ร่างกายเธออ่อนแอมาก ๆ ฮาร์ธอร์นได้อธิบายว่าเป็นเพราะร่างกายและจิตใจของมนุษย์มีความสัมพันธ์กัน ถ้าร่างกายของมนุษย์อ่อนแอ จิตใจของมนุษย์ก็จะบกพร่องในการรับรู้ (Perceptions) จึงทำให้มนุษย์กลายเป็นผู้ที่สามารถสื่อข่าวกับคนคนที่ตายไปแล้วได้

Her physical organization, moreover, being at once delicate and healthy, gave her a perceptions sperating with almost the effect of a spiritual medium that somebody was near at hand.

ลักษณะประการที่สอง คือ ภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติในเชิงสัญลักษณ์ ตัวละครเจฟฟรีย์ในเรื่องเปรียบเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดในความรู้สึกของคลิฟฟอร์ด พฤติกรรมที่คลิฟฟอร์ดแสดงออกในทุกครั้งที่ได้พบกับเจฟฟรีย์ คือ อาการตื่นตระหนก และร่างกายของเขาก็สั่นด้วยความกลัวตลอดเวลาในขณะที่เขาเผชิญหน้ากับเจฟฟรีย์ และแม้แต่การกล่าวถึงชื่อของเจฟฟรีย์ก็สร้าง ความหวาดกลัวให้กับคลิฟฟอร์ดไม่น้อย ตัวละครเจฟฟรีย์เป็นสัญลักษณ์ของความน่ากลัว ที่มีผลกระทบต่อจิตใจของคลิฟฟอร์ดโดยตรงในแง่ที่ว่าเจฟฟรีย์เป็นตัวแทนของโคโลเนล ฟินช็อน ซึ่งฉวยโอกาสในการครอบครองที่ดินของตระกูลมอล และมอลได้สาปแช่งให้ตระกูลฟินช็อนต้องพินาศ คลิฟฟอร์ดหวาดกลัวคำสาปแช่ง เขาคิดตลอดเวลาว่าคำสาปแช่งเหล่านั้นต้องเป็นจริง เมื่อคลิฟฟอร์ดพบกับเจฟฟรีย์ทำให้เขาถูกหลอกหลอนจากความผิดของตระกูลของตนในอดีต อีกทั้งพฤติกรรมที่ชั่วร้ายของเจฟฟรีย์ก็ทำให้คลิฟฟอร์ดเกิดความกลัวทุกครั้งที่เขาเผชิญหน้ากับเจฟฟรีย์ เจฟฟรีย์เป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายที่

ที่คอยหลอกหลอนคนในตระกูลพื้นบ้านคนอื่น ๆ ที่สำนักตลอดว่าสิ่งที่บรรพบุรุษของพวกเขากระทำในอดีตเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง

นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิคที่โดดเด่นมากในเรื่องการสร้างจินตภาพที่ไม่มีขอบเขตจำกัดในเรื่องของเวลาและการใช้จินตนาการร่วมกับผู้ประพันธ์ คือ โป วรรณกรรมเรื่อง The Fall of the House of Usher ของเขาเป็นวรรณกรรมที่เสนอภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติในลักษณะที่แสบขมมากที่สุด โปเน้นบรรยากาศของเรื่องอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ฉากซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของปราสาทของอาชเชอร์เป็นสถานที่ที่ไกลและลึกลับ บรรยากาศโศกของบ้านมั่งคั่งอายุของกฤตฟี ยิ่งไปกว่านั้นตัวละครอาชเชอร์มีสภาพร่างกายทรุดโทรมและมีสภาพเหมือนซากศพเดินได้ โปค่อย ๆ สร้างบรรยากาศของเรื่องให้น่ากลัวเพิ่มขึ้น ๆ และเมื่อน้องสาวของอาชเชอร์เสียชีวิต อาชเชอร์ได้นำเธอไปไว้ในห้องใต้ดินโดยไม่ได้ปิดฝาโลงด้วยตะปู อย่างเช่นการฝังศพรายอื่น ๆ หลังจากนั้นตัวละครผู้เล่าและอาชเชอร์ก็เริ่มได้ยินเสียงผิดปกติจากห้องใต้ดิน ความน่าสะพรึงกลัวเพิ่มมากขึ้นเมื่ออาชเชอร์เชื่อว่าน้องสาวของเขาฟื้นขึ้นมาจากความตาย และกลับมาหาเขาในคืนที่มีฝนตก และตัวละครผู้เล่ายังได้อ่านวรรณกรรมที่น่ากลัวและสอดคล้องกับเหตุการณ์จริง ๆ ในขณะนั้น ภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติของโปเหมือนภาพศิลปะที่ต้องอาศัยการจินตนาการจากบริบทแวดล้อม เช่น ฉาก บรรยากาศ และองค์ประกอบที่สร้างให้เกิดความกลัวอื่น ๆ เช่น นวนิยายที่กล่าวถึงเรื่องที่น่ากลัว และกวีนิพนธ์เกี่ยวกับปราสาทผีสิง เป็นต้น

โปสร้างจินตนาการให้คนเกิดจินตนาการจากภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับความตายเสมอ ๆ วรรณกรรมเรื่อง A Descent into the Maelström ของโปเสนอความลึกลับของธรรมชาติ ซึ่งเป็นงานสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่ของพระเจ้า แม้แต่มนุษย์เองก็ไม่สามารถค้นพบคำตอบของสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติเหล่านั้นได้ทั้งหมด เหตุการณ์เมลสโตรม ("Maelström") เป็นภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติที่โปนำมาใช้เพื่อสร้างจินตภาพที่มหัศจรรย์ของธรรมชาติ แก่นเรื่องของวรรณกรรมกอธิคของโปเป็นเรื่องเกี่ยวกับความตายซึ่งเขาให้จินตภาพเกี่ยวกับความตายที่ต่างกันไป ในเรื่อง Ligeia โปแทรกจินตภาพเกี่ยวกับความตายในลักษณะของนางฟ้า เทพธิดา และกฤตฟีปีศาจ ภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติของโปเกิดมาจากการจินตนาการที่ได้จากการเสพฝันซึ่งทำให้เขาเห็นร่างของภรรยาคนก่อนที่ตายแล้วสิงร่างของภรรยาคนใหม่ที่กำลังจะสิ้นใจ ภาพลักษณ์เหนือธรรมชาติอีกลักษณะหนึ่งของโป คือ ภาพหลอนที่ทำให้ตัวละครผู้เล่าสารภาพความผิดของตน กวีซีที่ให้ตัวละครผู้เล่าสารภาพผิดโดยใช้ภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติตามมาหลอกหลอนในลักษณะที่คล้ายกันในเรื่อง The Tell-Tale Heart และ The Black Cat ทำให้ภาพหลอนมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ของความผิดทางศีลธรรมที่ตามมาหลอกหลอนให้ผู้กระทำความผิดสำนึกบาปและสารภาพความผิดในที่สุด

บทสรุปของการเปรียบเทียบวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันยุคเริ่มแรก

วรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรกใช้กฎเกณฑ์การประพันธ์วรรณกรรมเดียวกัน แต่การสร้างสรรค์ในแต่ละเรื่องก็ต่างกันไปตามลักษณะอัตวิสัยของนักเขียนแต่ละคน นักเขียนชาวอังกฤษที่เขียนวรรณกรรมแนวกอธิคโดยใช้เป้าหมายของหลักการเขียนวรรณกรรมกอธิคเหมือนกันยังนำเสนอรายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละเรื่องต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดของนักประพันธ์ที่ข้อมต่างกันไปตามกฎธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ยิ่งถ้าเปรียบกับนักเขียนต่างเชื้อชาติซึ่งหมายถึงความแตกต่างในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่เป็นเป้าหมายจากวัฒนธรรมการคิดในแบบเดียวกัน ก็ย่อมทำให้ทัศนคติและความคิดในการสร้างสรรค์วรรณกรรมตามหลักการเดียวกันแตกต่างกัน

วรรณกรรมกอธิครุ่นหลัง ๆ มีพัฒนาการทางเทคนิคที่ซับซ้อนมากขึ้น วรรณกรรมกอธิคที่ถูกพัฒนาจากจุดเริ่มแรกและประสบความสำเร็จในเรื่องการสร้างจินตภาพที่แปลกออกไปคือ วรรณกรรมกอธิคอเมริกันของโป โปเป็นนักเขียนที่สร้างวรรณกรรมกอธิคเรื่องสั้นที่โดดเด่นมาก และถือว่าเป็นวรรณกรรมกอธิคที่เป็นตัวแทนวรรณกรรมกอธิคที่มีผู้รู้จักมากที่สุด และเป็นที่ยอมรับที่สุด วรรณกรรมของโปถูกสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่องแล้วเรื่องเล่า โดยเฉพาะเรื่อง The Fall of the House of Usher ถูกทำให้เป็นภาพยนตร์มากกว่า 4 ครั้ง จากผู้สร้างหลายคน ผู้สร้างคนหนึ่งชื่อโรเจอร์ คอร์แมน (Roger Corman) ⁷ สร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Psychology of Cinema) โดยนำเอาบทนิพนธ์ "The Haunted Palace" ซึ่งเป็นบทนิพนธ์ในเรื่อง The Fall of the House of Usher มาสร้างเป็นภาพยนตร์ ⁸

วรรณกรรมกอธิคจัดว่าเป็นวรรณกรรมที่หลากหลาย ในส่วนของการสร้างสรรค์วรรณกรรม นักประพันธ์ก็นำมาจากวรรณกรรมหลายประเภท เช่น วรรณกรรมโรมานซ์ของพวกอัสวีนิยุคกลาง บทละครโศกนาฏกรรมของเชคสเปียร์ บทนิพนธ์เกี่ยวกับความตาย ลักษณะบีบคั้นอารมณ์ความรู้สึก

⁷ Geoffrey Wagner, The Novel and Cinema, (London: The Tantivy Press, 1975), p. 20-21 : คอร์แมนเป็นผู้อ่านนวนิยายการสร้างภาพยนตร์ของฮอลลีวูดในช่วงปีคริสต์ศักราชที่ 1950-1960 เขาเป็นคนมีความสามารถในการสร้างภาพยนตร์ได้เร็ว เขาเคยสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเสร็จภายใน 2 อาทิตย์ ภาพยนตร์ของเขามักจะเป็นภาพยนตร์ลงทุนน้อย กลุ่มเป้าหมายของเขามักจะเป็นกลุ่มวัยรุ่น เขาสามารถทำให้วัยรุ่นในสมัยนั้นเกิดความสะพรึงกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญ ภาพยนตร์เรื่องแรกของเขาชื่อ The House of Usher ซึ่งเขานำมาจากวรรณกรรมกอธิคของโปในเรื่อง The Fall of the House of Usher

⁸ Ibid., p.156-157.

ที่ต้องการให้ผู้อ่านมีจินตนาการตามบทประพันธ์ เป็นต้น วรรณกรรมกอธิคเป็นวรรณกรรมที่ถูกสร้างสรรคอย่างชาญฉลาด และประสบความสำเร็จในการสร้างความน่ากลัว และความแปลกทางวรรณกรรม การสร้างสรรคเป็นการนำเรื่องในอดีตหรือวรรณกรรมหลายชนิดในอดีตมาผสมผสานกับความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติที่มีมานาน และการสร้างจินตนาการเรื่องเหนือธรรมชาติส่วนตัวของนักประพันธ์เอง แต่ถึงกระนั้นวรรณกรรมกอธิคไม่สามารถตอบสนองความประทับใจจากผู้อ่านทุกกลุ่ม ผู้อ่านที่ไม่ชอบงานประเภทนี้ก็ไม่สามารถจะทนอ่านงานประเภทนี้ได้ แต่ที่น่าสังเกต คือ วรรณกรรมกอธิคก็ยังคงให้ผลประโยชน์ในด้านของความบันเทิงและการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ให้กับวงวรรณกรรม อีกทั้งยังให้ผลประโยชน์แก่นักประพันธ์คนอื่น ๆ อย่างมาก แม้แต่เอลดีส์ ฮักซ์เลย์ (Aldous Huxley)^{๑๐} เขาก็ได้นำเอาคำคาช่ด้นของโป (Poe's cliché) มาใช้ในงานเขียนของเขา อีกทั้งคำคาช่ด้นของโปยังเป็นเทคนิคทางการประพันธ์ที่ทำให้งานแปลของโอบเดอ์แล (Beauderlaire)^{๑๑} ซึ่งเขาแปลมาจากโปประสบความสำเร็จมากกว่าต้นฉบับ กล่าวคือ ผู้อ่านนิยมชมชอบความแปลกและความหลากหลายทางภาษาจากงานของโอบเดอ์แลมากกว่าการอ่านงานจากโป โอบเดอ์แลอาจจะเป็นนักแปลที่เก่งกาจที่สุดคนหนึ่ง แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพราะการสร้างสรรควรรณกรรมกอธิคของโปที่ทำให้โอบเดอ์แลกลายเป็นที่รู้จักด้วยเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๐ ฮักซ์เลย์ (1894) เป็นนักเขียนแนวต่อต้านวิทยาศาสตร์ที่ได้รับชื่อเสียงมากจากการเขียนวรรณกรรมเรื่อง Brave New World (1932)

๑๑ โอบเดอ์แล เป็นนักแปลและนักเขียนแนวสัญลักษณ์นิยมของฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 19-

บทสรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกอธอังกฤษและอเมริกันยุคเริ่มแรกโดยใช้หลักการของวรรณคดีเปรียบเทียบ ทำให้เห็นพัฒนาการทางวรรณกรรมที่ดำเนินไปในเส้นทางเดียวกัน กล่าวคือ วรรณกรรมกอธยุคเริ่มแรกเริ่มมาจากการของวอลโพล และมีพัฒนาการจากจุดเริ่มต้นสู่วรรณกรรมกอธที่มีลักษณะเฉพาะ และกลายไปเป็นวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ การกำหนด [ยุคเริ่มแรก] ในการศึกษาวรรณกรรมกอธอังกฤษและอเมริกันยึดหลักการของการเริ่มต้นวรรณกรรมกอธในแต่ละชาติ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดช่องว่างของยุคเริ่มแรกที่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะในขณะที่วรรณกรรมกอธได้เกิดขึ้นแล้วในประเทศอังกฤษ ประเทศอเมริกากำลังเน้นนโยบายการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง เรียกว่ายังอยู่ในสภาวะของการสร้างชาติอยู่ วรรณกรรมกอธของอเมริกาจึงเกิดขึ้นหลังจากที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษหลายทศวรรษ เหตุที่ผู้วิจัยยังนำมาศึกษาในส่วนของวรรณกรรมกอธยุคเริ่มแรกเป็นเพราะวรรณกรรมกอธอเมริกันที่เกิดขึ้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นทางวรรณกรรมกอธของชาติอเมริกัน และยังมีลักษณะทางการประพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกับวรรณกรรมต้นแบบ คำว่า ("วรรณกรรมแห่งชาติ") จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ เพราะวรรณกรรมแต่ละชาติย่อมมีการแสดงออกทางอารมณ์ในวรรณกรรมต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทที่แวดล้อมผู้ประพันธ์ ความหมายของบริบทในที่นี้ได้แก่ ชนบทรวมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เป็นต้น ดังนั้นการประพันธ์ของนักประพันธ์แต่ละชาติ แม้จะมีพื้นฐานความคิดจากทฤษฎีเดียวกันแต่การแสดงทางวรรณกรรมย่อมให้อารมณ์และความรู้สึกต่างกัน กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือความคิดรวบยอด (Concept) เดียวกันแต่การแสดงความคิด (Idea) มีความแตกต่างกัน การศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบจึงต้องอาศัยเอกลักษณ์ของความเป็นวรรณกรรมชาติเป็นปัจจัยหลัก เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างทางวรรณกรรมของแต่ละชาติ ความเป็นจริงข้อหนึ่งของการศึกษาวรรณกรรม คือ การที่จะแยกวรรณกรรมแต่ละประเภทโดยให้เห็นจริงว่าวรรณกรรมเรื่องหนึ่งเป็นวรรณกรรมแนวกอธ ทรานแซกชันนิซึมหรือว่าเป็นวรรณกรรมทรานแซกชันหรือประวัติศาสตร์ถือว่าเป็นการประเมินคุณค่าโดยขึ้นต้นที่อาจจะผิดพลาดได้มาก เพราะวรรณกรรมประเภทหนึ่งอาจจะมีลักษณะที่เป็นส่วนผสมของวรรณกรรมหลายประเภท จึงไม่สามารถแบ่งเขตทางวรรณกรรมเป็นเส้นตรงได้อย่างชัดเจน ในกรณีนี้การแยกประเภททางวรรณกรรมจึงไม่สามารถทำได้อย่างชัดเจนและถูกต้องที่สุด การแยกประเภทของวรรณกรรมสามารถทำได้และถือว่าเป็นการประเมินคุณค่าวรรณกรรมในระดับหนึ่งเท่านั้น ความ

คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแบ่งเขตแดนของวรรณกรรมแต่ละประเภทไม่สามารถทำให้ขาดจากกันโดยสิ้นเชิง สิ่งนี้เองที่ทำให้การศึกษาวรรณกรรมมีความแตกต่างกับการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ และเป็นปัญหาพื้นฐานที่ต้องหาคำตอบให้ได้ในการค้นคว้าในแต่ละครั้ง จากการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกาในยุคร่วมแรกในครั้งนี้นี้สามารถสรุปลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคในยุคร่วมแรกดังนี้

ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคยุคร่วมแรกในศตวรรษที่ 18

วรรณกรรมกอธิคยุคร่วมแรกมีลักษณะเฉพาะทางวรรณกรรมในแง่ที่มุ่งให้เกิดความน่ากลัว (Horror) โดยเน้นเรื่องเหนือธรรมชาติ วรรณกรรมกอธิคยุคร่วมแรกยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกอธิคและสถาปัตยกรรมแบบกอธิค แนวโน้มของวรรณกรรมกอธิคในยุคร่วมแรกมีลักษณะเป็นวรรณกรรมรูปแบบเชิงปฏิเสธความคิดเหตุผลของยุคออกัสตัน (Augustan Age) โดยเน้นความรู้สึกสามัญ (common sense) มากกว่าเหตุผล อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นวรรณกรรมหลักหนีจากสภาพสังคมในขณะนั้นไปสู่อดีตอันไกลโพ้น ซึ่งมักจะเป็นการกลับไปสู่บรรยากาศในยุคคลาง เป็นการทวนกระแสวรรณกรรมโดยส่วนรวม ที่มีแนวความคิดและความเชื่อมั่นในเชิงวิทยาศาสตร์มากขึ้น

วรรณกรรมกอธิคเป็นเรื่องน่ากลัวที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความหวาดกลัว

ผู้ประพันธ์เน้นความน่ากลัวจากเรื่องที่มนุษย์ไม่สามารถหาคำตอบได้หรือเรื่องที่เกินกว่าขีดความสามารถที่มนุษย์จะรับรู้เป็นรูปธรรม เรียกว่าเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ (Supernatural Element) เรื่องเหนือธรรมชาติมีลักษณะเป็นเรื่องที่กล่าวถึง สิ่งที่ไม่มีความตามธรรมชาติ เป็นนามธรรม ความเชื่อและจินตนาการของมนุษย์ที่สามารถสัมผัสได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างพร้อมกัน แต่ไม่ใช่ภาพวัตถุที่สมบูรณ์แบบเช่น วิญญาณ ผี ปีศาจ เวทมนตร์ คาถา ลัทธิความเชื่อ และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น ภาพลักษณ์ในเรื่องเหนือธรรมชาติที่ผู้ประพันธ์สร้างจึงมีลักษณะคลุมเครือมากกว่าที่จะทำให้เกิดจินตภาพในเรื่องเหล่านั้นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการแสดงภาพเหนือธรรมชาติเป็นเรื่องเฉพาะของผู้ประพันธ์แต่ละชาติแต่ละคน ที่มุ่งเน้นให้เกิดความน่ากลัวในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะน่าเกลียด น่าสยดสยองหรือน่ากลัวโดยหาเหตุผลไม่ได้ว่าทำไมจึงเกิดความกลัว เป็นต้น ภาพเหล่านี้เป็นพัฒนาการของวรรณกรรมกอธิคในยุคร่วมแรกที่พัฒนาภาพในลักษณะที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา จนกลายเป็นภาพในแบบที่ซับซ้อนขึ้น มีความคลุมเครือมากขึ้น การตีความทำได้ยากขึ้นเพราะภาพเหล่านั้นมีลักษณะหลายนัย กล่าวคือ

อาจจะเป็นสิ่งปรากฏจริง หรืออาจจะเกิดจากจิตใต้สำนึกของมนุษย์เอง

ความน่ากลัว (Horror)

ความน่ากลัวเป็นจุดมุ่งหมายของวรรณกรรมกอธิก ความน่ากลัวสร้างจากแรงจูงใจความกลัว (Fear) ซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ความกลัวมีลักษณะเป็นอุดมคติ (Ideal) ที่เป็นพลังครอบงำจิตใจของคนโบราณ และเป็นส่วนที่ทำให้ชนบประเพณีของคนโบราณดำเนินไปอย่างเคร่งครัด ความกลัวปรากฏในวรรณกรรมมุขปาฐะทุกเผ่าพันธุ์ เรื่องที่น่ากลัวของยุโรปมักจะเป็นเรื่องการปรากฏกายของสิ่งลึกลับในลักษณะที่ซ่อนเงื่อนงำ และก่อให้เกิดความสงสัยและความกลัว สาเหตุนี้เองที่ทำให้เกิดพิธีกรรมโบราณ และการเกิดศาสนาลึกลับของผู้มีอาชีพทางการเกษตรมาเป็นเวลานานกว่าพัน ๆ ปี ความกลัวได้ปรากฏในวรรณกรรมคลาสสิก แต่ก็ยังไม่มีรูปแบบการเขียนที่เป็นลักษณะเฉพาะ ในยุคกลางการเข้าไปสู่ความมืดมนของยุคช่วยทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการแสดงออกถึงความกลัวในจิตใจของมนุษย์ โดยการนำเอาวรรณกรรมมุขปาฐะมาประยุกต์เข้ากับเรื่องที่มีแม่มด คนแปลงร่างเป็นสัตว์ ฝีปีศาจ เป็นต้น¹ เหล่านี้กลายมาเป็นวรรณกรรมต้นแบบที่สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ประพันธ์วรรณกรรมกอธิกในลำดับต่อมา

เลิฟคราฟ (Lovecraft) อธิบายความกลัวในเชิงจิตวิทยาของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ว่า ความกลัวเป็นสัญชาตญาณและอารมณ์ครั้งแรกของมนุษย์ ที่มนุษย์ใช้ตอบสนองต่อสิ่งลึกลับรอบตนเอง การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมมีทั้งความพอใจและความเจ็บปวด ความกลัวอยู่ในการตอบสนองความเจ็บปวดในสิ่งที่มนุษย์ไม่ทราบและมนุษย์ก็สามารถจดจำความเจ็บปวดได้ดีกว่าความพึงพอใจ สิ่งที่มนุษย์ไม่ทราบหรือหาคำตอบไม่ได้กลายมาเป็นลักษณะ ("ขั้นปฐม") (Primitive Forefather)² ที่ปรากฏในความฝัน มนุษย์จึงสร้างโลกแห่งจิตวิญญาณในความฝันของตนเอง³ ถ้าพิจารณาตามความหมายข้างต้น จิตวิทยาอธิบายลักษณะเหนือธรรมชาติว่าเป็นส่วนหนึ่งในความฝัน และจินตนาการของมนุษย์ซึ่งอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นศักยภาพหรือพลังแฝงที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ ภาพเหนือธรรมชาติที่อยู่ในความเจ็บปวดของ

¹ Howard Phillips Lovecraft, Supernatural Horror in Literature, (New York: Dover Publication, 1973), p. 17-23.

² เจลิมเกียรติ ผิวานวล, จิตวิเคราะห์ของฟรอยด์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2526), หน้า 29-30: ในครั้งแรกฟรอยด์ใช้คำว่า ("กระบวนการขั้นปฐม") อธิบายการทำงานของจิตไร้สำนึก ที่มีกระบวนการทำงานในระบบอัตโนมัติ มีลักษณะเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ เช่น การพลั้งปาก และการดึงมือกลับทันทีเมื่อมือกระทบกับไฟที่ร้อนจัด เป็นต้น

³ เจลิมเกียรติ ผิวานวล, จิตวิเคราะห์ของฟรอยด์, หน้า 12.

จิตไร้สำนึกแสดงออกในภาพลักษณ์ที่บิดเบือนมาจากภาพปกติตามธรรมชาติ ภาพลักษณ์ของเรื่องเหนือ-ธรรมชาติเป็นภาพสะท้อนจากจิตใจของมนุษย์ ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ลักษณะกอธิกในวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรก (Gothic Element) ซึ่งหมายถึงส่วนประกอบที่สร้างให้เกิดความกลัว ได้ปรากฏให้เห็นในวรรณกรรมหลายยุคหลายสมัยมาก่อนหน้านี้แล้ว ทั้งนี้เพราะภาพเหนือธรรมชาติเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่พื้นฐานที่สะท้อนออกมาจากจิตใจของมนุษย์ทั้งนั้น นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิกได้นำเอาภาพลักษณ์เหล่านี้มาสร้างสรรค์ในแบบที่ทำให้เกิดความน่ากลัวที่แตกต่างกันไป ความน่ากลัวในแบบที่แตกต่างกันกลายเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางวรรณกรรมกอธิกอังกฤษและอเมริกา

วรรณกรรมกอธิกเป็นความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ในการนำเรื่องน่ากลัวมาเสนอต่อผู้อ่าน พร้อมกับการสอนศีลธรรมจากนักประพันธ์ โดยใช้ลักษณะทางกอธิกซึ่งเป็นองค์ประกอบทางการประพันธ์สร้างบรรยากาศของความน่ากลัว และเป็นสิ่งสำคัญของเรื่องแนวกอธิก

วรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกมีความสัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมกอธิก

ฉากของวรรณกรรมกอธิกมักจะเป็นเรื่องราวในปราสาทที่ถูกตกแต่งโดยสถาปัตยกรรมกอธิกหรือสถาปัตยกรรมกอธิก ลักษณะสถาปัตยกรรมกอธิกเน้นการตกแต่งด้วยสามเหลี่ยมทรงแหลม เช่น ยอดปราสาท ช่องลม และหน้าต่าง เป็นต้น สถาปัตยกรรมกอธิกเน้นการตกแต่งหลังคาด้วยจั่วจำนวนมาก และมีการตกแต่งส่วนลาดของหน้าบันด้วยลวดลายกระจุกกระจิก ทำให้มองดูโอ้อ่าสง่างาม เช่นเดียวกับบ้านที่ปรากฏในวรรณกรรมกอธิกเรื่อง The House of Seven Gables ของ นาธาเนียล ฮอว์ธอร์น (Nathaniel Hawthorne) สถาปัตยกรรมกอธิกเกิดขึ้นในยุคกลาง เป็นสถาปัตยกรรมที่ใช้ตกแต่งอาคารของศาสนาคริสต์ ความสำคัญของสถาปัตยกรรมกอธิกในอดีตมีความกลมกลืนเป็นหนึ่งในศาสนาริสต์ และยังคงเน้นให้เป็นความงามในแบบอุดมคติ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา ยอดแหลมของสถาปัตยกรรมกอธิกเปรียบได้กับความยิ่งใหญ่สูงสุดของพระเจ้า อีกทั้งยังเป็นความใฝ่ฝันสูงสุดของมนุษย์ที่ต้องการรวมเป็นหนึ่งในพระองค์ในสรวงสวรรค์เมื่อมนุษย์ตายไปแล้ว โบสถ์และหลุมศพของคริสตศาสนิกชนจึงต้องถูกตกแต่งด้วยสถาปัตยกรรมกอธิกเสมอ ^a ยอดสามเหลี่ยมยังเป็นโครงสร้างของการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กล่าวคือ กษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเปรียบได้กับยอดแหลมสูงสุดของปราสาท ส่วนฐานด้านล่างที่กว้างนั้นเปรียบได้กับชาวนา หรือ ประชาชนส่วนใหญ่ของแผ่นดิน การนำเอา

^a Marshall B. Davidson, ed., The American Heritage History of Notable American Houses, (New York: American Heritage Publishing, 1971), p. 191-194, 231.

สถาปัตยกรรมกอทิกมาใช้อีกครั้งในศตวรรษที่ 18 เป็นการฟื้นฟูความเป็นกอทิกที่ไม่ได้คำนึงถึงความหมายของกอทิกในแบบอุดมคติแบบเดิม เช่นเดียวกับการกลับมาอีกครั้งของวรรณกรรมกอทิกในศตวรรษที่ 18 กล่าวคือ เป็นการสร้างโครงสร้างใหม่โดยสร้างให้เกิดความลึกกลับในแบบมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามความต้องการในการสร้างสรรค์ของนักประพันธ์⁵ ความมากน้อยของความลึกกลับเกิดมาจากจุดประสงค์ส่วนตัวของผู้สร้างศิลปะทั้งสองแบบ ผู้สร้างศิลปะทั้งสองแบบที่กล่าวถึงนี้คือ สถาปนิก และนักเขียน การฟื้นฟูสถาปัตยกรรมกอทิกของสถาปนิกเอื้ออำนวยให้เกิดความนิยมในสถาปัตยกรรมกอทิกอีกครั้ง นักประพันธ์จึงนำเอาสถาปัตยกรรมกอทิกมาใช้ในการสร้างความลึกกลับตามแบบยุคกลางในวรรณกรรมกอทิกยุคเริ่มแรก แนวโน้มของการฟื้นฟูสถาปัตยกรรมกอทิกและวรรณกรรมกอทิกจึงมีความสัมพันธ์กันในขั้นต้น ถ้าพิจารณาในอีกทางหนึ่งวรรณกรรมกอทิกสะท้อนให้เห็นสถาปัตยกรรมในงานวรรณศิลป์ กล่าวคือ ผู้ประพันธ์วรรณกรรมกอทิกนำเอาจากที่ตกแต่งแบบสถาปัตยกรรมกอทิกที่มีมาแต่ดั้งเดิมมากล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง เป็นการตอบสนองความต้องการที่จะกล่าวถึงสิ่งต้องห้ามในอดีต⁶ คือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ทั้งนี้เพราะในอดีตการวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นสิ่งต้องห้าม แม้ว่าพฤติกรรมของบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในโบสถ์ และรสนิยมของพระในสมัยนั้นจะไม่น่าชื่นชมนักก็ตาม การที่นักเขียนเลือกสถาปัตยกรรมที่มีความสัมพันธ์กับศาสนาเพื่อใช้ประกอบกับการวิพากษ์วิจารณ์ เป็นการเลือกเครื่องมือที่จะปลดปล่อยความรู้สึกดีงาม ความถูกต้องตามแบบที่นักเขียนวรรณกรรมกอทิกคิดเอาไว้ได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ ผู้ประพันธ์เลือกจากที่มีความสัมพันธ์กับศาสนา เพื่อชี้ให้เห็นความดี ความชั่ว รวมไปถึงการวิจารณ์ตัวบุคคลในศาสนาคริสต์ รสนิยมของพระในศาสนาคริสต์ที่หรุหราบและฟุ่มเฟือย แอนดรูว์ แจ็คสัน ดอว์นิง (Andrew Jackson Downing)⁷ กล่าวถึงสถาปัตยกรรมกอทิกว่าเป็นการตกแต่งแบบโอ้อวดจนเกินประโยชน์ใช้สอย การตกแต่งจั่วมีลักษณะเหมือนหงอนไก่ (cocked-hat

⁵ Marshall B. Davidson, ed., The American Heritage History of Notable American Houses, (New York: American Heritage Publishing, 1971), p. 191-194, 231.

⁶ Ian Welt, ed., The Victorian Novel, (London: Oxford University Press, 1971), p. 197: ดีความมาจากการนิยามคำว่า ("กอทิก") ของ โรเบิร์ต บี. ฮิลแมน (Robert B. Heilman) ที่กล่าวถึงกอทิกในแง่มุมที่เป็นการตอบสนองต่อสิ่งต้องห้ามที่มีมานาน . . . and a response to a kind of thing, that among the knowing had long been taboo.

⁷ Marshall B. Davidson, ed., The American Heritage History of Notable American Houses, p. 191-194.

cottage) และการตกแต่งด้วยสิ่งเล็กน้อยกระจุกกระจิก (frippery or gingerbread) ทำให้มองดูไม่มีรสนิมมากกว่าที่จะถูกมองว่าเป็นศิลปะชั้นดี การวิจารณ์รสนิมทางศิลปะของพระในศาสนาคริสต์ และศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเริ่มจะเป็นที่ยอมรับกันได้ในตอนต้นศตวรรษที่ 18 ทั้งนี้เพราะศาสนาคริสต์เริ่มเสื่อมลง คำว่าเสื่อมในที่นี้หมายถึงความเข้มงวดของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เมื่อเทียบกับสมัยกลางได้ลดความเข้มขลัง ในสมัยศตวรรษที่ 18 นี้มนุษย์ถูกยกย่องในฐานะของผู้มีคุณค่าประกอบกับความคิดเรื่องเหตุผลทำให้มนุษย์ตีความเรื่องพระเจ้าในรูปแบบต่างกันไป เช่น พระเจ้าเป็นสิ่งเหลวไหลที่ใช้ชู้ให้คนเชื่อในศาสนาคริสต์ เป็นต้น

วรรณกรรมกอธิกเป็นวรรณกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมกอธิกได้นำเอาศิลปะศาสนาคริสต์มารวมไว้เป็นลักษณะเฉพาะในวรรณกรรมของตน แต่วรรณกรรมกอธิกไม่ได้เน้นความคิดไปในทิศทางเดียวกับศาสนาคริสต์ การนำศิลปะศาสนาคริสต์มาใช้มีวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือ ศิลปะเป็นเรื่องมือเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาคริสต์ในลักษณะของการปฏิเสธศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก (Anti-Catholic)⁸ ในแง่ของกฎเกณฑ์และความประเพณีของพระ วรรณกรรมกอธิกจึงเป็นวรรณกรรมที่มีพัฒนาการทางศิลปะมาจากศาสนาคริสต์ แต่มุ่งประเด็นของความดี ความชั่วในลักษณะที่เป็นหลักปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและงดงาม

คุณลักษณะของวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกมีแนวโน้มของวรรณกรรมรูปแบบเชิงปฏิเสธ
นอกจากวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกจะเป็นการต่อต้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกแล้ว วรรณกรรมกอธิกในยุคเริ่มแรกยังต่อต้านความคิดสำคัญของยุคออกัสติน โดยให้ความสำคัญกับการตอบคำถามในสิ่งที่วิทยาศาสตร์ละเลย ได้แก่ เรื่องในเชิงอภิปรัชญา (Metaphysics) วรรณกรรมในยุคออกัสตินตั้งใจที่จะลอกเลียนรูปแบบ และเนื้อหาทางวรรณกรรมจากสมัยออกัสตินโรมัน รูปแบบของวรรณกรรมในยุคนี้เน้นความสละสลวย ส่วนเนื้อหาเน้นความมีเหตุมีผลหรือความถูกต้อง เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่แสดงความห่วงใยต่อสังคม และความเป็นสังคมเมืองที่ทันสมัย ถ้าพิจารณาในมุมกว้างยุคออกัสตินเป็นสมัยหนึ่งของยุคฟื้นฟูศิลปคดีคลาสสิกใหม่ซึ่งเริ่มขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1660 และสิ้นสุดในปีคริสต์ศักราช 1740⁹ เป็นยุคที่คาบเกี่ยวถึงสองศตวรรษ คือ ศตวรรษที่ 17 และศตวรรษที่ 18 หลักการในยุคนี้มีลักษณะครอบคลุมความคิดของ

⁸ Dyson, A.E., ed., The Gothick Novel, (Houndmills: Macmillan Education, 1991), p. 8.

⁹ จันทนา ไชยชิต, วรรณคดีอเมริกันในศตวรรษที่สิบเจ็ดและสิบแปด ประวัติและวิเคราะห์, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 180.

ยุคออกัสตัส ทั้งสองยุคจึงมีความสอดคล้องกัน ลักษณะความคิดสำคัญของยุคฟื้นฟูวรรณคดีคลาสสิกใหม่ มีประเด็นสำคัญ 5 ประเด็นหลักคือ

1. นักเขียนในสมัยนี้ยึดหลักของชนบประเพณีทางวรรณกรรมอย่างเคร่งครัด แนวโน้มของวรรณกรรมเป็นการปรับปรุงงานวรรณกรรมทั้งร้อยกรองและร้อยแก้วโดยกระทำตามทฤษฎีเก่าแก่ในยุคคลาสสิกที่เน้นแนวการเขียนที่เต็มไปด้วยฉันทลักษณ์ในแบบต่าง ๆ และการใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการพูดจาเยาะหยัน (Satire) เพื่ออบรมสั่งสอนศีลธรรม

2. การสร้างสรรค์วรรณกรรมเป็นศิลปะที่มาจากความสามารถส่วนตัวของนักเขียน (Innate Talents) ซึ่งสามารถจะกลายเป็นสิ่งสมบูรณ์แบบด้วยการศึกษาและการฝึกฝน การทดสอบความสามารถของนักเขียนกระทำโดยการวัดจากคามนิยมของผู้อ่าน ถ้านักเขียนกลายเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางก็ถือว่าประสบความสำเร็จ กฎเกณฑ์ของศิลปะการเขียน คือ ความถูกต้องเพื่อตอบสนองรูปแบบที่เรียกว่าเดคอรัม (Decorum) เดคอรัมในทางวรรณกรรม เป็นลักษณะของการวางรูปแบบที่เหมาะสมในวรรณกรรมแต่ละประเภท ส่วนประกอบทางวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็น ตัวละคร การกระทำของตัวละคร การเล่าเรื่อง บทสนทนา เหล่านี้ต้องเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ในวรรณกรรมแต่ละประเภท วรรณกรรมแต่ละชนิดจะไม่มีส่วนผสมของประเภทอื่น เช่น วรรณกรรมแนวโศกนาฏกรรมก็จะเป็นโศกนาฏกรรมแท้ โดยยึดหลักการของความกลมกลืน 3 ประการอย่างเคร่งครัด¹⁰ เป็นต้น

3. พื้นฐานข้อมูลของกวีนิพนธ์ในยุคนั้น คือข้อมูลจากบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมขณะนั้น นักเขียนนำเอาชีวิตของบุคคลที่โดดเด่นมาเขียนในงานกวีนิพนธ์ เป็นการลอกเลียนชีวิตตามกฎเกณฑ์คลาสสิกที่ว่า ("Poetry is an imitation of human life.")¹¹ การลอกเลียนแบบจึงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง กระทำตั้งแต่การกลับไปหอบิฮิมเฉพาะรูปแบบการประพันธ์ที่มีมาแต่อดีต จนกระทั่งถึงการเลียนแบบชีวิตจริงของคนในยุคนั้นเสียกัน ความคิดประการสำคัญของกวีนิพนธ์ที่เลียนแบบชีวิตจริง ๆ ของมนุษย์อยู่ประเด็นที่ว่า เป็นการย้ายศูนย์กลางที่สำคัญจากพระเจ้ามาสู่ความสามัญของมนุษย์ กล่าวคือ กวีให้ความสำคัญกับมนุษย์มากขึ้นนั่นเอง

4. การสร้างสรรค์งานของนักเขียนเน้นความเป็นอัจฉริยะทางการเขียนที่แท้จริง

¹⁰ นันทนา กปิลกาญจน์, ประวัติศาสตร์และอารยธรรมโลก, (กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2526), หน้า 277: กฎความเป็นหนึ่งเดียว 3 ประการเป็นทฤษฎีโศกนาฏกรรมของอริสโตเติลที่กล่าวถึงการกำหนดเวลาในเรื่องไม่ให้เกิน 24 ชั่วโมง สถานที่ต้องไม่เกิน 1 แห่ง และมีเหตุการณ์ที่นำไปสู่โครงสร้างของเรื่อง (Plot) ในโครงสร้างสร้างเดียวกัน

¹¹ M.H. Abrams, 4 th ed., A Glossary of Literary Terms, (New York: Rinehart and Winston, 1990), p. 114.

(True Wits) กล่าวคือนอกจากนักเขียนจะต้องมีคุณสมบัติสามารถเป็นตัวแทนของยุค และสามารถที่จะแบ่งปันประสบการณ์ให้ผู้อื่นได้ มีความคิด อารมณ์และความรู้สึกเป็นของตนเอง นักเขียนยังต้องมีการแสดงออกของสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์แบบโดยเน้นศีลธรรม และ ความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา

5. นักเขียนยุคฟื้นฟูวรรณคดีคลาสสิกใหม่ทำหน้าที่คล้ายกับนักปรัชญาประจำยุคนี้ๆ กล่าวคือเป็นผู้ให้ความคิดที่ต้งามแก่คนทั่วไป ปรัชญาสำคัญที่พวกเขาสร้างคือ ความภาคภูมิใจในตัวมนุษย์ ความมีอิสระของมนุษย์ การสอนให้มนุษย์เดินทางสายกลางและการสอนให้มนุษย์ละทิ้งความละโมภทางวัตถุ เป็นต้น

ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธยุคเริ่มแรก ที่แสดงลักษณะ เป็นวรรณกรรมต่อต้านยุคออกัสติน มีประเด็นสำคัญ 5 ประการ

1. การเน้นความรู้สึกสำนึก (Empathy) มากกว่าเหตุผล นักเขียนเป็นผู้แสดงให้เห็นความรู้สึกอ่อนไหวของมนุษย์ ในแง่ของความรัก ความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งเป็นอารมณ์โดยพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน นอกจากนี้ยังมีการเน้นให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับการประพันธ์โดยใช้ลักษณะบีบคั้นอารมณ์ความรู้สึกเป็นเกณฑ์สำคัญ

2. เนื่องจากยุคออกัสตินเป็นยุคที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและเน้นความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น¹² วรรณกรรมกอธเสนอการปฏิเสธแนวคิดความเจริญทางวัตถุของยุคออกัสตินโดยเสนอภาพของชนชาติ นักเขียนได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างวรรณกรรมส่วนหนึ่งจากชนชาติ จากในวรรณกรรมกอธจึงเกิดขึ้นในภูเขา ป่าทึบที่เงียบสงัด วรรณกรรมกอธเป็นการต่อต้านกระแสของความเจริญของเมืองอุตสาหกรรมซึ่งเกิดขึ้นในยุคนั้น

3. แม้ว่าการใช้เหตุผลจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติตามหลักการวิทยาศาสตร์หลายประการ เช่น การเกิดฝนตก ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า เป็นต้น แต่ก็ยังมีคำถามหลายประการที่เหตุผลไม่สามารถหาคำตอบในระดับที่สร้างความพอใจให้กับมนุษย์ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะเรื่องวิทยาศาสตร์ลึกลับ เช่น ชีวิตหลังความตาย ความกระจ่างชีวิตในเรื่องของพระเจ้า สวรรค์และนรก เป็นต้น วรรณกรรมกอธจึงมุ่งที่จะใช้สิ่งที่ตรงกันข้ามกับหลักการและเหตุผลมาเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างงานเขียน เนื้อหาของวรรณกรรมกอธพยายามที่จะบอกกับมนุษย์ว่ายังมีความลึกลับบางอย่างที่เป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์หรือชะตากรรมของมนุษย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความ

¹² George Saintsbury, A Short History of English Literature, (New York: St Martin's Press, 1966), p. 471.

คิดแบบ ("ชะตากรรมนิยม Fatalism")¹³ ยังเป็นหลักการที่ถูกนำมาใช้อธิบายในสิ่งที่มนุษย์หา คำตอบไม่ได้ การผลักภาระไปให้สิ่งที่เรียกว่าเคราะห์กรรมหรือชะตาฟ้าลิขิตให้เป็นผู้รับผิดชอบ จึงกลายเป็นทางออกที่มนุษย์มักจะเลือกใช้เมื่อชีวิตของเขาล้มเหลว และประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือ ความคิดที่ว่า การมีชีวิตของมนุษย์มิใช่สิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนดเองได้ทั้งหมด ความคิดในเชิง เมตาฟิสิกส์ คือ ศาสตร์ที่กล่าวถึงสิ่งที่เกินกว่าการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงถูกนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติและถูกยอมรับอย่างเลื่องลือไม่ได้ และความคิดในเชิงเมตาฟิสิกส์ นี้เองที่เป็นแกนความคิดที่สำคัญของวรรณกรรมกอธิค

4. สิ่งที่ว่าวรรณกรรมกอธิคขัดแย้งต่อความคิดของยุคออกัสตินอีกประการหนึ่งคือสมัยของการกลับไปในอดีต เนื่องจากวรรณกรรมกอธิคเน้นความลึกลับและความน่ากลัวจึงกลับไปจินตนาการถึงเรื่องราวในยุคกลางซึ่งเป็นยุคที่ไม่มีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชัดเจน เพราะเมื่อกรุงโรมถูกเผาทำให้หลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ส่วนหนึ่งหายไป ยุคกลางจึงกลายเป็นยุคมืดของประวัติศาสตร์ มีผู้ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับการกลับไปในยุคอดีตเกิดมาจากการชื่นชมอารยธรรมในอดีตซึ่งเคยเจริญรุ่งเรืองมาก่อน แต่ในกรณีของวรรณกรรมกอธิคถ้าพิจารณาตามความมืดมนของยุคสมัยเกือบพันปี การเกิดสงครามระหว่างชนเผ่าต่าง ๆ ความขัดแย้งในเรื่องของศาสนา ตลอดจนการปกครองในระบบฟิวดัล เหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่รุ่งเรืองที่ทำให้คนในศตวรรษที่ 18 ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงเข้าไปอยู่ในยุคสมัยนั้นเพราะเมื่อเทียบกับความเจริญรุ่งเรืองของยุคคลาสสิกของพวกเขาแล้ว ยุคคลาสสิกเป็นยุคที่น่าชื่นชมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ปรัชญา การเมือง การปกครองและชีวิตที่เต็มไปด้วยอิสรภาพและมีคุณค่า เหตุผลสำคัญของวรรณกรรมกอธิคที่กลับไปสู่ยุคกลางจึงน่าจะเกิดมาจากความดึงดูดใจของการผจญภัยไปตามที่ต่าง ๆ ของอัศวิน ความลึกลับของชีวิตในสมัยกลาง ความป่าเถื่อนและความรุนแรงของผู้คนในยุคดั้งเดิม เหล่านี้ได้สร้างจินตนาการให้กับนักเขียนวรรณกรรมกอธิคเพื่อนำมาสร้างให้เรื่องเกิดความน่ากลัวได้เป็นอย่างดี

5. การสอนศีลธรรมของวรรณกรรมกอธิคไม่ได้มุ่งประเด็นของหลักคำสอนในศาสนาคริสต์ ในทางตรงกันข้ามนักเขียนได้วิพากษ์วิจารณ์บุคคลที่กระทำตนไม่เหมาะสมที่จะอยู่ในสถาบันศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นสถาบันศาสนาที่ศักดิ์สิทธิ์ ความดีและความชั่วที่นักเขียนนำมาใช้สั่งสอนเป็นหลักสากมากกว่า กล่าวคือ เป็นการทำความดีในแง่ที่ไม่สร้างความสะดวกหรือผลกระทบต่อบุคคลอื่น เป็นต้น

¹³ ซีระ อาชวเมธี, ปรัชญาจิตวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2521), หน้า 99.

วรรณกรรมกอธิคเป็นวรรณกรรมหลักหนึ่และหลักหนึ่จากสภาพสังคมในขณะนั้นไปสู่สภาพสังคมในอดีตยุคกลาง

แนวโน้มของวรรณกรรมกอธิคนอกจากจะเป็นการปฏิเสธความคิดแบบอภิสตินแล้ว วรรณกรรมกอธิคมีลักษณะสำคัญประการสุดท้ายคือ วรรณกรรมกอธิคเป็นวรรณกรรมหลักหนึ่ที่หนีจากสภาพสังคมในขณะนั้นไปสู่สภาพสังคมในอดีตยุคกลาง เป็นการหนีไปในนิมชีวิตในยุคดั้งเดิม (Primitive Life)

วรรณกรรมหลักหนึ่เป็นทฤษฎีหนึ่ในการเข้าถึงวรรณกรรมกอธิคโดยศึกษาการหลักหนึ่ในงานวรรณกรรมนั้น ๆ การหลักหนึ่ไปในยุคอดีตเป็นลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิค และอดีตที่กล่าวถึงมักจะเป็นอดีตในยุคกลาง ตัวละครเอกของเรื่องอิงมาจากลักษณะที่ปรากฏอยู่จริงในสมัยกลาง แต่เหตุการณ์ในเรื่องไม่ใช่เหตุการณ์จริง ๆ ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ยุคกลาง วรรณกรรมกอธิคจึงมีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องจริงเพราะกล่าวถึง อัสวิน ท่านลอร์ด พระ ชานา และเจ้าของปราสาทที่มาจากตระกูลเก่าแก่ในบริบทสมัยกลางโดยใช้โครงเรื่องที่นักเขียนวรรณกรรมกอธิคสร้างขึ้น

ศิลปวิทยาการของยุโรปในสมัยกลางช่วยวางรากฐานวรรณกรรมกอธิคได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถาปัตยกรรมและวรรณศิลป์ กล่าวกันว่า วรรณกรรมในยุคกลางกล่าวถึงเรื่องน่ากลัวที่เกิดจากชนเผ่าทางเหนือเพราะบรรยากาศในการเล่าเรื่องของชนเผ่าทางเหนือน่ากลัวมาก ส่วนชนเผ่าที่ใช้ภาษาลาตินมักจะเป็นกลุ่มชนที่มีอารยธรรมและรู้จักการใช้เหตุผล พวกเขาจักจะปฏิเสธความเชื่อโศคกลางในแบบที่เป็นจริงเป็นจัง ทั้งนี้จักจะเป็นเพราะพวกเขาจับถือศาสนาคริสต์จึงมีหลักยึดถือในเรื่องพระเจ้ามากกว่าลัทธินอกศาสนาที่มุ่งประเด้นให้ความสำคัญกับสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ ชนเผ่าทางเหนือจักจะถูกคริสต์ศาสนิกชนมองว่าเป็นพวกนอกรีต¹⁴ ในวรรณกรรมกอธิคได้แสดงให้เห็นความคิดเหล่านี้เช่นกัน เพราะถ้าแบ่งตัวละครในวรรณกรรมกอธิคตามความเชื่อของพวกเขาจักสามารถที่จะแบ่งตัวละครออกเป็นสองฝ่ายโดยคร่าว ๆ คือ ตัวละครที่นับถือศาสนาคริสต์ และตัวละครที่นับถือศาสนาอื่นนอกรีต ฝ่ายแรกจักจะเป็นฝ่ายปกป้องความดี ส่วนฝ่ายหลังจักจะทำลายความเชื่อที่ดั่งามเหล่านั้นโดยใช้วิธีการที่ผิดกติกาทางศาสนา เช่นการใช้เวทมนตร์คาถา และกลอุบายต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้การหนีกลับไปในอดีตยังเป็นความชื่นชมชีวิตแบบดั้งเดิม (Primitive Life) ที่มนุษย์ต้องการใช้ชีวิตอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ เป็นการหลบหนีความรุ่งเรืองของยุคแสงสว่างแห่งปัญญา (The Age of Enlightenment) ยุคแสงสว่างแห่งปัญญาเป็นการกำหนดยุคสมัยจาก

¹⁴ Howard Phillips Lovecraft, Supernatural Horror in Literature, (New York: Dover Publication, 1975) p. 17-22.

การเคลื่อนไหวทางความคิด ที่เริ่มต้นมาจากความคิดทางศาสนาคริสต์ในเรื่องการตีความพระเจ้า โดยหลักเหตุผล กล่าวคือ พระเจ้าเป็นผู้มีเหตุผลและความเมตตากรุณา พระเจ้าสร้างให้มนุษย์ เป็นแบบเดียวกับพระองค์คือ สร้างให้มีเหตุผลในลักษณะเดียวกับพระองค์ ปัจจัยของเหตุผลเป็นสิ่งที่ เดียวที่ยกระดับให้มนุษย์เท่าเทียมกับพระเจ้า พระเจ้าก็คือมนุษย์คนแรกที่สร้างมนุษย์คนอื่น ๆ ความเท่าเทียมกันระหว่างพระเจ้ายกกับมนุษย์มาจากคุณสมบัติของเหตุผล ดังนั้นในยุคแสงสว่างแห่ง ปัญญาจึงแนะนำให้มนุษย์แก้ปัญหาด้วยเหตุผล และความรู้หรือศาสตร์ที่มีหลักการและเหตุผลอย่าง ชัดเจน

วรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกจึงมีลักษณะทวนกระแสทางวรรณกรรมที่เน้นการใช้หลัก เหตุผล การสร้างสรรค์วรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกเกิดมาจากการรวมเอาลักษณะเด่นของ วรรณกรรมหลายประเภทที่มีอยู่ในอดีตมาผสมผสานเข้าเป็นวรรณกรรมกอธิคที่มีลักษณะเฉพาะตัว ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกเป็นการกำหนดหลักการโดยรวม เพื่อนำไป ประเมินคุณค่าลักษณะกอธิคในวรรณกรรม กล่าวคือ ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคเป็น มาตรฐานสำคัญในการประเมินลักษณะกอธิคในวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก

วรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกมีพัฒนาการที่นำไปสู่วรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่

วรรณกรรมกอธิคเริ่มขึ้นในประเทศอังกฤษโดยนักเขียนที่ชื่อ ฮิวโรส วอลโพล (ปีคริสต์ สักราช 1717-1797) จุดเริ่มต้นของการสร้างวรรณกรรมกอธิคของวอลโพลเกิดมาจากความ พยายามที่จะค้นหารูปแบบใหม่ ๆ ทางวรรณกรรมเป็นเวลานาน วอลโพลจึงใช้พลังหรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเขาส่งสร้างวรรณกรรมรูปแบบใหม่ขึ้นมา วรรณกรรมที่วอลโพลสร้างสรรค์เป็นการนำเอา วัฒนธรรมของสมัยกลางมาใช้ร่วมกับการประพันธ์ที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกและความกลัว นับ ว่าวอลโพลเป็นบุคคลแรกที่สามารนำวัฒนธรรมสมัยกลางมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จมากกว่านักเขียนร่วมสมัยคนอื่น ๆ เขาส่งสร้างบ้านพักแบบศิลปะกอธิคที่ชื่อว่าสตรอเบอร์ ฮิลล์ (Strawberry Hill) ให้เป็นสถานที่ที่เขาสามารถระลึกถึงความคิดที่เป็นยุคกลาง ไม่ว่าจะ เป็นพวกอัศวิน และการใช้ชีวิตแบบขุนนางโดยปราศจากกฎเกณฑ์ใด ๆ ในบ้านพักของเขาหลังนี้ เป็นต้น การที่เขาสามารถฝันถึงยุคกลางในสตรอเบอร์ ฮิลล์ทำให้เขาส่งสร้างวรรณกรรมกอธิคเรื่อง แรก คือ The Castle of Otranto ในปีคริสต์ศักราช 1765 และกลายเป็นต้นแบบให้กับ วรรณกรรมกอธิคเรื่องอื่น ๆ ในลำดับต่อมา แม้ว่าปลายศตวรรษที่ 18 วรรณกรรมกอธิคยังคงมี รูปแบบที่ไม่ลงตัวมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับวรรณกรรมกอธิคตอนต้นศตวรรษที่ 19 แต่การนำเสนอ เรื่องราวของความน่ากลัว การผจญภัยและความชั่วร้ายก็เริ่มได้รับความสนใจจากผู้อ่านและ

ผู้เขียน และกลายเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในขณะนั้น วรรณกรรมกอธิคอังกฤษแพร่ขยายอิทธิพลทางวรรณกรรมมาสู่ประเทศอเมริกาโดยถ่ายเทออกมาในงานของบราวน์ (Charles Brockden Brown) ซึ่งเป็นนักเขียนที่ถือถือการเขียนนวนิยายเป็นอาชีพอย่างจริงจังคนแรกของอเมริกา วรรณกรรมกอธิคของบราวน์เป็นต้นแบบให้กับนักเขียนวรรณกรรมกอธิคชาติเดียวกันทั้งฮาร์ธอร์น (Hawthorne) และโป (Poe) นอกจากนี้วรรณกรรมกอธิคของบราวน์ยังมีอิทธิพลย้อนกลับไปสู่วรรณกรรมกอธิคอังกฤษแบบใหม่ที่มีพัฒนาการไกลออกจากยุคเริ่มแรกในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 วรรณกรรมเรื่อง The Wuthering Heights ที่เอมมีลี บรองเต้ (Emily Bronte) เขียนขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1847 เป็นวรรณกรรมของอังกฤษที่มีพัฒนาการของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก ตัวละครเอกของเรื่อง คือ ฮีตคลิฟฟ์ (Heathcliff) เป็นตัวละครที่เต็มไปด้วยความทุกข์และความรุนแรงด้านอารมณ์เช่นเดียวกับตัวละครเอกผู้ร้ายในวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุคเริ่มแรก และยังเป็นตัวละครที่ได้รับอิทธิพลของตัวละครเอกในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันในแง่ของการแสดงอารมณ์ที่เกิดมาจากความบอบคั้นทางจิตใจและแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและแปลกประหลาด

ฮีตคลิฟฟ์ เป็นเด็กยิปซีเร่รอนที่มิสเตอร์เอิร์นชอร์ (Mr. Earnshaw) ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านหลังใหญ่ที่ชื่อว่าวัดเซอร์ริง ไฮท์ (Wuthering Height) นำมาจากข้างถนนและนำมาเลี้ยงดูในฐานะของบุตรบุญธรรม ครอบครัวของเอิร์นชอร์ต่างก็ไม่ได้เห็นด้วยในการนำเด็กที่ไม่มีหัวนอนปลายเท้าเข้ามาอยู่ร่วมในครอบครัว ลูกชายและลูกสาวของเอิร์นชอร์แสดงท่าทางรังเกียจฮีตคลิฟฟ์อย่างเห็นได้ชัด ลูกสาวของมิสเตอร์เอิร์นชอร์ คือ แคทเธอริน (Catherine) เป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องฮีตคลิฟฟ์หลงรักอย่างบ้าคลั่ง หลังจากที่มิสเตอร์เอิร์นชอร์นำฮีตคลิฟฟ์มาเลี้ยงดูได้ไม่นานเขาก็เสียชีวิตลง แคทเธอรินรู้สึกสงสารฮีตคลิฟฟ์มากจึงยอมเป็นเพื่อนเล่นกับฮีตคลิฟฟ์ หลังจากที่มิสเตอร์เอิร์นชอร์เสียชีวิต ฮีตคลิฟฟ์ขอมอบบ้านหลังนี้ต่อไปในฐานะของคนใช้ที่ทำงานเชิงทาสทั้งนี้เพราะเขาต้องการอยู่ใกล้กับแคทเธอริน การที่เขาถูกเลี้ยงดูในสภาพที่กดขี่ทำให้เขากลายเป็นคนที่มีอารมณ์รุนแรงและรักแคทเธอรินมากยิ่งขึ้น เพราะเธอเป็นคนเดียวในโลกที่รักเขาและมีน้ำใจต่อเขา วันหนึ่งฮีตคลิฟฟ์ได้ยื่นการเสนอกับเรื่องแผนการแต่งงานในอนาคตของแคทเธอริน ซึ่งพี่ชายของเธอกำลังซักถามความรู้สึกที่เขามีต่อฮีตคลิฟฟ์ แคทเธอรินวิจารณ์ชาติกำเนิดและข้อเสียของฮีตคลิฟฟ์อย่างตรงไปตรงมาก่อนที่เขาจะกล่าวถึงความรักที่ฮีตคลิฟฟ์มีต่อเธอและความรักที่เขามีต่อเขา ฮีตคลิฟฟ์แอบฟังอยู่ แต่เขาฟังแค่ช่วงแรกที่แคทเธอรินพูดถึงข้อเสียของเขา เขารู้สึกว่าเขาไม่ได้รักเขา เขาจึงคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ในบ้านหลังนี้อีกต่อไป ฮีตคลิฟฟ์หนีออกมาจากบ้านด้วยความขมขื่นใจและความแค้นที่เขาผิดแคทเธอริน เขาหาตัวไปอย่างลึกลับโดยไม่มีใครได้ข่าวของเขามาก่อน ภายหลังแคทเธอรินได้แต่งงานกับคนที่เหมาะสมกับเธอเพื่อฐานะอันอ้าอ่าอ่าของบ้านวัดเซอร์ริง ไฮท์ หลังจากที่แคทเธอรินแต่งงานได้

สักกระษะหนึ่ง ฮีตคลิฟท์ก็กลับมาอีกครั้งในฐานะของมหาเศรษฐี เขามาครอบครองบ้านวัดเซอร์วีงไฮท์ และกลับมาเพื่อแก้แค้นทุกคนในบ้านหลังนี้ โดยเริ่มจากการทำให้พี่ชายของแคเธอรีนเสียชีวิต เพราะการพัวพัน และทำให้ครอบครัวของแคเธอรีนแตกแยก ฮีตคลิฟท์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แคเธอรีนล้มป่วยและตายในเวลาต่อมา ฮีตคลิฟท์ยังไม่พอใจกับความหายนะที่เกิดขึ้น เขานำลูกสาวของแคเธอรีนมาเลี้ยงดู โดยปฏิบัติต่อเธอเหมือนกับที่เขาถูกเลี้ยงดูในบ้านหลังนี้ในสมัยที่เขายังเป็นเด็ก ฮีตคลิฟท์ตั้งชื่อให้เธอว่าแคเธอรีนเหมือนกับแม่ของเธอ หลังจากที่แคเธอรีนโตขึ้นจนอายุครบ 18 ปี ฮีตคลิฟท์ก็บังคับให้แคเธอรีนแต่งงานกับลูกชายของเขาซึ่งเป็นการแก้แค้นคนในตระกูลของแคเธอรีนที่ครั้งหนึ่งเคยทำให้แคเธอรีนต้องแต่งงานกับคนอื่นที่ไม่ใช่เขา ความรู้สึกที่เขาเหมือนถูกหักหลังจากแคเธอรีน และคนในครอบครัวของเธอเป็นความแค้นที่รุนแรงที่เขาได้ทำการแก้แค้นมาถึง 2 ชั่วอายุคน แท้จริงแล้วตัวละครฮีตคลิฟท์น่าจะเป็นวิญญานแห่งความชั่วร้ายมากกว่าที่จะเป็นมนุษย์ ข้อผูกพันระหว่างเขากับแคเธอรีนในวัยเด็กเป็นข้อผูกพันที่ลึกซึ้งและน่ากลัวมากกว่าที่จะเป็นข้อผูกพันระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หลังจากที่แคเธอรีนเสียชีวิตเป็นเวลานานถึง 18 ปี เขาได้มาเยี่ยมที่หลุมฝังศพของเธอเพียง 2 ครั้ง แต่ฮีตคลิฟท์ก็รู้สึกตลอดเวลา 18 ปีว่าวิญญานของแคเธอรีนติดตามเขาตลอดเวลา เขาคิดว่าเขาถูกหลอกหลอนจากการปรากฏตัวของเธอ ซึ่งเขารู้สึกว่าเขาถูกวิญญานของเธอหลอกหลอน เขากลับกลายเป็นคนเชื่อมั่นในการทำลายล้างสิ่งลึกลับ และต่อสู้กับการหลอกหลอนจากวิญญานของแคเธอรีนตามลำพัง แต่ในที่สุดเขาก็อ่อนล้าและยอมรับความตายที่ใกล้เข้ามาถึง โดยหวังว่าเขาจะได้ใช้วิญญานร่วมกับแคเธอรีน หลังจากที่เขาคายไปแล้ว เรื่องของบรองเต้ไม่ใช่วรรณกรรมกอธิกแท้ ๆ เช่นเดียวกับความหมายของวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรก วรรณกรรมกอธิกรูปแบบใหม่เน้นการแสดงอารมณ์ของมนุษย์ต่อสิ่งที่ตนไม่รู้ โดยตีความตามความรู้สึกที่รุนแรงตามสัญชาตญาณของแต่ละคน The Wuthering Heights กลายเป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางวรรณกรรมและกำเนิดการเขียนวรรณกรรมแบบใหม่ที่ถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมาก

แม้ว่าการปฏิวัติภูมิปัญญาในศตวรรษที่ 17-18 จะทำให้นักประพันธ์ชาววรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกสร้างขบวนการสร้างสรรค์วรรณกรรมในลักษณะทวนกระแสสังคมโดยการต่อต้านความนิยมเหตุผลของยุคสมัยนั้น แต่การปฏิวัติภูมิปัญญาของมนุษย์กลายเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่ทำให้วรรณกรรมกอธิกต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้อ่านในยุคนั้น กลุ่มผู้อ่านกลุ่มนี้หมายถึงผู้อ่านที่ถูกพัฒนาการคิดตามแนวโน้มของยุคแสงสว่างแห่งปัญญา เมื่อพวกเขาถูกวางความคิดในลักษณะความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล การเสนอสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติแบบวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกย่อมจะเป็นที่ขอมรับได้ยาก นักประพันธ์จึงต้องนำเสนอสิ่งลึกลับแบบใหม่ที่มีความสมจริง เป็นเหตุเป็นผลตามกระแสของสมัยเหตุผลนิยมและกลุ่มผู้อ่าน จากสาเหตุนี้ทำให้วรรณกรรมกอธิกพัฒนาก้าวไปข้างหน้าในอีกระดับหนึ่ง วรรณกรรมกอธิก

นับตั้งแต่ลูอิสเป็นต้นมามีถูกสร้างสรรคขึ้นมาเพื่อการค้า¹⁵ เพราะนักเขียนที่สร้างสรรควรรณกรรมส่วนใหญ่มักจะมีเหตุจำเป็นในเรื่องการเงิน ลูอิสเป็นนักประพันธ์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดในประเด็นนี้ เขากล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนวรรณกรรมกอธิกเรื่อง The Monk ว่าเกิดมาจากความต้องการเงินและความต้องการค้าจุนใจมารดาของเขา ดังนั้นวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกจึงมักจะเป็นนวนิยายที่มีความยาวหลายหลายเล่ม เป็นวรรณกรรมแนวนั้นเทึ่งที่สนองความต้องการของตลาดวรรณกรรมพอสมควร และภายหลังเมื่อความนิยมในวรรณกรรมกอธิกเริ่มเสื่อมถอยนักประพันธ์วรรณกรรมกอธิกจึงจำเป็นต้องพัฒนางานของตน ผู้วิจัยใช้สังคัมวิทยาแห่งวรรณกรรมเป็นหลักพิจารณาความต้องการของตลาด และคิดว่าความต้องการของตลาดวรรณกรรมเป็นดัชนีสำคัญที่บ่งชี้การเปลี่ยนแปลงวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรก จากการสำรวจการเขียนวรรณกรรมกอธิกจากห้องสมุดแห่งหนึ่งที่ชื่อว่าเลน (Lane) พบว่าในศตวรรษที่ 19 วรรณกรรมกอธิกถูกเขียนออกจากห้องสมุดแห่งนี้น้อยลง อีกทั้งการสำรวจสำนักพิมพ์มินเนอรา (Minerva Press) ประมาณปีคริสต์ศักราช 1820 พบว่าต้นศตวรรษที่ 19 เป็นศตวรรษใหม่สำหรับการพิมพ์วรรณกรรมเด็กซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมมากในศตวรรษต่อมา (ปีคริสต์ศักราช 1832-1901)¹⁶ ความนิยมในวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกที่เริ่มเสื่อมถอยลงไปทำให้วรรณกรรมกอธิกต้องพัฒนาตนเองไปในแนวเหตุผลมากขึ้นโดยการสร้างความคิดกลับให้อยู่บนพื้นฐานของศาสตร์ที่เป็นเหตุเป็นผล เช่น จิตวิทยา ปรัชญา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ลักษณะกอธิกที่เป็นกอธิกแบบขนบนิยมสิ้นสุดลงประมาณปีคริสต์ศักราช 1820¹⁷ วรรณกรรมในยุคต่อมามีลักษณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเซอร์ วอลเตอร์ สก็อตต์ (Sir Walter Scott) นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มความนิยมงานวรรณกรรม

¹⁵ ผู้วิจัยคิดว่าการสร้างสรรควรรณกรรมกอธิกเพื่อการค้าน่าจะพิจารณาตั้งแต่แรดคลิฟท์เสียชีวิตซ้ำ เพราะเขอสร้างวรรณกรรมกอธิกเรื่อง The Mysteries of Udolpho I and II ที่มีความยาวเกือบพันหน้า โดยแบ่งออกเป็น 2 เล่ม และแบ่งได้บททั้งหมด 57 บท วรรณกรรมของเขามีลักษณะเช่นเชื้อและบางช่วงในวรรณกรรมเหมือนถูกแทรกเข้ามาเพื่อเพิ่มความยาวของเนื้อหา

¹⁶ Dysan, A.E., ed., The Gothick Novel. (Houndmill: Macmillan Education, 1991), p. 19.

¹⁷ การกำหนดว่าวรรณกรรมกอธิกแบบขนบนิยมหรือวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกสิ้นสุดในปีคริสต์ศักราช 1820 ไม่ได้หมายความว่าเป็นการสิ้นสุดโดยสิ้นเชิง แต่เป็นการเริ่มที่จะกระจายลักษณะทางวรรณกรรมแบบเดิมสู่รูปแบบต่าง ๆ เช่น วรรณกรรมแนวโรมันติกของเจน ออสเทน (Jane Austen) และวรรณกรรมเด็กที่ได้รับการเผยแพร่และประสบความสำเร็จทางวรรณกรรมในศตวรรษต่อมา

กอธิคในแบบขนบนิยามที่เหมือนกับวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกเล่มสุดท้ายคือ The Mysteries of Edwin Drood ซึ่งเป็นผลงานของชาร์ลส์ ดิกเก็นส์ (Charles Dickens) ที่เขียนขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1870 งานเล่มนี้ของดิกเก็นส์ถือว่าเป็นการฟื้นฟูวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกอีกครั้งหนึ่ง เพราะวรรณกรรมเรื่องนี้เน้นภาพที่น่ากลัว ฉากของเรื่องถูกจัดขึ้นในเมืองหนึ่งในสมัยกลางที่มีส่วนเก่าแก่และน่าเกรงขามตามแบบวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก

ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคใหม่ที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกที่มีลักษณะเด่นที่สุดเห็นจะเป็นวรรณกรรมกอธิคใหม่ไม่จำเป็นต้องใช้ฉากในยุคกลาง หรือ ฉากในอดีต กล่าวคือ เป็นวรรณกรรมที่มีความทันสมัยมากขึ้น อีกทั้งตัวละครในวรรณกรรมกอธิคมีความเป็นตัวเอกในแบบโศกนาฏกรรมสมัยใหม่ (Modern Tragic Hero) ซึ่งเป็นมนุษย์ธรรมดา ๆ ที่ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในโลกที่ตนเองรู้สึกแปลกแยก ในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันแบบใหม่มักจะเกี่ยวข้องกับจิตใจของมนุษย์มากที่สุด ฉากที่ผู้ประพันธ์สร้างขึ้นมามักจะถูกบรรยายให้เป็นภาพที่บิดเบี้ยวไปจากภาพธรรมชาติปกติ ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมกอธิคใหม่มักจะใช้ตัวละครผู้เล่าบุคคลที่ 1 (First Person Narrator) เป็นผู้เล่าเรื่อง การบรรยายฉากของตัวละครผู้เล่าอยู่กับพื้นฐานของตัวละครที่ได้รับความกดดันจากสังคม ซึ่งเป็นสภาวะที่ขัดแย้งกับความรู้สึกของตนเอง ทุกอย่างในเรื่องมักจะเป็นโลกส่วนตัวของตัวละครผู้เล่าเองทั้งสิ้น ตัวละครเช่นนี้ปรากฏอยู่บ้างแล้วในวรรณกรรมกอธิคอเมริกันยุคเริ่มแรก ที่ชัดเจนมากที่สุดเห็นจะเป็นวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกของโป ความแตกต่างอยู่ตรงที่ว่าวรรณกรรมรูปแบบใหม่ของอเมริกันมีพัฒนาการบางด้านมาจากวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก และมักจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอเมริกันทางใต้กับสิ่งเลื่อมกอธิคในรูปแบบต่างๆ โลกที่มีแต่ความเลื่อมกอธิคของจิตใจและความเลื่อมโทรมทางสังคมเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้นักประพันธ์สร้างตัวละครที่เต็มไปด้วยความรุนแรง ความขมขื่น และความลึมเหลว สิ้นของเรื่องจึงเต็มไปด้วยความน่ากลัวที่เกิดมาจากการต้องการของมนุษย์ในการแย่งชิงสิ่งที่พวกเขาต้องการอย่างดุเดือดและบ้าคลั่ง ความเจริญก้าวหน้าทางสังคมอุตสาหกรรมทำให้สังคมกลายเป็นสังคมวัตถุนิยมหรือสังคมที่นิยมวัตถุ (Materialism) มากขึ้น ความเจริญทางวัตถุที่มากขึ้นของมนุษย์ดูเหมือนจะตรงกันข้ามกับการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ ความลึมเหลวในการปรับตัวของคนในสังคมจะเห็นได้จากความผิดปกติทางจิตของคนในสังคมเหล่านั้น เมื่อมนุษย์เกิดความขัดแย้งกับตนเอง เกิดความขัดแย้งกับสังคมมากขึ้นทำให้เกิดความขัดแย้งที่ขยายออกไปในวงกว้าง และกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนและกลุ่มชนที่นำไปสู่การเกิดสงครามมากมายในลำดับต่อมา

นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่ลดการให้ความสำคัญกับลักษณะเหนือธรรมชาติที่สร้างความกลัวให้ผู้อ่านในแบบงมงาย เรื่องน่ากลัวมีลักษณะสมจริงในแง่ของสังคม หรือไม่มีเป็นจินตนาการในลักษณะของการสร้างสรรคภาพจากฝันสยองของมนุษย์ที่ผ่านการใช้เหตุผลในการ

พิจารณาถึงความเป็นไปได้แล้วในข้างต้น เช่น การจินตนาการรูปร่างของโลกแห่งความฝันในลักษณะของโลกแห่งจินตนาการที่ไกลจากความคุ้นเคยของมนุษย์ และเป็นสถานที่ที่ไร้ขอบเขตของกาลเวลา การสร้างจินตนาการในลักษณะเช่นนี้ถือว่าการใช้จินตนาการโดยวิธีการวิทยาศาสตร์อย่างปลอม ๆ เพราะโลกแห่งความฝันเช่นตัวอย่างข้างต้นยังมีลักษณะเป็นเรื่องเหลวไหล (Absurdity) อยู่มากถ้าพิจารณาตามข้อเท็จจริงของหลักการทางวิทยาศาสตร์¹⁸ จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เราสามารถคาดการณ์ได้ว่าอนาคตของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกจะต้องพัฒนาไปในกระแสของสำนึกนิยม (Realism) ที่เกิดขึ้นมาจากความนิยมในแนวเหตุผล ดังนั้นการสร้างวลีกลับเหนือธรรมชาติควรจะอยู่บนพื้นฐานของศาสตร์สมัยใหม่ เช่น เคมี วิชา ชีววิทยา จิตวิทยา และดาราศาสตร์ เป็นต้น

แม้วรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่จะมีพัฒนาการที่ก้าวต่อไปข้างหน้า แต่วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก และวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่ก็มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง โรเบิร์ต บี. ฮีลแมน (Robert B. Heilman) พยายามที่จะอธิบายความแตกต่างของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกและวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่ โดยศึกษาลักษณะของวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่จากงานของชาร์ลอตต์ บรอนเต้ (Charlotte Bronte)¹⁹ เขากล่าวว่านักเขียนวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกใช้วิธีการง่าย ๆ ในการสร้างฉากและเหตุการณ์ที่ลึกลับเพื่อให้เกิดความน่าตื่นเต้นและความกลัว ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดของเขาเพราะว่าวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกถูกสร้างในลักษณะเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน (Simple Style) เป็นเรื่องที่มีการสร้างหรือการปรุงแต่งอย่างเห็นได้ชัด (Artificial Story) สีสันของเรื่องจึงไม่กลมกลืนเป็นธรรมชาติ อีกทั้งการสร้างตัวละครไม่ได้คำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมให้กับตัวละครเหล่านั้น ตัวละครพระเอกฝ่ายชายและหญิงค่อนข้างจะเป็นผู้วิเศษที่ไร้เดียงสา (Naive) ในขณะที่ตัวละครเอกผู้ร้ายเป็นตัวละครที่ชั่วร้าย และมีพฤติกรรมที่รุนแรง ซึ่งเป็นลักษณะต่างกันแบบสุดขั้วกับตัวละครพระเอกนางเอก วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกเน้นความกลัวในเรื่องเหนือธรรมชาติมาก ประเด็นเรื่องเหนือธรรมชาติเป็นเรื่องลึกลับที่มนุษย์ไม่สามารถจะหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ แม้ว่านักเขียนบางคนจะพยายามอธิบายเหตุการณ์เหนือธรรมชาติในเรื่อง แต่นักเขียนส่วนใหญ่ยังอาศัยลักษณะเหนือธรรมชาติในการคลี่คลายปมปัญหาซึ่งเป็นทางออกของนักประพันธ์ในการจบเรื่องของตนเอง ส่วนวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่ที่ฮีลแมนอธิบายเป็นวรรณกรรมกอธิคที่เน้นความรู้สึกใหม่ ๆ ในแง่ที่

¹⁸ Howard Phillipe Lovecraft, Supernatural Horror in Literature, (New York: Dover Publication, 1975), p. 87-88.

¹⁹ Ian Welt, ed., The Victorian Novel, (London: Oxford University Press, 1971), p. 165-180.

เป็นมุมมิดของบุคลิกภาพ เช่น ตัวละครเป็นโรคจิตโรคประสาทซึ่งเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมยุคใหม่ แต่เป็นความจริงแบบใหม่ที่วรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกไม่ได้อธิบายโดยใช้หลักจิตวิทยาอย่างชัดเจน นักประพันธ์วรรณกรรมกอธิกยังคงเน้นการบรรยายภาพเท่านั้น การเจ็บป่วยทางจิตทำให้การตอบสนองของมนุษย์ผิดจากรูปแบบปกติของคนในสังคมโดยทั่วไป ฮิลแมนกล่าวว่าประเด็นนี้เป็นพัฒนาการที่หาทางออกให้กับวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกที่จะกลายเป็นทางตันสำหรับนักประพันธ์ วรรณกรรมกอธิกยุคใหม่มีความหมายในทางสัญลักษณ์มากกว่าการทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัว ภาพจินตนาการเป็นภาพที่คล้ายกับภาพจากการสร้างสรรค์ของพวกเชอเรลลิสม์ ("... The surrealistic is . . . one of the new phase of Gothic.") ภาพที่วรรณกรรมกอธิกใหม่เสนอตามความคิดเห็นของชาร์ลส์วัตต์ คือ การทำให้ผู้อ่านเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างฉับพลันในลักษณะของความประหลาดใจจากความแปลกประหลาดที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะมีความแปลกประหลาดเช่นนั้นในโลกมนุษย์ ("... The feeling was not like an electric shock: but it was quite a shape, as strange, as stratling. . . .that inward sensation. . . . with all its unspeakable strangeness. . . .like an inspiration. . . .wonderous shock of feeling")²⁰ การอธิบายตัวละครในวรรณกรรมกอธิกยุคใหม่มักจะใช้เหตุผลในเชิงจิตวิทยาเพื่ออธิบายแรงขับ (Drive) และการตอบสนอง (Response) ของตัวละคร วรรณกรรมกอธิกยุคใหม่จึงมีลักษณะต่อต้านวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรก (Anti- Gothic) เพราะนักประพันธ์พยายามที่จะอธิบายการปรากฏกายของสิ่งเหนือธรรมชาติ ในลักษณะที่กล่าวว่าเป็นการสร้างสรรคขึ้นมาจากจินตนาการของเขาเอง อันที่จริงแล้วผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะในก้านองนี้ปรากฏในวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกแล้ว นักประพันธ์บางคนกล่าวเอาไว้ว่าความกลัวทำให้ตัวละครเห็นภาพภูติผีมาปรากฏกายอยู่เบื้องหน้า ประเด็นของวรรณกรรมกอธิกยุคใหม่ที่มีลักษณะต่อต้านกับวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรกน่าจะเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลขึ้นจนถึงความไม่มีตัวตนของภูติผีมากกว่า ถ้าพิจารณาจากมุมมองของสังคมแล้ววรรณกรรมกอธิกยุคใหม่มีลักษณะของวรรณกรรมเพื่อสังคม โดยแสดงให้เห็นชีวิตของคนในสังคมยุคใหม่ในบางด้าน แต่ก็ยังเป็นวรรณกรรมเพื่อสังคมที่ไม่ได้นำเสนอการแก้ไขปัญหาสังคมให้กับผู้อ่านแต่อย่างใด

แม้ว่าวรรณกรรมกอธิกยุคใหม่จะเป็นเรื่องปรุ่่งแต่งเหมือนกับวรรณกรรมกอธิกยุคเริ่มแรก แต่วรรณกรรมกอธิกยุคใหม่มีความเป็นไปได้ตามความเป็นจริงในความรู้สึกของผู้อ่านมากกว่า ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะปัจจัยในเรื่องของยุคสมัยและกาลเวลา วรรณกรรมกอธิกยุคใหม่มี

²⁰ Ian Welt, ed., The Victorian Novel, (London: Oxford University Press, 1971), p. 177: ความหมายข้างต้นเป็นความคิดที่นำมาจากมองคาตูร์ ชัมเมอร์

ลักษณะที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านมากกว่า ตัวละครยังเป็นมนุษย์ธรรมดา ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกับผู้อ่าน จึงทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมได้ดีกว่า ส่วนวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกเป็นวรรณกรรมหลักหนีไปในอดีต อีกทั้งตัวละครยังเป็นคนชั้นชั้นสูงในสังคมแบบศักดินาที่ห่างไกลจากสังคมผู้อ่านในศตวรรษที่ 18 และยิ่งห่างไกลมากขึ้นสำหรับผู้อ่านในยุคปัจจุบัน ตัวละครในวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่สร้างอันโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยามากขึ้น การดำเนินเรื่องของวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่เป็นการดำเนินเรื่องตามหลักเหตุผล ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาเทคนิคทางการประพันธ์ที่สมเหตุสมผลมากขึ้น วรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่จึงเป็นจุดเริ่มต้นของวรรณกรรมแนววิทยาศาสตร์ วรรณกรรมแนววิทยาศาสตร์มีรากฐานจากวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่ แต่โดยภาพรวมแล้ว วรรณกรรมแนววิทยาศาสตร์มีการพัฒนาที่ไปไกลกว่าวรรณกรรมกอธิครูปแบบใหม่มาก คิงส์ลีย์ เอมีส (Kingsley Amis) กล่าวไว้ในบทความชื่อ *New Maps of Hell* โดยเขากล่าวว่า วรรณกรรมวิทยาศาสตร์เสนอผลกระทบต่อนุชนิตตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ ("... Science fiction presents with verisimilitude the human effects of spectacular changes in our environment.")²¹ วรรณกรรมวิทยาศาสตร์จึงเป็นเรื่องที่เน้นหลักการและเหตุผลในเรื่องที่เป็นไปได้ตามหลักวิทยาศาสตร์

ในบทสรุปของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรก และกล่าวโดยสังเขปถึงการเติบโตทางวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกที่ได้พัฒนาไปสู่วรรณกรรมกอธิคใหม่ และวรรณกรรมแนววิทยาศาสตร์ในลำดับต่อไป การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกันในยุคเริ่มแรกได้แสดงให้เห็นว่า วรรณกรรมกอธิคเป็นวรรณกรรมที่พัฒนามาจากวรรณกรรมหลายประเภท วรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกได้แสดงให้เห็นพัฒนาการทางวรรณกรรมที่เกิดมาจากลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ การผสมผสานระหว่างวรรณกรรมต่าง ๆ ในอดีตและความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัวของนักประพันธ์ ปัจจัยทั้งสองประการข้างต้นทำให้เกิดวรรณกรรมกอธิคและวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน การศึกษาในเชิงเปรียบเทียบเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้เห็นลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมแต่ละประเภท และสามารถกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี วรรณกรรมกอธิคจากยุคเริ่มแรกถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวรรณกรรมอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมแนวสืบสวนตามแบบโป และวรรณกรรมโรแมนซ์อิงประวัติศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลทางวรรณกรรมมาจากวรรณกรรมของแรดคลิฟท์ เป็นต้น ผู้วิจัยมีความต้องการเสนอพัฒนาการของวรรณกรรมกอธิคยุคเริ่มแรกในลักษณะครบองค์ประกอบ เริ่มตั้งแต่จุดกำเนิดทางวรรณกรรมกอธิค อิทธิพลทางวรรณกรรมกอธิคอังกฤษยุค

²¹ Geoffrey Wagner, *The Novel and the Cinema*, (London: The Tandy Press, 1975), p. 167.

เริ่มแรกที่มีต่อวรรณกรรมกอธิคอเมริกัน ซึ่งศึกษาในลักษณะของทฤษฎีการหลีกหนี และการเปรียบเทียบในเชิงวรรณคดีเปรียบเทียบ ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า วรรณกรรมกอธิคอังกฤษซึ่งเป็นต้นแบบของวรรณกรรมกอธิคมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมกอธิคของอเมริกา และนักเขียนวรรณกรรมกอธิคของอเมริกันพัฒนาวรรณกรรมกอธิคให้เป็นรูปแบบของอเมริกา ที่ได้รับความนิยมน้อย่างกว้างขวาง จากการศึกษาในรูปแบบทางการประพันธ์ การใช้จินตภาพ การอธิบายลักษณะเหนือธรรมชาติ และการค้นหาความลึกซึ้งที่มีลักษณะของการใช้ศาสตร์อื่น ๆ เข้ามาอธิบายความลึกซึ้งเหนือธรรมชาติแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมกอธิคอเมริกันมีพัฒนาการที่ซับซ้อนกว่าวรรณกรรมกอธิคอังกฤษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย